

Pla Estratègic Econòmic i Social de Barcelona

(en la perspectiva
1999-2005)

ASSOCIACIÓ
PLA ESTRATÈGIC
DE BARCELONA

Institucions membres del Comitè Executiu

Ajuntament de Barcelona

Àrea Metropolitana de Barcelona

Cambrà de Comerç Indústria i Navegació de Barcelona

Círculo de Economía

Unió Sindical de Comissions Obreres del Barcelonès

Consorti de la Zona Franca de Barcelona

Fira de Barcelona

Foment del Treball Nacional

Port de Barcelona

Unió General de Treballadors

Universitat de Barcelona

Institució promotora

Aquest Pla Estratègic fou aprovat pel
seu Consell General en la sessió
plenària del dia 18 de maig de 1999

Edició:

Associació Pla Estratègic de Barcelona

Realització

Marc Castells, Artgrafia. Dipòsit legal B-42.783-1999

Índex

■	Declaració de les institucions membres del Comitè Executiu de l'Associació Pla Estratègic Econòmic i Social de Barcelona	13
■	La missió i les cinc línies estratègiques del III Pla	17
■	Línia 1 Barcelona, regió metropolitana cohesionada, activa i sostenible	21
■	Línia 2 Augmentar la taxa d'ocupació global i la relativa dels diferents col·lectius, alhora que es creen condicions per assolir les taxes d'activitat de les regions capdavanteres de la Unió Europea	25
■	Línia 3 Ciutat del coneixement, a l'abast dels ciutadans i ciutadanes, i capital de sectors de noves activitats i de serveis en un marc d'eficiència i de qualitat	29
■	Línia 4 La Regió que garanteix la cohesió social i que estimula una cultura participativa dels seus ciutadans i ciutadanes	35
■	Línia 5 Una regió que impulsa el posicionament a Espanya i a l'exterior com a factor multiplicador de l'atractiu intern i que vol jugar un paper actiu en el procés de consolidació de la Unió Europea	41
■	Paraules clau	46
■	Institucions i persones que han elaborat el III Pla Estratègic Econòmic i Social de Barcelona (en la perspectiva 1999-2005)	47
■	Edició castellana	57
■	Edició anglesa	101

Consell General

President:

Joan Clos
Alcalde de Barcelona

Vicepresidents:

Maravillas Rojo
Regidora de l'Ajuntament de Barcelona

Antoni Negre
President de la Cambra Oficial de Comerç,
Indústria i Navegació de Barcelona

Salvador Gabarró
President del Cercle d'Economia

Joan Coscubiela
Secretari general de la Comissió Obrera
Nacional de Catalunya

Enric Lacalle
Delegat Especial de l'Estat al Consorci de la
Zona Franca de Barcelona

Antoni Negre
President del Comitè Executiu de la Fira de
Barcelona

Joan Rosell
President del Foment del Treball Nacional

Didac Pestaña
Vicepresident Primer de la Mancomunitat de
Municipis de l'Àrea Metropolitana de Barcelona

Joaquim Tosas
President de l'Autoritat Portuària de Barcelona

Josep M. Àlvarez
Secretari General de la Unió General de
Treballadors de Catalunya

Antoni Caparrós
Rector de la Universitat de Barcelona

Comitè Executiu

President:

Francesc Raventós
Delegat de l'Alcalde

Membres:

Maravillas Rojo
Regidora de l'Ajuntament de Barcelona

Carles Castells
Director gerent de la Cambra Oficial de
Comerç, Indústria i Navegació de Barcelona

Rosa Nonell
Secretaria tècnica del Cercle d'Economia

Rosa Rodrigo
Directora de Màrqueting i Comunicació del
Consorti de la Zona Franca de Barcelona

Adolf Cabruja
Director general de la Fira de Barcelona

Joan Pujol
Secretari general del Foment del Treball
Nacional

Joan Carles Mas
Vicepresident de la Mancomunitat de Municipis
de l'Àrea Metropolitana de Barcelona

Santiago Bassols
Conseller delegat del Centre Intermodal de
Logística, S.A. – Autoritat Portuària de
Barcelona

Albert Miralles
Secretari general de la Unió Sindical de
Comissions Obreres del Barcelonès

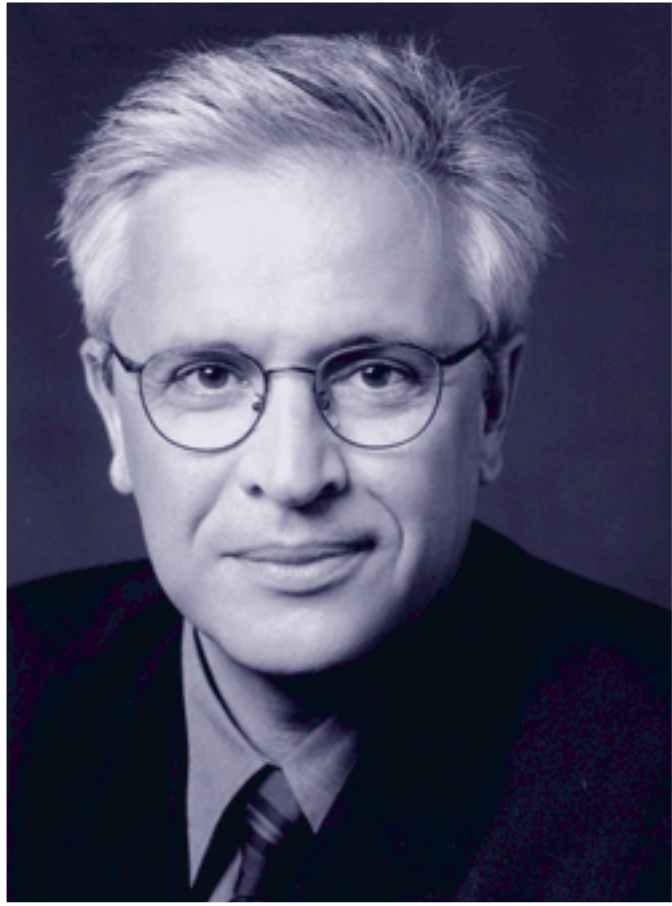
Ciriaco Hidalgo
Secretari de Política Institucional de la Unió
General de Treballadors de Catalunya

Martí Parellada
Representant de la Universitat de Barcelona

Francesc Santacana
Coordinador general

Joan Campreciós
Coordinador adjunt

Manuel de Forn
Expert – Assessor

El Consell General de l'Associació Pla Estratègic de Barcelona va aprovar el passat dia 18 de maig de 1999 el III Pla Estratègic Econòmic i Social de la Ciutat, en una perspectiva que ens ha de situar a l'horitzó de l'any 2005.

Aquesta publicació recull el seu contingut expressat en una Missió o Objectiu General, cinc Línies Estratègiques, vint-i-cinc objectius i vuitanta dues mesures.

Fonamentalment, aplega el resultat d'una ja llarga experiència metodològica –més de 10 anys– però també el treball de més de cinc-centes persones que durant el procés d'elaboració han aportat els seus coneixements i la seva dedicació per dissenyar una visió de futur de la nostra ciutat i proposar aquelles mesures més adients per fer-la realitat.

Amb l'experiència acumulada durant els dos plans anteriors, s'ha contribuït decisivament als grans canvis que han convertit Barcelona en una de les capitals més importants d'Europa. Però, més enllà d'enumerar el gran nombre de mesures que han facilitat aquest canvi, voldria fer esment de tres fets que em semblen especialment rellevants per la seva incidència en els plantejaments futurs de Barcelona.

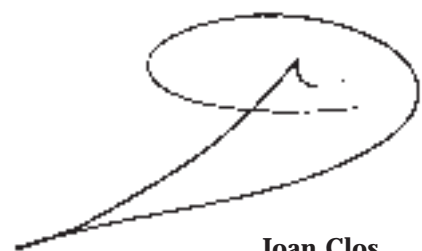
Barcelona s'ha dotat d'una qualificada i activa estructura de participació. Crec que poques ciutats poden veure com nombrosos grups de ciutadans es reuneixen per parlar del seu futur sense més vincles que la complicitat assolida després de deu anys de treball conjunt. Això no era evident el 1988 quan el Pla Estratègic inicia el seu camí.

S'ha aconseguit convertir en propostes naturals o evidents qüestions que anys enrera es consideraven veritables utopies, com la gestió de l'aeroport o la importància del port com a elements essencials per garantir el futur.

I ens hem acostumat a un llenguatge comú. A un llenguatge que ens permet entendre'n en allò que és fonamental per a la ciutat i que atorga un missatge únic enfront d'altres interlocutors. Això garanteix més eficàcia per a les nostres propostes.

Amb aquest bagatge estem molt ben posicionats per afrontar el futur. Un futur que, en el context de la Unió Europea i de la globalització, ens ha de permetre consolidar-nos com una de les regions metropolitanes més importants de la xarxa europea de ciutats, per la via d'impulsar la nova transformació econòmica, social i urbana que demana la societat de la informació i del coneixement del segle XXI.

El III Pla ens exposa les estratègies més adients per assolir aquest gran objectiu.

Joan Clos
Alcalde de Barcelona i
President del Consell General

És certament una gran satisfacció participar i viure en una ciutat que des de fa més d'onze anys disposa d'una experiència acumulada en la planificació estratègica i d'una voluntat, ara renovada, per al futur de Barcelona, que ens la situa en la perspectiva del nou període 2005-2010. D'aquesta experiència en vull destacar, en primer lloc, i com un dels actius més importants per a la ciutat i per a totes aquelles institucions i persones que hi treballen, la capacitat i la voluntat per gestionar el seu futur.

Aquest III Pla havia de ser, i ho és, un Pla ambiciós que vol situar la nostra ciutat en les millors posicions per afrontar amb garanties d'èxit els nous reptes que ens assenyala el nou segle. El Pla Estratègic fa la seva aportació per tal d'incrementar les oportunitats del nou entorn i assegurar que els ciutadans i ciutadanes i totes les institucions que hi són presents facin de Barcelona una ciutat de progrés, innovadora, amb cohesió social i amb majors oportunitats de benestar i de projecció internacional.

Llegint-lo, trobarem la seva missió, les seves estratègies, els seus objectius i les seves propostes d'accions. Vull tan sols destacar alguns dels elements que se'n desprenen.

Una ciutat europea connectada al món; una ciutat oberta i amb voluntat d'incrementar aquesta comunicació com un dels elements més vinculats al seu desenvolupament i a les noves activitats.

La ciutat que està disposada a afrontar els reptes que representa el canvi econòmic i les noves activitats vinculades al coneixement com a base per a la generació de noves empreses, per a un esperit emprenedor renovat i per a una major capacitat d'atracció d'activitats d'arreu del món.

Una ciutat en la que les persones n'esdevenen els actors principals i la base per al disseny del benestar i el model de ciutat per a la convivència, on la formació dels seus recursos humans es converteix en un dels eixos prioritaris per a l'adaptació als nous canvis econòmics i socials.

I una ciutat configurada per ciutats, una regió de ciutats que es converteix en l'àmbit natural per a la mobilitat, la formació, la cultura, l'activitat econòmica, etc. Un territori que és l'actiu que cal potenciar a la vegada que cal preservar. El III Pla fa un èmfasi especial en la protecció del medi i en la concreció d'un model que assegurï la viabilitat i la sostenibilitat dels seus recursos i dels seus usos.

Amb aquesta ambició i amb aquest realisme, el conjunt amplíssim d'institucions que conformen el Pla proposen el progrés de Barcelona per a aquest inici de segle, amb el convenciment que això serà possible amb la implicació i la participació de tothom.

Francesc Raventós
President del Comitè Executiu

**Declaració de les institucions
membres del Comitè Executiu
de l'Associació Pla Estratègic
Econòmic i Social de Barcelona**

Barcelona, 18 de maig de 1999

“En el marc de la globalització i de la Unió Europea, Barcelona, com a Regió Metropolitana i capital de Catalunya, ha d'impulsar els processos del seu progrés social, econòmic i urbà per tal de situar-se en el grup de les regions urbanes capdavanteres de la nova societat del coneixement i de la informació del segle XXI, tal com ja va fer en les revolucions comercials dels segles XII i XIII i en la revolució industrial del segle XVIII”.

Aquesta és la proposta que les institucions econòmiques i socials de Barcelona ens comprometem a dur a terme, des de cada un dels nostres àmbits d'actuació i d'influència, per tal de garantir el benestar de tots els ciutadans i ciutadanes en una perspectiva que situem a l'entorn del 2005.

Identifiquem la Regió Metropolitana de Barcelona com un **territori d'innovació constant**. Com a la regió del coneixement a l'abast de tothom a la vegada que com a estratègia que ha de completar el nostre important teixit industrial amb totes aquelles activitats pròpies de la nova societat del segle XXI. En aquest sentit, la potenciació dels espais de recerca, de formació i d'innovació, es converteix en l'instrument que ha d'assegurar el dinamisme necessari per consolidar Barcelona com a **regió oberta i emprenedora**.

Entenem que el progrés cap a una **cohesió social** major constitueix una part indissoluble de la nostra missió. És per això que l'augment de la **taxa d'ocupació** i la millora de la **qualitat del treball**, juntament amb la potenciació dels esquemes de **participació ciutadana** i de tot el conjunt del **sistema educatiu** s'han de prendre com a objectius principals en el marc d'un model de **ciutat per a les persones**.

La configuració d'una **Regió Metropolitana** com la de Barcelona, constituïda per una xarxa de ciutats, se'ns apareix com una bona oportunitat per a l'assoliment del nostre projecte que es desenvolupa en el marc esmentat de l'economia global. L'aplicació dels criteris bàsics de la **sostenibilitat**, l'accent en el **transport públic** sobre el privat, i la **coordinació dels serveis** del conjunt de ciutats han de ser els eixos vertebradors d'aquesta Regió Metropolitana de Barcelona.

La **connectivitat** de tot aquest àmbit territorial, entre si i amb l'exterior, l'entenem com un dels condicionants que cal superar per esdevenir una de les regions metropolitanas de la xarxa europea de ciutats amb vocació clara de **vincular-se a la xarxa més àmplia de les ciutats mundials** per la via de les seves especificitats i de la seva identitat pròpia. I això implica, com és lògic, infraestructures, però també gestió.

El Comitè Executiu en l'acte d'aprovació del III Pla Estratègic, 18 de maig de 1999

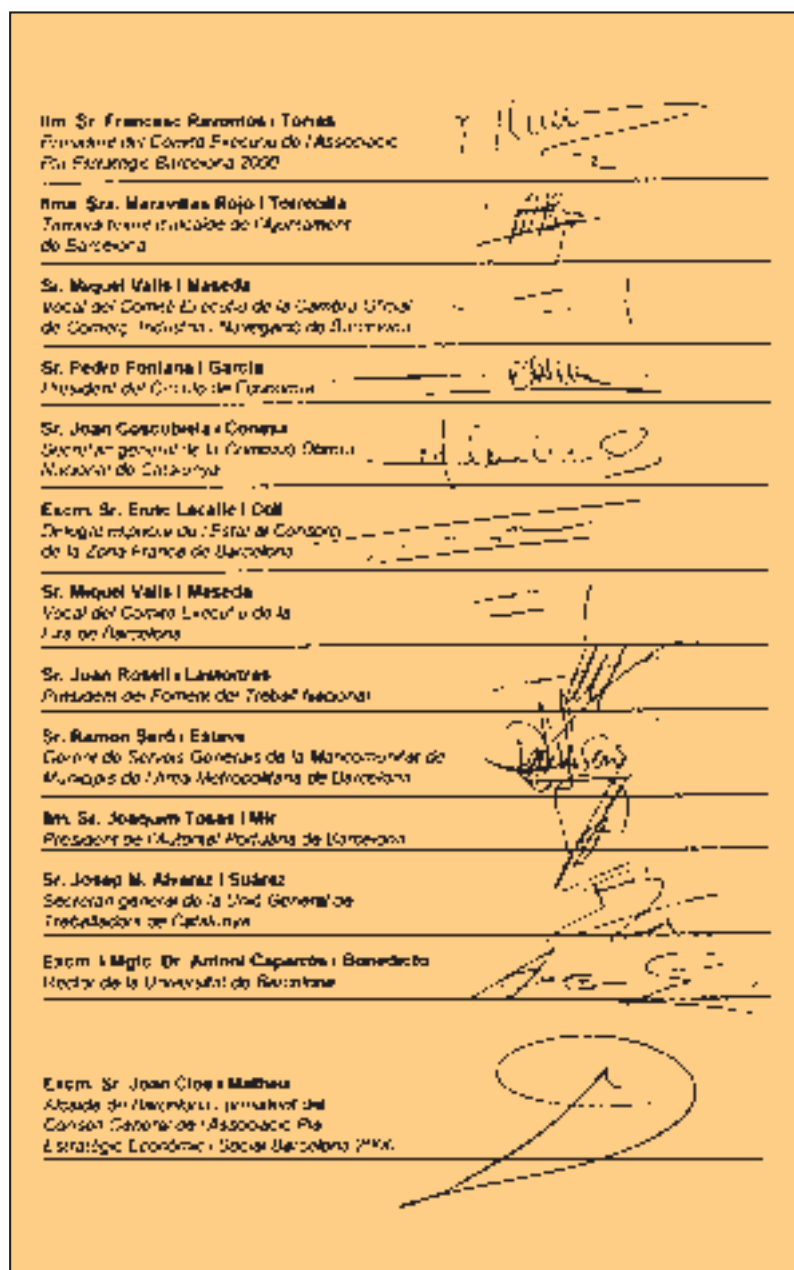

Aquesta vocació ens ha de permetre accentuar i millorar la posició de la Regió Metropolitana de Barcelona en els espais internacionals per tal de garantir noves oportunitats econòmiques i una projecció major de la ciutat, especialment a Europa, a la Mediterrània i a Amèrica Llatina.

Les institucions membres del Comitè Executiu ens plantegem tots aquests reptes del III Pla amb una **visió ambiciosa** que ens permeti aprofitar les grans oportunitats que se'ns presentin en el marc d'una nova societat que volem contribuir a consolidar. La celebració del **Fòrum Universal de les Cultures** és un dels elements clau per facilitar la consecució de la missió del Pla.

L'experiència de més de 10 anys de planificació estratègica urbana s'ha configurat com una de les bases essencials d'allò que anomenem Model Barcelona i que s'ha consolidat com un dels punts forts i de referència de la nostra Regió tant pel que fa als àmbits internacionals com també als més propers. Durant aquest període de temps s'ha anat configurant un veritable pensament estratègic ciutadà el qual, en ser interioritzat pels seus actors, facilita una presa de decisions molt més àgil, fluïda i orientada cap als objectius del Pla i cap a la superació dels reptes constants que ens envia una societat en canvi constant. Es pot dir, en aquest sentit, que **la metodologia que hem anat aplicant no s'ha mantingut estàtica** sinó que s'ha anat transformant des dels seus esquemes inicials fins als actuals, més propis del que denominem una **societat que pensa estratègicament**. En conseqüència, a més de congratular-nos de l'esforç fet, considerem com a part integral d'aquest III Pla, el **Pla Estratègic de la Cultura**, el de **Barcelona Ciutat Educadora**, i els objectius que s'han fixat altres instàncies com ara el **Pacte Industrial Metropolità** i la **Xarxa Barcelona Qualitat**.

Per tot això, les **institucions membres del Comitè Executiu** de l'Associació Pla Estratègic de Barcelona, juntament amb les institucions i les persones que formen part del seu Consell General ens **corresponsabilitzem de l'aplicació d'aquest III Pla** integrat per la seva missió, cinc línies estratègiques, 25 objectius i 103 mesures. I entenem que, amb la seva aprovació, avui 18 de maig de 1999, ens comprometem igualment a desplegar les accions necessàries de **comunicació, sensibilització i projecció** per tal de donar-lo a conèixer al conjunt social de la **Regió Metropolitana de Barcelona**.

La missió i les cinc línies estratègiques del III Pla

La missió

Barcelona, Regió Metropolitana i capital de Catalunya, ha d'impulsar els processos de la seva transformació econòmica, social i urbana per tal de situar-se en el grup de les regions urbanes capdavanteres de la nova societat de la informació i del coneixement del segle XXI, tal com ja va fer en les revolucions comercials dels segles XII-XIII i en la revolució industrial del segle XVIII.

La Regió Metropolitana de Barcelona ha de consolidar la seva posició com a una de les regions metropolitanes més importants de la xarxa europea de ciutats i vincular-la a la xarxa més àmplia de les ciutats mundials per la via de les seves especificitats i de la seva identitat pròpia.

- Cal impulsar la transformació econòmica de Barcelona per tal de **completar el seu teixit industrial amb les activitats econòmiques pròpies de la nova societat del segle XXI, que aporten un alt component d'innovació científica i tecnològica**. El territori de la Regió Metropolitana de Barcelona s'ha de convertir en una via d'accés i de participació per a la creació i per a la generació de coneixements de tot un entorn econòmic i social, la dimensió i la competitivitat del qual dependrà de l'eficiència amb què funcioni aquesta via. **Barcelona s'ha d'identificar com un territori d'innovació constant. Com a ciutat del coneixement** a l'abast de tots els ciutadans i de totes les ciutadanes.
- En el terreny social, Barcelona ha d'impulsar la interculturalitat, com a aspecte fonamental de la nova societat, la **participació**, la **qualitat de vida** i l'**educació** com a instrument essencial per evitar la marginació i per garantir l'objectiu de progressar cap a una major cohesió social. En aquest sentit, l'augment de la **taxa d'ocupació** ha de constituir un dels objectius fonamentals del conjunt del Pla.
- Els plantejaments urbans del segle XXI no són els del segle XX. Els **esquemes de planificació urbana s'hauran de reformular** per garantir l'adequació a les noves demandes socials i la ubicació de les noves activitats econòmiques relacionades amb la ciutat del coneixement. S'hauran d'aplicar els **criteris bàsics de la sostenibilitat i el transport públic haurà de ser privilegiat** respecte al privat.
- Barcelona es planteja tots aquests reptes en el III Pla Estratègic amb una **visió ambiciosa** que ens permeti aprofitar les grans oportunitats que se'ns presenten en el marc d'aquesta nova societat que volem contribuir a consolidar. La celebració del Fòrum Universal de les Cultures és en aquest sentit un esdeveniment fonamental per facilitar l'assoliment de la missió d'aquest III Pla, que es proposa en cinc grans línies estratègiques:

Les cinc línies estratègiques

línia Continuar avançant en el posicionament de la Regió Metropolitana de Barcelona com a una de les àrees urbanes més actives i sostenibles de la Unió Europea.

línia Prioritzar les polítiques que estimulin un increment en la taxa d'ocupació. D'una manera especial, en relació als col·lectius més desafavorits: dones, joves i majors de 45 anys. Aquesta política haurà de complementar-se amb d'altres que també estimulin un increment en la taxa d'activitat.

línia Facilitar l'evolució cap a la ciutat del coneixement promovent nous sectors d'activitat en un marc d'eficiència i de participació per tal de garantir una qualitat de vida estable i el progrés dels seus ciutadans i de les seves ciutadanes.

línia Garantir la cohesió social dels seus habitants aprofundint en la cultura participativa de la ciutat i creant els espais de participació que siguin necessaris.

línia Tenir un paper important en l'evolució d'Europa i desenvolupar un posicionament específic, a Espanya i a l'exterior, en especial, amb la Mediterrània i amb Amèrica Llatina, com a factor multiplicador del seu atractiu intern. Respecte a aquests darrers països, promoure una capacitat solidària per afavorir-ne el desenvolupament.

Com es veurà a continuació, les mesures que s'integren en aquestes cinc línies es poden constituir, en alguns casos, en **grups d'actuació transversal** que, no fan altra cosa que definir una sèrie de submodels implícits en aquest III Pla.

❑ ***Ciutat connectada***

Les infraestructures es configuren com el gran dèficit de la ciutat (entre d'altres, l'aeroport, ample de via, el port...). El gran obstacle que cal superar per aconseguir la missió assignada a aquest Pla. Les mesures que es refereixen a les infraestructures es distribueixen bàsicament en tres línies: RMB (línia 1), el posicionament internacional (línia 5) i, òbviament, la consecució de la ciutat del coneixement (línia 3). Les telecomunicacions són també un dels obstacles clau que cal superar.

❑ ***Ciutat oberta i emprenedora***

Per aconseguir una ciutat oberta i emprenedora, l'educació, la formació i la recerca són el gran repte de la Barcelona del segle XXI. D'un bon sistema educatiu, de recerca i d'innovació, en depenen l'ocupació, la no exclusió social i el posicionament de la ciutat. Per descomptat el caràcter emprenedor dels ciutadans i ciutadanes és una condició indispensable per garantir el dinamisme necessari que cal per obrir-se contínuament cap a les noves activitats econòmiques (línies 2 i 3).

❑ ***Regió de ciutats***

La configuració d'una regió metropolitana de Barcelona com a conjunt compacte de ciutats que, si en sumem les potencialitats i en coordinem els serveis, aporta un valor afegit important susceptible d'aprofitar les oportunitats que l'economia global atorga a aquests tipus d'aglomeracions urbanes.

❑ ***Ciutat per a les persones***

Ciutat que, amb l'aplicació global del III Pla, pretén garantir una qualitat elevada de vida a tots els ciutadans i ciutadanes, especialment pel que fa referència a l'ocupació, a la cultura, a la mobilitat, etc. D'una manera especial aquest III Pla vol incidir en una aposta pel transport públic que millori les condicions de la mobilitat de les persones.

Amb aquestes idees, el III Pla es configura com un conjunt constituït per la seva missió, les 5 línies estratègiques i els 25 objectius.

Després d'un ampli procés participatiu estem convençuts que el contingut d'aquest III Pla Estratègic configura les bases del **pensament estratègic de la ciutat**. D'una ciutat que ha après a pensar anticipadament enfront dels canvis i que dissenya el seu futur. La freqüència d'aquests canvis aconsella l'establiment d'objectius anuals més concrets.

Amb l'aprovació d'aquest III Pla s'ha de desenvolupar la **dimensió necessària de la seva comunicació, sensibilització i projecció** per tal de donar-lo a conèixer al conjunt social de la Regió Metropolitana de Barcelona.

Línia 1

**Barcelona, regió metropolitana
cohesionada, activa i sostenible**

Bases del pensament estratègic

- **El planejament estratègic ha perdut molt sentit com a activitat tancada en els límits d'uns municipis que presenten sinèrgies funcionals molt elevades.** Les reflexions i les propostes estratègiques guanyen potencial des d'una visió més global. Les inversions en infraestructures i en prestació de serveis van més enllà dels límits estrictes de la ciutat de Barcelona. Es valora, per tant, **la capacitat de col·laborar amb altres administracions locals per tal d'obtenir nivells de serveis equivalents per a tots els ciutadans en el marc d'una participació global en el seu finançament.**
- Les regions metropolitanes ben organitzades es veuran afavorides per la globalització i pels requeriments de la societat de la informació i del coneixement.
- A Europa, les jerarquies urbanes nacionals es veuen substituïdes per **sistemes europeus de regions urbanes** i les **xarxes** són les estructures organitzatives més adients per desenvolupar les noves activitats econòmiques i per afrontar les noves necessitats socials.
- El factor competitiu fonamental de la RMB –cinquena regió metropolitana de la Unió Europea– rau en el fet de produir-se en un entorn metropolità, que compta amb elevades i genèriques economies d'aglomeració, sobre la base de diferents ciutats amb activitats industrials molt especialitzades i amb economies de localització específiques. Hi ha, doncs, **grans oportunitats per a una regió ben organitzada, capaç de produir un acord estratègic regional.**
- En aquest context, la competència intrametropolitana és un element destructiu de la potencialitat del conjunt. Des d'un punt de vista estratègic cal partir de **les economies d'aglomeració** i de localització, amb l'objectiu d'obtenir un **desenvolupament sostenible** del conjunt del territori. Entre 1972-1992 el consum de sòl per càpita a la RMB s'ha doblat. A les 50.000 ha de sòl urbà s'hi ha d'afegir 28.000 ha de sòl urbanitzable. Això és encara inferior a les altres grans ciutats del nord d'Europa però és insostenible.
- La sostenibilitat de la RMB ha de venir acompanyada d'una **atenció especial al medi ambient** i, en concret, caldrà tenir cura de la contaminació atmosfèrica i acústica, així com dels recursos energètics, del tractament de residus, dels rius i de les platges.
- La millora de la connectivitat intrametropolitana –amb **transport públic**– esdevé una prioritat absoluta, atès que la meitat de la població de Catalunya viu i treballa en aquest territori. Entre 1986 i 1996 els viatges a la feina havien augmentat prop de 500 milions de km equivalents a unes 26 milions d'hores anuals addicionals esmerçades en desplaçaments. Els costos d'aquesta major mobilitat laboral afecta bàsicament les dones i els nivells de renda més baixos. La manca de transport públic suficient comporta que la mobilitat se serveixi del vehicle privat. Aquesta tendència no és sostenible.

Mesures

▣ **Una visió global de la Regió Metropolitana de Barcelona**

1. **Crear una xarxa de municipis de la RMB** per incrementar la cultura de l'acord estratègic. D'una manera especial es remarca la necessitat de coordinar els treballs de la planificació estratègica de la RMB, en la línia ja assajada pel Pacte Industrial Metropolità. Aquest acord s'hauria d'estendre cap a altres àmbits com la cultura, la promoció econòmica, la societat del coneixement, la societat educativa, l'urbanisme i el mercat de treball.
2. Disposar d'un **Pla Territorial de la RMB** que valori les **economies d'aglomeració**, enfront de la tendència a la disseminació de la població, i les **economies de localització** que calen per promoure les activitats econòmiques d'aquest territori i l'equilibri social i territorial.

▣ **Una RMB sostenible**

3. **La cultura de l'acord metropolità ha de garantir-ne el creixement en un marc de sostenibilitat integral** (és a dir, econòmic, social i ambiental) i d'una manera especial cal:
  - Afrontar íntegrament el subministrament i la qualitat de l'aigua.
  - Garantir una disminució en la contaminació ambiental, en especial pel que fa a la contaminació acústica i atmosfèrica. Aplicar en el transport públic aquelles tecnologies que permetin un ús energètic més racional i menys contaminant.
  - Afrontar íntegrament el tractament, el reciclatge, la reducció i la reutilització de residus i promoure el compliment del Pla Metropolità de Gestió de Residus.
  - Protegir els sistemes d'espais lliures de la RMB amb un tractament urbanístic adequat de l'anomenada «terra de ningú» i amb un urbanisme al servei de les persones i de l'entorn.
  - Aplicar criteris de sostenibilitat en la construcció.
  - Promoure una gestió energètica més racional i eficient.
  - Elaborar uns indicadors de qualitat ambiental (soroll, contaminació atmosfèrica, etc.) que tinguin en compte, també, el territori i la realitat social, equiparables a les regions avançades de la Unió Europea.
  - Millorar la qualitat ambiental dels rius i de les platges.

❖ **Prioritzar el transport públic i garantir una mobilitat metropolitana eficient, sostenible i flexible de les persones i de les mercaderies**

Transport públic

4. Potenciar i prioritzar les infraestructures del **transport públic metropolità** per tal de facilitar la mobilitat dels ciutadans com a **element de cohesió social** del mercat de treball de la RMB. En aquest sentit caldria tenir present, entre d'altres, la plena funcionalitat de l'**Autoritat del Transport Metropolità** en el conjunt de ciutats que integren la RMB, establir una xarxa de **park & rides** en els nòduls del transport públic i **redissenyar la xarxa d'autobusos metropolitans** per tal de garantir la millor intermodalitat entre els sistemes de transport i reduir el temps d'intercanvi.

Per tal d'estimular l'ús del transport públic estendre el **bitllet únic vàlid per a tots els mitjans de transport: metro, autobús, Ferrocarrils de la Generalitat, Renfe i tramvies**.

Xarxa viària

5. Garantir les infraestructures que han de permetre una **major connectivitat a la RMB**: augment de la capacitat de les rondes, construcció de les vies de connexió entre el sistema de ciutats metropolitananes, alliberament de peatge de la B-30 i reorganització dels altres.

Xarxa ferroviària

6. Reforçar un **esquema ferroviari** regional que prevegi adequar-lo a un marc global d'ordenació del territori i **que garanteixi la intermodalitat i la rapidesa en els transbordaments**. Construir les noves línies amb un concepte de respecte a l'entorn, ja sigui urbà o rural, donant prioritat al soterrament en els cascots urbans.

Aquest esquema implica una **inversió de gairebé 400.000 milions de pessetes** i inclou, entre d'altres actuacions, el perllongament de les línies de metro, el metro lleuger o tramvia del sud, la millora de la xarxa dels Ferrocarrils de la Generalitat, l'entrada a Barcelona pels corredors del Mediterrani i del Vallès, la millora de les rodalies de Renfe i els intercanviadors metro-rodalies.

7. Construir l'**eix de connexió intermodal entre la nova estació de la Sagrera** (com a projecte dinamitzador de la reconversió d'una de les grans àrees del futur de la ciutat), l'**estació de Sants i l'aeroport**.

❖ **Generar la capacitat financera necessària per garantir la realització dels projectes de la RMB**

8. Aconseguir de l'Administració central un **nivell de recursos públics necessaris** no inferior a la mitjana espanyola de recursos per càpita, de manera que es garanteixi el finançament dels projectes de la RMB.
9. Establir mecanismes necessaris per facilitar que el finançament **publicoprivat garanteixi el finançament dels projectes** previstos en aquest Pla Estratègic.
10. Afavorir la participació de les institucions econòmiques i socials del Pla, com a *lobby*, en les activitats de promoció i de captació d'inversions a la RMB.

Línia **2**

Augmentar la taxa d'ocupació global i la relativa dels diferents col·lectius, alhora que es creen condicions per assolir les taxes d'activitat de les regions capdavanteres de la Unió Europea

Bases del pensament estratègic

- **Tot el III Pla Estratègic** es focalitza en l'obtenció de dos grans objectius que romanen en el substrat de cada una de les mesures proposades: la **qualitat de vida dels ciutadans** –ciutat per viure– i la **creació d'una oferta de llocs de treball àmplia i variada** –ciutat per al progrés i per al desenvolupament de les persones–.

- L'objectiu estratègic que es proposa és el d'**igualar la taxa d'ocupació de la RMB a la mitjana europea a mig termini i assolir la dels països més avançats a llarg termini** (taxa d'ocupació mitjana de la província de Barcelona 1998=55%; mitjana europea=60'5%). Tanmateix, mentre que el diferencial entre Barcelona i Europa és de només 2 punts en les taxes d'ocupació masculines, ho és de set punts en les taxes femenines. Es desprèn, per tant, que l'equiparació de les nostres taxes d'ocupació amb les mitjanes europees passa, en gran mesura, per reduir l'important diferència de la taxa d'ocupació femenina.

- El paper que es vol per a la Regió Metropolitana de Barcelona és el d'una ciutat del coneixement i de la informació. Això vol dir, de comunicació i de cervells. Barcelona s'ha de convertir en un dels pols europeus per a la creació i l'aplicació de l'anomenat capital intel·lectual. D'un capital que es forma des de l'escola primària fins als ensenyaments professionals i universitaris, així com als centres de recerca. De la qualitat d'aquest capital intel·lectual dependrà la nostra capacitat per superar les fluctuacions temporals de l'ocupació per la via de ser presents en les activitats punteres i de la ràpida adaptabilitat als canvis.

- A més, en aquest sentit es constata l'existència de **cinc condicions per a crear ocupació**:
  - La primera és la capacitat de la Regió per estar connectada a la xarxa mundial d'intercanvis de mercaderies, de persones i, cada vegada més, d'informacions: **infraestructures**.

  - La segona és l'adequació dels **perfils professionals** de les persones als nous requeriments del desenvolupament econòmic, tecnològic, de l'organització del treball i de l'empresa i de les activitats econòmiques emergents.

  - La tercera és l'ampliació del teixit de **petites i mitjanes empreses** que esdevenen fonamentals per a la creació d'ocupació, per optimitzar la flexibilitat de resposta als canvis en els mercats i com a xarxa complementària per a les grans empreses. També és important promoure l'establiment de **xarxes de cooperació entre les PIMES i afavorir-ne la internacionalització**.

  - La quarta condició –especialment en el context de la internacionalització– és la **universalització de l'accés a la telemàtica** per part de les persones i les empreses, perquè identifiquin les oportunitats que els ofereix, en coneguin les aplicacions en el camp professional i empresarial i aprenguin a utilitzar-les.

  - La cinquena és la **cohesió social**. En aquest sentit, la salut econòmica i social de la regió depèn de la nostra capacitat per aprofundir en una estabilitat social duradora.

- Evidentment, tots els processos de transformació de l'activitat econòmica tenen un reflex en el mercat laboral. Si no som capaços d'estimular un clima favorable per al naixement de noves activitats econòmiques, crearem atur. Un tipus d'atur determinat. D'altra banda, admetent que es creï prou activitat econòmica, els requisits del desenvolupament tecnològic poden augmentar l'atur en aquells col·lectius que per motius de formació, o d'altres, no poden seguir els forts ritmes de les demandes actuals del mercat. En aquest sentit, les noves tecnologies han de ser un instrument per a la creació de noves ocupacions.
- Ens trobem, per tant, davant de dos tipus de problemes. Un, **afavorir la creació d'empreses i de l'esperit empresarial** com a prerrequisit per a la creació de suficients llocs de treball. Dos, facilitar la **inserció laboral** per a pal·liar l'anomenat atur tècnic. A més, però, per circumstàncies socioculturals quatre col·lectius –**joves, dones, majors de 45 anys i minories ètniques**– es troben especialment afectats per les dificultats per accedir al mercat laboral. Sistemàticament els nivells d'ocupació d'aquests col·lectius tendeixen a situar-se en la banda més baixa.
- Un altre tema estratègic que cal considerar és l'àmbit del mercat de treball. Els mercats locals de treball tenen àmbits dinàmics que varien no tan sols amb la conjuntura econòmica, sinó que augmenten tendencialment amb el temps. La descentralització progressiva de la població, el desplaçament dels habitants per tota la Regió per buscar habitatges més accessibles, la generalització de l'automòbil... reforcen la idea que **el nostre mercat local de treball és d'abast metropolità**. És només des d'aquests nivells que es poden detectar i tractar els desequilibris entre oferta i demanda.
- Cal tenir present, finalment, la necessitat de **relacionar les nostres estratègies per al desenvolupament econòmic de la Regió Metropolitana de Barcelona amb els grans projectes que es vinculen al Fòrum Universal de les Cultures, a les inversions en les infraestructures i als sectors que es pretén potenciar en el marc de la ciutat del coneixement**.

Mesures

■ **Consolidar el mercat de treball d'àmbit metropolità**

1. Establir els mecanismes de cooperació entre les instàncies responsables de les diferents mesures que operen en el mercat de treball de la Regió Metropolitana de Barcelona i promoure **un acord per l'eficiència i l'eficàcia social** del mercat de treball **dins del Pacte Industrial Metropolità**. En aquest pacte s'hauria de considerar, d'una manera especial, una major eficiència dels serveis públics d'ocupació i de l'observatori metropolità del mercat de treball; una planificació de la formació professional (mapa, etc.); establiment d'un marc de bones pràctiques d'ocupació i el desenvolupament de nous jaciments d'ocupació.

⚡ **Potenciar l'esperit emprenedor i la creació de noves activitats econòmiques**

2. **Promoure l'esperit emprenedor**, desenvolupant entorns pedagògics i/o d'acollida que difonguin els aprenentatges necessaris per ampliar la creació d'empreses de qualitat, la interrelació entre les empreses i la valorització del perfil emprenedor.
3. Potenciar la xarxa d'empreses de capital risc, en totes les seves variants, especialment les de **capital llavor**. També les activitats dels **business angels**. Conformar, alhora, una **xarxa d'experts que valorin i atorguin la garantia de qualitat científica** i/o la viabilitat dels projectes que es vagin presentant.
4. Establir una **xarxa de creació d'empreses** que coordini les activitats de totes aquelles institucions que intervenen en els diferents esglavons del cicle de creació d'empreses: centres de formació o altres centres viviers d'empreses-capital risc.
5. Elaborar una taula de **projectes relacionats amb el Fòrum Universal de les Cultures** i de necessitats concretes susceptibles de transformar-se en projectes empresarials d'interès socioeconòmic.
6. **Identificar les necessitats dels perfils professionals i activitats econòmiques i socials** que requereix el desenvolupament de les activitats estratègiques per al futur de la ciutat –logística, infraestructures, biomedicina, medi ambient, turisme, informació, aeronàutica, gestió d'esdeveniments i d'organització i serveis de proximitat–. A partir d'ells, establir convenis específics de col·laboració amb l'anomenada xarxa de creació d'empreses.

⚡ **Facilitar la inserció laboral dels aturats i, en especial, dels col·lectius més desfavorits**

7. Impulsar accions per **reduir el diferencial entre la taxa d'ocupació femenina i la masculina**, com un dels factors fonamentals per assolir uns nivells d'ocupació global equiparables amb els de la mitjana de països de la Unió Europea.
8. Focalitzar un esforç important en les **polítiques actives d'ocupació** adreçades a les persones aturades majors de 45 anys, als joves, i a alguns col·lectius amb risc d'exclusió mitjançant plans específics.
9. **Facilitar als aturats la recerca activa de feina**, amb els mitjans d'acompanyament i facilitar els tràmits administratius d'aquesta recerca (entre d'altres, estudiar l'accés gratuït al transport públic per motius de recerca de feina, suport a la tramitació de formularis i la gestió d'entrevistes...).

⚡ **Potenciar la qualitat de l'ocupació**

10. Impulsar l'aprovació definitiva d'un marc legal per a les empreses d'inserció laboral i altres mesures que afavoreixin la incorporació a la feina d'un major nombre de persones en activitats públiques i privades.
11. Universalitzar les bones pràctiques contractuals en empreses, sectors i territoris que impulsin la qualitat de l'ocupació, la millora dels horaris, la jornada, l'estabilitat, la seguretat, la contractació, la participació, etc.

línia 3

Ciutat del coneixement, a l'abast dels ciutadans i ciutadanes, i capital de sectors de noves activitats i de serveis en un marc d'eficiència i de qualitat

Bases del pensament estratègic

- Les darreres dècades han estat escenari de **canvis radicals en les societats** que anomenàvem industrials. La **preparació de les persones és al centre del desenvolupament econòmic de tota societat**. En aquest sentit caldria garantir els drets dels ciutadans a accedir i a participar en la societat del coneixement per tal d'evitar una nova via de marginalitat social.
- En aquest nou context, **les ciutats**, com a lloc on es concentren gran part dels coneixements, poden jugar un **paper cabdal en els nous processos de desenvolupament**. Aquesta nova funció, però, no està ni molt menys garantida. Han d'aprendre a **crear i a dinamitzar els entorns** aptes per al desenvolupament de les activitats basades en el coneixement (**creativitat i innovació, capacitats de producció i de consum adequades i relacions privilegiades amb el món global**). Es tracta de crear **ambients urbans de qualitat** on els recursos del coneixement tinguin valor.
- Les ciutats han de ser **més proactives**, i s'ha de protegir la ciutat com un **valor cultural i la regió com un valor ecològic**. Calen **noves zonificacions urbanístiques** que donin respostes a les noves necessitats de les activitats de la societat del coneixement.
- S'ha de qüestionar **la imatge del territori** com una reserva de recursos genèrics, apropiables en uns mercats oberts, imitables i transferibles sense límits. Ara s'ha de veure **com una estructura complexa implicada, de manera permanent, en la construcció activa de recursos/competències específics**. El territori és ell mateix un **factor condicionant de la capacitat competitiva** d'un determinat sistema socioeconòmic local. Els factors de localització tradicionals ja no són significatius.
- Les activitats basades en les noves tecnologies estan molt concentrades en l'àmbit de la Unió Europea i el procés econòmic d'integració pot afavorir encara més aquesta tendència a la concentració. Per això, **les ciutats no solament han d'impulsar i afavorir les seves activitats de coneixement sinó que han de saber ancorar-les en el seu territori**.
- **Les universitats, les interfícies amb els sectors productius i l'arrelament de les empreses en els mercats internacionals** són elements essencials per enfortir la capacitat d'acumulació tecnològica. La **formació continuada** és la base de la millora dels recursos humans.
- L'accés insuficient al **finançament extern** (capital risc), les dificultats **per accedir a les informacions**, els dèficits de **recursos humans qualificats** i la **integració** insuficient **dins de xarxes d'innovació** nacionals i internacionals constitueixen restriccions importants en el desenvolupament fluid de les noves activitats empresarials i socials.
- Barcelona ha de **continuar desplegant iniciatives innovadores concretes, com ho va fer amb el Pla Cerdà i posteriorment amb l'organització dels Jocs Olímpics, que sigui identificada d'immediat amb les ciutats europees d'avantguarda, alineada amb les ciutats del segle XXI**. De cara a l'Europa central i nòrdica, la identificació de **Barcelona com a ciutat marítima amb història i alhora implicada amb la modernitat té, sens dubte, un atractiu especial**. En aquest sentit, el **Fòrum Universal de les Cultures Barcelona 2004 ha de ser una altra iniciativa crucial per a la ciutat**.

Mesures

▣ **Establir les bases per al seguiment de la ciutat del coneixement**

1. Crear un **observatori permanent per tal d'impulsar i de coordinar** aquelles accions encaminades a conformar la ciutat del coneixement. D'una manera específica caldria **estudiar i posar a debat el mapa dels recursos, les infraestructures de suport**, i la identificació de les *core competences* i proposar l'establiment d'un **pacte social per a la societat del coneixement**.

▣ **Un disseny urbà per al segle XXI**

2. Crear una àrea de **nova polaritat científicotècnica a l'eix Sagrera/Mar/Poblenou** de 500 ha relacionades i connectades amb les altres àrees de Barcelona i de la RMB.
3. Estudiar **modificacions en els conceptes de la planificació i la zonificació urbana** per tal de millorar la continuïtat entre les parts d'un barri i la seva cohesió espacial i social. En aquest sentit, caldria estudiar la possibilitat d'establir una nova zona -22@- per a les activitats del coneixement que garanteixi la competitivitat en termes de costos en l'àmbit europeu (sense que això signifiqui una reducció del sòl industrial actualment vigent), que faciliti clarament la ubicació de noves activitats i que, en definitiva, afavoreixi l'aparició de nous jaciments d'ocupació.

▣ **Millora dels recursos humans de la ciutat**

4. En la línia del **Projecte Educatiu de Ciutat**, afavorir el reconeixement de la dimensió social i comunitària de l'educació i impulsar projectes educatius de la ciutat en la línia de les estratègies proposades en el Congrés "L'educació és la clau", celebrat a Barcelona els dies 7, 8 i 9 d'abril de 1999.
  - Promoure una escola pública de qualitat, amb mitjans i prestigi social que alhora que garanteix una autèntica igualtat d'oportunitats, millora l'aprofitament de tots els recursos humans de la regió.
  - Establir un acord social en relació amb els diferents agents educatius, les seves competències i les seves responsabilitats.
  - Donar suport i reforçar el capital humà implicat en tasques educatives per aconseguir una major qualificació intel·lectual i cultural del conjunt de la ciutadania.
  - Animar una formació permanent de qualitat per al conjunt del professorat.
  - Establir relacions entre el conjunt del sistema educatiu, des de l'ensenyament no universitari fins a la universitat, amb la finalitat d'augmentar el coneixement i el resultat de la recerca científica i tecnològica.

5. Atesa la importància de garantir les respostes del capital humà a la demanda d'un mercat en canvi constant, la **formació continuada** esdevé un element clau de la societat del segle XXI. En aquest sentit, es proposa establir els mecanismes necessaris de planificació i de qualitat de la xarxa de formació continuada.
6. Garantir amb els mitjans necessaris que **tots els ciutadans i ciutadanes estiguin oberts al món**.
  - Campanyes d'alfabetització digital.
  - Promoció de les biblioteques com a nòduls públics d'accés a la informació.
  - Campanyes d'alfabetització lingüística (idiomes).
  - Garantir la connexió electrònica. Cable per a tothom.
  - Dotar d'adreça de correu electrònic tots aquells ciutadans i ciutadanes que ho sol·licitin i fer que sigui un mitjà acceptat per a comunicacions o tràmits amb l'Administració i que aquesta l'utilitzi amb els ciutadans i ciutadanes.

❖ ***Unes universitats del segle XXI i un pla de recerca que potenciïn la societat del coneixement***

7. Arribar a un **pacte polític i social** per tal d'impulsar la **modernització i l'eficiència de les universitats de la RMB** pel que fa als serveis que presten i a la gestió òptima dels seus recursos.
8. Augmentar, tant com faci falta, la disponibilitat de **recursos públics i privats (institucions financeres, corporacions i empreses) destinats a R+D** per tal que els recursos emprats a la regió metropolitana de Barcelona siguin equivalents a la mitjana de la Unió Europea.
9. Encarregar l'elaboració d'un pla d'acció per tal d'**atraure institucions líders en l'àmbit mundial**, especialitzades en el camp científicotècnic.

❖ ***Una infraestructura de transferència de tecnologia sòlida, amb una orientació emprenedora clara***

10. Promoure els **centres de transferència tecnològica de la Regió Metropolitana de Barcelona**, públics i privats, i vincular-los a **programes de creació d'empreses de base tecnològica**, per tal de canalitzar els esforços de generació del coneixement cap a la seva transformació en innovacions tecnològiques.
11. Impulsar els projectes per **facilitar les aplicacions científiques i tecnològiques en les activitats econòmiques de la RMB** en la línia de Nexus, Parc Científic i Tecnològic de Pedralbes, Parc Industrial del Poblenou, Viver Virtual de Barcelona Activa, S.A., Parc Tecnològic del Vallès, Fundació Indústria de la Informació de la UAB a Sabadell, Nou Campus UPC a Castelldefels, Laboratori de Llum de Sincrotró, entre d'altres.

❖ **Potenciació de noves activitats econòmiques**

12. Garantir que totes aquelles **activitats que es consideren més estratègiques** en cada moment disposin d'una **agència o d'una institució específica** i establir uns mecanismes de seguiment i d'avaluació de les seves activitats.
  - Barcelona ciutat del coneixement (en aquest cas, l'Associació del Pla Estratègic podria assumir el seguiment de la mesura).
  - Sector cultural, multimèdia i editorial.
  - Sectors relacionats amb la logística.
  - Turisme.
  - Indústries digitals.
  - Formació.
  - Indústria mediambiental.
  - Indústria biomèdica.
  - Activitats aeroportuàries.

13. Mereix una consideració especial un programa que podríem anomenar **Barcelona Digital** pel seu caràcter horitzontal:
  - Posar en comú els plans d'inversió i de nous serveis dels diferents operadors i potenciar les infraestructures tècniques.
  - Crear serveis de valor afegit innovadors en diferents sectors, de manera que tots ells conflueixin en la seva posada en funcionament en la mateixa data, l'any 2002, en una gran jornada.
  - Potenciar a Barcelona centres comercials virtuals.
  - Facilitar la millor infraestructura de connexió i un ús a l'usuari per al desenvolupament d'activitats digitals amb el millor preu i amb els menors costos: **ESTÀNDARDS D'INSTAL·LACIONS I DE SERVEIS**.
  - Facilitar la realització d'esdeveniments digitals a Barcelona (fires, congressos, jornades...): **PLATÓ DIGITAL**.
  - Identificar sistemàticament les iniciatives digitals més interessants que es fan al món per analitzar-ne les possibilitats: **OBSERVATORI DIGITAL**.
  - Detectar i estimular les iniciatives digitals de les administracions públiques, per tal que actuïn com a corretja de transmissió per a la resta de la societat: **ADMINISTRACIÓ DIGITAL**.

14. Focalitzar l'atenció sobre una àrea amb grans oportunitats de futur: **Barcelona biomèdica**.
  - A partir del Parc Científic de Pedralbes i de l'Institut de Recerca Biomèdica Pi i Sunyer i d'altres potencialitats de la ciutat, han de sorgir noves iniciatives de creació d'empreses vinculades a aquest sector de la biotecnologia i de la biomedicina.
15. Estimular la cultura com un element que, a més de ser clau en els esquemes de cohesió i de participació social, és capaç de generar i de crear empreses locals susceptibles de fabricar continguts de qualitat, tal com promou el **Pla Estratègic de Cultura**.
16. Accentuar i intensificar les actuacions urbanístiques i d'imatge per reforçar la posició de Barcelona com a ciutat que utilitza i explota el **seu patrimoni monumental, arquitectònic i natural** com un dels factors principals d'atracció internacional.

❖ ***Un projecte clau: Fòrum Universal de les Cultures Barcelona 2004***

17. Donar suport al projecte del **Fòrum Universal de les Cultures Barcelona 2004** en la mesura que ha de significar un dels reptes susceptibles de fer avançar decisivament la ciutat cap a noves fites. A més del seu significat infraestructural, cal remarcar sobretot els aspectes qualitius que consagren el caràcter culturalment obert de la nostra ciutat.

❖ ***Una ciutat de qualitat***

18. Donar suport a la **Xarxa Barcelona Qualitat** i impulsar-la en la mesura que contribueix a millorar l'eficiència i les condicions de vida de la ciutat.

Línia 4

La Regió que garanteix la cohesió social i que estimula una cultura participativa dels seus ciutadans i ciutadanes

Bases del pensament estratègic

- Els estudis més recents sobre exclusió en la societat espanyola i catalana posen de manifest que els principals factors que hi influeixen són: a) **l'atur de llarga durada i la precarització** de l'ocupació; b) **la disparitat creixent de la renda** entre grups socials; c) l'existència de **buits importants en la xarxa de protecció social** que deixen desprotegits determinats grups; e) els **canvis en les formes de convivència** que erosionen les funcions protectores de la família tradicional sobre les que s'ha recolzat en bona mesura l'Estat del Benestar espanyol (accés de la dona al mercat laboral, noves formes de convivència...); f) el risc de **"guetització" de determinats grups socials** (segregació en alguns centres d'ensenyament...); i g) certes formes de **discriminació ètnica**. La recerca de solucions a tots aquests problemes constitueix una premissa bàsica per garantir la igualtat d'oportunitats de tots els ciutadans i ciutadanes.
- D'entre tots aquests factors d'exclusió social n'hi ha tres que semblen els més estratègics per a Barcelona: l'atenció a la **gent gran**, la **inserció laboral** dels col·lectius amb més dificultats i l'**accés a l'habitatge**.
- Caldria pensar en **una ciutat on el cotxe ja no sigui el protagonista**. El creixement de la indústria de la informació i del coneixement, basada en el moviment de bits, té una ubicació difícil en un entorn dissenyat per al moviment de béns físics. Cal plantejar solucions a la mobilitat del ciutadà, no com a individu sinó com a factor social determinant del funcionament de la ciutat. No cal assolir la xifra 1:1 cotxe/habitant.
- La cultura de la **participació**, com a procés que canalitza el conflicte social, s'ha considerat, per part de les institucions membres del Consell General del Pla, com **un dels valors importants de la ciutat** que cal preservar i potenciar. En aquest sentit, els processos participatius desenvolupats pel mateix Pla i seguits per moltes altres institucions i administracions (Pla Estratègic de la Societat de la Informació, Pla Estratègic de la Cultura, Pla Integral dels Serveis Socials, Projecte Educatiu de Ciutat, Consell Econòmic i Social...) constitueixen exemples clars del camí que cal seguir.
- La història de la nostra ciutat ens porta a afirmar **que Barcelona és un exemple de participació i d'associacionisme en funció de grans reptes**. En conseqüència, si volem aconseguir una confluència de l'actuació de les empreses, de les entitats i de les associacions de la ciutat per potenciar-ne la dimensió internacional, la clau es troba en saber com mobilitzar la gent i, en el nostre cas, **els ciutadans i ciutadanes es mobilitzen en funció d'objectius concrets de gran envergadura**, és a dir, de grans reptes. En aquest context, **cal identificar nous projectes** que estimulin les entitats de la ciutat a posar-se a treballar de manera conjunta, conscients que individualment serien incapaces d'aconseguir-ho.
- A Europa, **el futur de cada ciutat dependrà, en gran part, de la seva capacitat de generar uns senyals d'identitat propis** i un avantatge comparatiu determinat pel que fa a altres ciutats. En aquest sentit, el valor de la participació i de la cultura del consens són valors propis d'aquesta identitat de Barcelona, de la mateixa manera que ho és una distribució equilibrada de la ciutat entre tots els seus barris. En el concert internacional aquestes pràctiques de participació en la gestió de la ciutat gaudeixen de gran credibilitat i és un dels **elements principals del know-how de Barcelona**.

Mesures

▣ **La ciutat per a la gent gran**

1. Posar a l'abast del ciutadà i de la ciutadana **xarxes de serveis d'atenció a la gent gran**, com a element que garanteixi una millor qualitat de vida d'aquestes persones en la línia del que planteja el recent III Congrés de la Gent Gran de l'Ajuntament de Barcelona.
2. Incrementar les **places de residències per a la gent gran** –situant-les al nivell mitjà de Catalunya, d'acord amb la demografia de la ciutat– com a factor que permeti una major incorporació de les persones grans en un entorn urbà de qualitat i socialment integrador.
3. **Millorar l'atenció socio sanitària a domicili**. Garantir més cobertura en les necessitats dels serveis d'atenció domiciliària, en especial per a gent gran, i promoure l'establiment d'una xarxa d'aquestes noves activitats que cobreixi aquestes necessitats creixents. Per tal de fer possible la màxima permanència de la gent gran en el seu entorn habitual caldrà tenir cura dels nivells de qualitat i d'uns costos que no siguin excoents. El percentatge de la gent gran que viu sola és encara un dels més baixos d'Europa però se situa ja al voltant del 25% d'aquesta franja d'edat. Sobre un col·lectiu de 118.000 persones, més de 5.000 són usuaris del servei a domicili.
4. Potenciar els centres de dia per assegurar una **continuïtat d'assistència entre el domicili, els centres de dia i els establiments hospitalaris i residencials a la RMB** com a sistema que permeti una qualitat en els diferents estadis de la vida de les persones i que cobreixi les seves necessitats socio sanitàries.
5. Crear un observatori d'informació de la gent gran, per facilitar i recollir informacions sobre necessitats i polítiques relatives a l'envelliment i a la vellesa.
6. Incrementar el nivell de despesa en protecció social per acostar progressivament les pensions més baixes al salari mínim interprofessional, tal com ve definit en la Carta Social Europea.

▣ **Foment de l'habitatge social**

7. Facilitar l'**accés dels joves a l'habitatge**, de compra i de lloguer a preus assequibles, a través de promocions immobiliàries adequades als requeriments d'aquest col·lectiu.
8. Disposar d'una **xarxa d'habitatges** a preus assequibles destinada a cobrir necessitats d'allotjament temporal **per a col·lectius amb dificultats d'inserció social i laboral**.
9. Promoure **habitatges assistits** per a la gent gran que prevegi la cobertura mínima dels serveis necessaris i la plena accessibilitat física.

10. En la línia del que preveu el Pla Integral de Desenvolupament de Serveis Socials de Barcelona, estendre a tota la RMB **una oferta d'habitatge assequible**, tant en règim de lloguer com de propietat, promovent la **cessió de sòl públic** per a la construcció d'habitatge social, i promoure una millor utilització del parc d'habitatges desocupats.

❖ ***La formació base per a la no exclusió social***

11. Establir els mecanismes necessaris per assolir una **disminució** significativa en les **taxes actuals del fracàs escolar**. Garantir una política educativa que eviti la concentració d'aquest sector de discriminació en uns determinats barris de la ciutat.
12. Crear nous espais de participació i de **coordinació entre els centres d'ensenyament i els serveis socials de la RMB** de cara a la prevenció de situacions de riscos socials derivats del fracàs escolar. Aquesta coordinació hauria de preveure, alhora, programes formatius específics destinats a població exclosa dels sistemes formatius que en facilitin la inserció laboral, amb la recerca dels recursos i els serveis necessaris.
13. **Revaloritzar el paper social de l'educació** com a factor que garanteix a mig i a llarg termini la no exclusió social. **Reconeixement social dels professionals de l'educació**, en la línia del que preveu el Projecte Educatiu de Ciutat.

❖ ***Barcelona, ciutat de vianants***

14. Potenciar una **xarxa de transport públic** de tal manera que permeti la reordenació del tràfic a la ciutat, un equilibri millor entre vehicles i ciutadans i ciutadanes, un major espai públic per als vianants i una connexió fàcil amb les noves àrees centrals de la Regió Metropolitana de Barcelona.
15. Intensificar les polítiques encaminades a l'**eliminació de les barreres arquitectòniques** en els espais i en els transports públics, que faciliti l'accessibilitat a la ciutat per a la gent gran, les persones amb minusvalia i els col·lectius que precisen una atenció especial.

❖ ***La ciutat que participa***

16. Fomentar i promoure la participació ciutadana a través de consultes i altres fórmules que impulsin noves experiències per participar en el progrés de les ciutats de la RMB. En aquest sentit, estimular i garantir l'ús de les **noves tecnologies com a vehicle per incentivar i facilitar la participació del ciutadà i de la ciutadana** a la ciutat.
17. Promoure la creació de consells que permetin estimular un **urbanisme participatiu** a través dels quals es faciliti informació prèvia sobre els projectes de renovació urbana i es promoguin consultes per conèixer l'opinió dels ciutadans i de les ciutadanes.

18. En la línia del que preveu el Pla Integral de Desenvolupament Social de l'Ajuntament de Barcelona, **reforçar els projectes de dinamització integral dels barris** com a mitjà per coordinar les diferents actuacions que desenvolupen les administracions en un barri concret i promoure els esquemes de participació en la concreció d'aquestes actuacions.
19. Potenciar mitjans de conciliació, mediació i arbitratge per potenciar el diàleg i el coneixement entre parts, per a la resolució dels conflictes.
20. Impulsar consells participatius de districte d'intervenció i de consulta prèvia en la línia de les experiències iniciades.
21. Com un element dinamitzador de la democràcia participativa, proposar els mecanismes d'iniciativa popular a les administracions locals de la RMB, tal com està regulat en els parlaments de l'Estat i de Catalunya.

Línia 5

Una regió que impulsa el posicionament a Espanya i a l'exterior com a factor multiplicador de l'atractiu intern i que vol jugar un paper actiu en el procés de consolidació de la Unió Europea

Bases del pensament estratègic

- Barcelona ha tingut tradicionalment, a més d'Espanya, **tres eixos de connexió exterior: Europa, Amèrica Llatina i el sud de la Mediterrània.**
- Amb l'ingrés a la Comunitat Europea i la implantació de la moneda única, **Europa ha deixat de ser una realitat exterior** i ha assumit una dimensió interna fonamental. Europa és ara el marc supranacional de referència i s'imposa organitzar-se internament per influir sobre la seva pròpia evolució. És en aquest context on adquireix **un gran valor el capítol de les aliances interciutats** en el sí de la Unió, per aconseguir l'aprovació de polítiques de millora de les ciutats i de fons a favor del nostre progrés.
- L'existència d'**una política urbana d'envergadura per part de la Unió Europea solament podrà existir si els líders urbans i el conjunt d'entitats ciutadanes s'organitzen** per exigir-ne la creació. Els líders de les ciutats més dinàmiques de la Unió tenen la responsabilitat històrica d'organitzar aquest moviment i d'anar construint una proposta de polítiques i de mesures que vagin molt més enllà d'obtenir retorns de les línies actuals. Cal, doncs, **impulsar un moviment *lobbista* de gran envergadura i imaginatiu**, i Barcelona pot jugar un rol important dins d'aquest repte.
- A més d'aquesta vessant important d'ordre intern, **la Unió ens dona un plus qualitatiu en les nostres relacions tradicionals amb la Mediterrània i Amèrica Llatina**, ja que la informació i els paradigmes que en ella absorbim constitueixen una aportació addicional que cal transmetre als nostres contactes amb les dues àrees geogràfiques abans esmentades.
- Garantir i incrementar les activitats en el terreny de la solidaritat i de la cooperació, d'acord amb l'experiència de Barcelona, com un dels valors que identifiquen la nostra ciutat. És a dir, el posicionament de Barcelona s'ha de preveure des d'una vessant àmplia que en prevegi els elements socials i econòmics.
- Les infraestructures de connexió per a ciutadans i ciutadanes i per a mercaderies esdevenen un element clau per consolidar el posicionament estratègic de la RMB. Això es refereix tant als elements físics com als elements relacionats amb la seva gestió.

Mesures

▣ Estratègies de posicionament amb Espanya i l'exterior

Amb Espanya i amb la Unió Europea

1. Consolidar la RMB com un **espai de referència** en la dinàmica social i econòmica d'Espanya.
2. Coordinar les **estructures i els organismes de relacions internacionals** amb presència en la RMB amb l'objectiu de millorar els vincles de col·laboració amb les ciutats més dinàmiques d'Europa i contribuir a una **tasca de lobby** operativa i continuada encaminada a la formació d'una **política europea de les ciutats**. En aquesta línia, garantir una **presència més activa de la RMB a Brussel·les** i promoure la participació de totes les institucions del Pla Estratègic en la promoció de la Regió i en la captació d'inversions.

Amb Amèrica Llatina

3. Donar un suport especial al desenvolupament del **Centro Iberoamericano de Desarrollo Estratégico Urbano (CIDEU)**, centre privilegiat per exportar l'anomenat "model Barcelona" i per teixir una xarxa de connexions entre ciutats que tingui Barcelona com a eix central. Reforçar la participació en aquest centre del sector privat i de les institucions per aprofitar les oportunitats d'aquest gran projecte urbà de les cimeres iberoamericanes.
4. Crear entre el Consorci de la Zona Franca, el Port, la Fira i altres institucions, un **gran centre de negocis iberoamericà** que reforci la nostra dimensió de pont entre Amèrica Llatina i Europa. Aquest centre de negocis actuaria tot identificant les possibilitats per als productes llatinoamericans a Europa i assessoraria els productors per afavorir la seva penetració en els mercats europeus i alhora identificaria oportunitats per als productes europeus a Amèrica Llatina. D'una manera especial, orientar aquest centre a les necessitats de les petites i mitjanes empreses industrials.

Amb el sud de la Mediterrània

5. Crear una **xarxa de lligam universitari** que permeti una major projecció dels recursos universitaris de Barcelona en programes d'assistència tècnica a través de programes d'intercanvis d'estudiants i de professors.
6. Afavorir el **posicionament empresarial** en aquesta àrea amb l'objectiu de dotar-se de bases per efectuar operacions de tràfic comercial en el marc dels programes de la Cambra Oficial de Comerç, Indústria i Navegació de Barcelona.
7. Donar suport als **programes de solidaritat**, que evidencien la nostra voluntat d'ajudar a la regió a sortir endavant i a preservar la seva identitat cultural.

8. Donar suport a les **xarxes mediterrànies de ciutats** i enfortir-les, en la línia ja iniciada del CIDEU, per tal d'establir vies de cooperació i d'assessorament i disposar d'una font de coneixement respecte a les estratègies i projectes de renovació urbana.

▣ **Les infraestructures de connexió internacional bàsiques**

Fer un Aeroport internacional que actüï com a hub del Mediterrani nord-occidental

9. Finalitzar el Pla Director de l'Aeroport per una capacitat de 40 milions de passatgers. Millorar-ne la gestió i les infraestructures per tal de poder-ne augmentar les connexions directes a les principals ciutats del món. Potenciar la terminal de càrrega i desenvolupar una zona de serveis a l'entorn de l'aeroport en la línia de la seva dimensió internacional (àrea hotelera, etc.).

Fer el Port del segle XXI que actüï com a gran port de l'Europa mediterrània

10. Intensificar l'esforç per **consolidar el Port de Barcelona com la gran plataforma logística i marítima del sud d'Europa**.
11. Garantir l'**expansió del Port** segons el seu Pla Director, garantir la intermodalitat entre els diferents sistemes de transport i **concretar el model de finançament** per tal de garantir els projectes relacionats amb el creixement i l'ampliació del Port.

Barcelona Centre Logístic

12. **Consolidar l'àrea logística de Barcelona** configurada per: el Port, el Polígon de la Zona Franca, la Zona d'Activitats Logístiques (ZAL) i l'Aeroport; garantir l'ampliació de la ZAL i consolidar el parc logístic de la Zona Franca.

Garantir una xarxa ferroviària adequada

13. Concretar el calendari per **garantir la connexió ferroviària amb França** i la xarxa europea de nova generació per l'any 2004 i garantir la connexió Sagrera-Sants-Aeroport.
14. Preveure la **connexió adequada amb Europa** del conjunt logístic Port, Zona Franca i Aeroport amb ample de via europeu. En el desenvolupament d'aquest projecte caldrà tenir especial cura dels impactes ambientals negatius.

▣ **Activitats de suport**

Fires i congressos

15. Construir un gran **Palau de Congressos** com a una nova infraestructura emblemàtica de Barcelona per garantir-ne el posicionament internacional. Aquesta infraestructura s'hauria de preveure en el projecte del Fòrum Universal de les Cultures del 2004.

16. **Adequar** la infraestructura del recinte de **Montjuïc 1**, facilitar l'**ampliació del recinte de Montjuïc 2**, preveient la reserva de terrenys per a la segona fase, de manera que Barcelona disposi, a mig termini, de 120.000 m² nets d'exposició, així com de l'espai necessari per a aparcaments, i **garantir una comunicació ràpida en transport públic, entre els dos recintes i l'Aeroport.**
17. **Promoure** l'organització de **fires específiques** que reforcin el posicionament internacional de Barcelona en àmbits com: el coneixement, la cultura, el comerç electrònic, la ciutat digital, la ciutat plató...

Internacionalització de les PIMES

18. A partir de la transversalitat de moltes de les mesures d'aquest III Pla Estratègic, **garantir la projecció i la presència de les petites i mitjanes empreses en els mercats internacionals**, garantir-ne l'accés a la informació i facilitar les oportunitats de negoci perquè progressin en una economia global.

Atracció turística de Barcelona

19. **Sostenir el creixement del Port en el tràfic de turisme de creuers** –més de 500.000 persones l'any 1998– i assegurar la realització de les infraestructures d'acollida i dels serveis necessaris.
20. **Garantir la capacitat d'acollida** d'un turisme en creixement que permeti l'oferta suficient d'establiments hotelers amb el nivell i la qualitat que precisa el moviment de persones que visiten la ciutat per motius comercials, turístics i professionals.

■ *Ciutat oberta i solidària*

21. Potenciar els programes de solidaritat internacional que es realitzen des de la Regió Metropolitana de Barcelona, alhora que s'asseguren temes de coordinació entre les diferents entitats vinculades a aquest sector.
22. Aprofitar l'impuls del Fòrum Universal de les Cultures Barcelona 2004 per estimular les activitats de cooperació internacional i d'ajut al desenvolupament d'altres ciutats i territoris.

Paraules clau

- Regió Metropolitana
- Economies d'aglomeració
- Desenvolupament sostenible
- Transport públic
- Ciutat del coneixement a l'abast dels ciutadans
- Entorns creatius i d'innovació
- El territori, factor de competitivitat
- Universitats i interfícies
- Formació continuada
- Capital risc
- Xarxes d'innovació
- Urbanisme de qualitat
- La ciutat com a valor cultural
- Urbanisme participatiu
- La regió, valor ecològic
- Potenciació del centre històric
- Barcelona, ciutat europea d'avantguarda
- Barcelona, ciutat connectada
- L'aeroport com a valor estratègic
- Nivell d'ocupació
- Gent gran
- Inserció laboral
- Participació ciutadana
- Finançament d'infraestructures i serveis
- Cooperació pública/privada
- Models de gestió d'infraestructures
- Aliances interciutats
- Política urbana europea
- Amèrica Llatina i la Mediterrània
- Ciutat emprenedora
- Barcelona en xarxa amb les empreses
- Ocupació de qualitat
- Accés universal a la teleètica
- Regió oberta i solidària
- Cohesió social
- Igualtat d'oportunitats
- Ocupació de qualitat
- Habitatge social
- No exclusió social

Institucions i persones que han elaborat el III Pla Estratègic Econòmic i Social de Barcelona (en la perspectiva 1999-2005)

CONSELL GENERAL

President:

Joan Clos
Alcalde de Barcelona

Vicepresidents:

Maravillas Rojo
Regidora de l'Ajuntament de Barcelona

Antoni Negre
President de la Cambra Oficial de Comerç, Indústria i Navegació de Barcelona

Salvador Gabarró
President del Cercle d'Economia

Joan Coscubiela
Secretari general de la Comissió Obrera Nacional de Catalunya

Enric Lacale
Delegat Especial de l'Estat al Consorci de la Zona Franca de Barcelona

Antoni Negre
President del Comitè Executiu de la Fira de Barcelona

Joan Rosell
President del Foment del Treball Nacional

Didac Pestaña
Vicepresident Primer de la Mancomunitat de Municipis de l'Àrea Metropolitana de Barcelona

Joaquim Tosas
President de l'Autoritat Portuària de Barcelona

Josep M. Àlvarez
Secretari General de la Unió General de Treballadors de Catalunya

Antoni Caparrós
Rector de la Universitat de Barcelona

Membres:

Aeroport de Barcelona
Agència EFE, S.A.
Agrupació de Fabricants de Ciment de Catalunya
Agrupación de Constructores de Obras de la Provincia de Barcelona

Agrupament de Botiguers i Comerciants de Catalunya
Arquebisbat de Barcelona
Asociación de Campings y Ciudades de Vacaciones de la Provincia de Barcelona
Asociación de Industriales de Plásticos de Catalunya
Asociación de Líneas Aéreas
Asociación Industrial Textil del Proceso Algodonero
Asociación Nacional de Industrias Electrónicas (ANIEL)
Associació Catalana d'Agències de Viatges
Associació Catalana d'Empreses de Jardineria
Associació Catalana d'Empreses de Transport de Mercaderies
Associació Catalana de Comerç Electrònic. CommerceNet Catalunya
Associació Catalana de Mútues d'Accidents de Treball
Associació de Promotors-Constructors d'Edificis de Barcelona
Associació Empresarial Catalana de Publicitat
Associació Espanyola de Robòtica (AER)
Associació Independent de Joves Empresaris de Catalunya (AIJEC)
Associació Multisectorial d'Empreses (AMEC)
Associació per a les Nacions Unides a Espanya
Associació Taller de Músics
Ateneu Barcelonès
Autoritat del Transport Metropolità
Avui
Banc d'Europa
Banc de la Petita i Mitjana Empresa
Banc Sabadell
Banca Catalana
Banca Nazionale del Lavoro
Banco Atlántico
Banco Bilbao Vizcaya-BBV, S.A.
Banco Central Hispano
Banco Exterior de España - Argentaria
Banesto - Banco Español de Crédito, S.A.
Barcelona Activa, S.A.
Barcelona Centro Médico
Caixa d'Estalvis i Pensions de Barcelona "La Caixa"
Caixa de Catalunya
Cambra Oficial de Contractistes d'Obres Públiques de Catalunya
Cáritas Diocesana de Barcelona
Catalana d'Iniciatives, S.A.
Catalunya Ràdio
Centre Català de Prospectiva
Centre d'Estudis de Planificació
Centre d'Estudis, Debats i Tertúlies

Centre d'Informació i Documentació Internacionals a Barcelona
Centre de Càlcul de Sabadell, S.A.
Centre Excursionista de Catalunya
Centro de Estudios y Asesoramiento Metalúrgico
Centro Español de Plásticos
Centro Iberoamericano de Desarrollo Estratégico Urbano (CIDEU)
Club d'Amics de la Unesco de Barcelona
Col·legi d'Enginyers de Camins, Canals i Ports de Catalunya
Col·legi Oficial d'Agents i Comissionistes de Duanes de Barcelona
Col·legi Oficial de Químics de Catalunya
Col·legi d'Aparelladors i Arquitectes Tècnics de Barcelona
Col·legi d'Arquitectes de Catalunya
Col·legi d'Economistes de Catalunya
Col·legi d'Enginyers Industrials de Catalunya
Col·legi de Corredors de Comerç de Barcelona
Col·legi de Farmacèutics de la Província de Barcelona
Col·legi de Periodistes de Catalunya
Col·legi Oficial d'Agents de la Propietat Immobiliària de Barcelona i Província
Col·legi Oficial de Doctors i Llicenciats en Filosofia i Lletres i Ciències de Catalunya
Col·legi Oficial de Metges de Barcelona i Província
Col·legi Oficial de Psicòlegs de Catalunya
Consell Comarcal del Baix Llobregat
Consell d'Empreses Distribuïdores d'Alimentació de Catalunya
Consell de Gremis de Comerç de Barcelona
Consell de la Joventut de Barcelona
Consell Social de la Universitat Autònoma de Barcelona
Consell Superior d'Investigacions Científiques-CSIC
Consorci del Gran Teatre del Liceu
Diputació de Barcelona
Enher
Escola d'Alta Direcció i Administració, S.A. (EADA)
Escola Superior d'Administració i Direcció d'Empreses (ESADE)
Escola Universitària d'Estudis Empresarials de la Universitat de Barcelona
Escuela de Administración de Empresas de Barcelona
Europa Press de Catalunya, S.A.
Federació Artistes Acea

Federació d'Associacions de Veïns de Barcelona
Federació de Cooperatives de Treball Associat de Catalunya
Federació de Gremis de Detallistes de Productes Alimenticis (FEGRAM)
Federació de Societats Anònimes Laborals de Catalunya (FESALC)
Federació Empresarial Catalana d'Autotransport de Viatgers
Federació Empresarial Catalana del Sector Químic
Federació Espanyola de Transitaris Expedidors Internacionals i Assimilats
Federació Provincial i Regional de Transports de Barcelona (Transcalit)
Federación de Entidades Empresariales de la Construcción
Federación Ecom
Federación Nacional de Empresarios Téxtils Sederos
Ferrocarrils de la Generalitat de Catalunya
Fuerzas Eléctricas de Catalunya, S.A.
Fundació Barcelona Promoció
Fundació BCD
Fundació Carles Pi i Sunyer
Fundació Cercle d'Economia
Fundació d'Estudis Socials i Econòmics de Catalunya
Fundació Emi
Fundació Miró
Fundació RACC
Fundació Sardà Farriol
Futbol Club Barcelona
Gas Natural SDG, S.A.
Gremi d'Editors de Catalunya
Gremi d'Hotels de Barcelona
Gremi d'Indústries Gràfiques de Barcelona
Gremi de Fusters, Ebenistes i Similars de Barcelona
Gremi de Garatges
Gremi de les Indústries de la Confecció de Barcelona
Gremi Provincial de Distribuïdors d'Alimentació de Barcelona
Gremio de Fabricantes de Equipos, Accesorios y Recambios para Automoción (FARA)
Gremio Provincial de Empresarios de Salones de Fiesta de Barcelona en General
Grup Provincial Empresarial de Supermercats i Autoserveis de Barcelona
Grup Set
Grupo Zeta, S.A.
Iberia, Líneas Aereas de España, S.A.
Institut Català de Cooperació Iberoamericana
Institut Català de Logística de la Universitat Politècnica de Catalunya
Institut Català de Tecnologia
Institut Català del Consum de la Generalitat de Catalunya
Institut Cerdà
Institut d'Estadística de Catalunya
Institut d'Estudis Metropolitans de Barcelona
Institut d'Estudis Superiors de l'Empresa (IESE)

Institut d'Humanitats
Institut de Tecnologia de la Construcció de Catalunya (ITEC)
Institut Espanyol d'Analistes d'Inversions
Instituto de la Empresa Familiar
Instituto Nacional de Empleo
Jove Cambra de Barcelona
Justícia i Pau
Manufacturas Balmes Vives, S.L.
Max-Planck Institut
Mercados de Abastecimientos de Barcelona, S.A. (MERCABARNA)
Ministerio de Fomento. Dirección Provincial en Barcelona
Orfeó Català
Organisme Autònom de Correus i Telegràfs
Organización Nacional de Ciegos Españoles (ONCE)
Parc Tecnològic del Vallès
Pimec-Sefes (Petita i Mitjana Empresa de Catalunya)
Ràdio Barcelona/Cadena Ser
Ràdio Miramar/Cadena Cope
Ràdio Nacional d'Espanya a Catalunya
Real Club de Polo de Barcelona
Reial Acadèmia de Ciències i Arts de Barcelona
Reial Acadèmia de Medicina
Reial Automòbil Club de Catalunya
Retail & Trade Marketing
Secretaria de Estado de Comercio, Turismo y Pymes. Ministerio de Economía y Hacienda
Societat General d'Aigües de Barcelona, S.A.
Societat Municipal d'Aparcaments i Serveis, S.A.
Societat Rectora Borsa de Valors de Barcelona, S.A.
Telefónica de España, S.A.
Televisió Espanyola, S.A.
The University of Chicago
Transports Metropolitans de Barcelona
Turisme de Barcelona
Unió Catalana d'Entitats Asseguradores i Reasseguradores
Unió Catalana d'Hospitals
Unió d'Adobadors de Catalunya
Unió Patronal Metal·lúrgica
Universitat Autònoma de Barcelona
Universitat Politècnica de Catalunya
World Trade Center Barcelona, S.A.
Joan Blanch
Jordi Borja
Jaume Carrasco
Enric Crous
Josep M. Bricall
José Antonio Díaz Salanova
Justo Domínguez Delafuente
Josep Lluís Jové
Ferran Lemus
José Luis López Bulla
Ernest Lluch
Pilar Malla
Pasqual Maragall i Mira
Melcior Mateu i Brunet
Alfredo Molinas
Joan Molins
Josep Munné i Costa

José Luis Muñoz
Jordi Oliveras
Vicenç Oller i Compañ
Alfred Pastor
Carles Ponsa i Ballart
Josep M. Puig Salellas
Antoni Pujol
Eduardo Punset
Albert Ràfols Casamada
Enric Reyna
Vicenç Tarrats
Enric Truñó i Lagarès
Josep M. Vallès

COMITÈ EXECUTIU

President:

Francesc Raventós
Delegat de l'alcalde

Membres:

Maravillas Rojo
Regidora de l'Ajuntament de Barcelona

Carles Castells
Director gerent de la Cambra Oficial de Comerç, Indústria i Navegació de Barcelona

Rosa Nonell
Secretaria tècnica del Cercle d'Economia

Rosa Rodrigo
Directora de Màrqueting i Comunicació del Consorci de la Zona Franca de Barcelona

Adolf Cabruja
Director general de la Fira de Barcelona

Joan Pujol
Secretari general del Foment del Treball Nacional

Joan Carles Mas
Vicepresident Tercer de la Mancomunitat de Municipis de l'Àrea Metropolitana de Barcelona

Santiago Bassols
Conseller delegat del Centre Intermodal de Logística, S.A. – Autoritat Portuària de Barcelona

Albert Miralles
Secretari general de la Unió Sindical de
Comissions Obreres del Barcelonès

Ciriaco Hidalgo
Secretari de Política Institucional de la
Unió General de Treballadors de
Catalunya

Martí Parellada
Representant de la Universitat de
Barcelona

Francesc Santacana
Coordinador general

Joan Campreciós
Coordinador adjunt

Manuel de Forn
Expert – Assessor

OFICINA DE COORDINACIÓ DEL PLA ESTRATÈGIC

Francesc Santacana
Coordinador general

Joan Campreciós
Coordinador adjunt

Núria Mulero
Secretària

Cristina Prat
Secretària

Neus Agulló
Responsable de Comunicació

Humbert Ruíz
Col·laborador-Documentalista

XARXA BARCELONA QUALITAT

Mercè Sala
Presidenta

Xavier Estivill
Secretari general

COMISSIONS TÈCNIQUES

Comissió Tècnica núm. 1 “Potenciar les noves activitats econòmiques en un marc d’economia global”

President:

Andreu Mas Colell
Universitat Pompeu Fabra

Secretària Tècnica:

Mireia Belil
Centre Internacional d’Estudis Urbans

Membres:

Joan Alemany Llovera

Jaume Amill
D’Aleph

Carme Artigas
Barcelona Activa

Teresa Baltar
Taller de Músics

Josep Ballbé i Carrera
Unió d’Adobadors de Catalunya

Feliciano Baratech
EAL Asesores

Miquel Barceló
Institut Català de Tecnologia

Maria Bordonau Aluja
Cambra Oficial de Contractistes
d’Obres de Catalunya

Jordi Borja
Urban Technology Consulting

Albert Bramona Rams
Gremi d’Hotels de Barcelona

Xavier Buyse
Grupo SB

Josep M. Cacho Herrero
Delegació del Govern. Area Funcional
de Fomento

Xavier Cambra
Banc Sabadell

Josep M. Canals
JMC Consultores

Enric Canals
Mercuri, Societat General de
Producció, S.A.

Joan Carbonell Bruix
Catalana d’Iniciatives c.r. S.A.

Genoveva Català i Bosch
Ajuntament de Molins de Rei

Benito Cirotti Dilullo
Federació de Societats Anònimes
Laborals de Catalunya

Jordi Cistero
Autoritat Portuària de Barcelona

Joaquim Clusa
Barcelona Regional, S.A.

Miquel Colàs Ricart
Retail & Trade Marketing

Xavier Creus
Kubik

Enric Crous Millet
S. A. Damm

Andrés De Andrés
Escuela de Administración de
Empresas

Ignasi De Delàs
Turisme de Barcelona

Antoni De Ribera i Rafart
Consell d’Empreses Distribuïdores
d’Alimentació de Catalunya (CEDAC)

Joaquim M. Fenollosa
Muelles y Espacios Portuarios, S.A.

Xavier Ferré
Telefónica de España, S.A.

Santiago Font
Laboratorios Pierre Fabre Ibérica

Sandra Font
Logic Control, S.A.

Juan Fortes Gutiérrez
Unió General de Treballadors

Miquel Àngel Fraile Villagrasa
Consell de Gremis de Comerç i Serveis
de Barcelona

José Antonio Franch i Matarrodona
Unió General de Treballadors

Maria García
Estratègies de Qualitat Urbana,S.L.

Antoni Garcíapons Balañá
Alstom

Eduard Gisbert
AMEC

Ferran González
Cable i Televisió de Catalunya,S.A.

Albert González
Àrea de Comerç i Consum de
l'Ajuntament de Barcelona

Alicia Gutiérrez
Ajuntament de Viladecans

Ángel Hermosilla Pérez
Centro de Estudios y Asesoramiento
Metalúrgico

Vicenç Ibáñez Cardona
Ente Público Empresarial Correos y
Telégrafos

Oriol Illa i García
Unió General de Treballadors

Blanca Lázaro
Fundació Barcelona Promoció, Cambra
Oficial de Comerç, Indústria i
Navegació de Barcelona

Ferran Lemus Tomàs

Josep Lladós
Cambra Oficial de Comerç, Indústria i
Navegació de Barcelona

Valentí Llagostera
Escola Superior d'Administració i
Direcció d'Empreses

Josep Llària Saez
Centro Español de Plásticos

Antonio Lluch
Associació de Càmpings de Barcelona

Alfonso Maristany
Caixa d'Estalvis i Pensions de
Barcelona "La Caixa"

Rafael Milla
Unió Sindical de Comissions Obreres
del Barcelonès

Eva Miñarro i Acosta
Unió General de Treballadors

José Luis Molina
OPS Factoria de Serveis

Elizabeth Monfort
Barcelona Activa

Antoni Montserrat Solé
Dirección Territorial de Comercio de
Cataluña del Ministerio de Economía y
Hacienda

Francesc Morera i Casamitjana
Arthur Andersen

Andreu Morte
Institut de Cultura de Barcelona

Josep Munné i Costa
Projecte Barça 2000, S.L.

Josep M. Oroval i Planas
Projecte Telemàtica - WeMM

Josep Pacreu

Antoni Parente Dueña
Lipotec, S.A.

Alfredo Pastor Bodmer
IESE

Josep M. Prat Forga
Col·legi Oficial d'Enginyers Industrials
de Catalunya

Pere Puig Bastard
Esade

Núria Quintana
Unió General de Treballadors

Josep Lluís Ramón
Fegram

Rafael Redondo i Gispert
Federació Empresarial Catalana
d'Autotransport de Viatgers

Alfons Rodríguez Bayraguet
Molbay, S.A.

Dolors Roig
Mancomunitat de Municipis de l'Àrea
Metropolitana de Barcelona

Rafael Romero Fernández
Cambra Oficial de Contractistes
d'Obres de Catalunya

Joan Roure
IESE

Josefa Sánchez
C.E.D.E.L.

Emili Sarrión
Barna Centre

Artur Saurí
Banca Catalana

Esther Seuma
Catalana de Llevats

Lluís Solà i Vilardell
Cambra Oficial de Comerç, Indústria i
Navegació de Barcelona

Francesc Solé Parellada
Universitat Politècnica de Catalunya

Marçal Tarragó
Marçal Tarragó i Associats, SRL

Vicenç Tarrats
Unió Sindical de Comissions Obreres
del Barcelonès

Joan Torrella
Barcelona Activa

Jordi Torroella
Gerència Sector Serveis Personals de l'
Ajuntament de Barcelona

Josep M. Ureta
El Periódico

José Javier Valero
Institut Ildelfons Cerdà

Joan Vilalta Boix
Foment del Treball Nacional

Carles Vivas Morte
Hewlett-Packard España, S.A.

Enric Vivó Pascual
Mecanotubo

Josep M. Zabala Uribe
Banco Atlántico, S.A.

Comissió Tècnica núm. 2 "Innovació i coneixement"

President:

Josep M. Bricall
Centre d'Estudis de Planificació

Secretari Tècnic:

Ezequiel Baró
Centre d'Estudis de Planificació

Membres:

Jesús Álvarez Rabanal
Col·legi d'Economistes de Catalunya

Anna Ampúdia
Barcelona Activa

Rafael Andreu Civit
IESE

Carme Artigas
Barcelona Activa

Mercè Badal
Col·legi d'Arquitectes de Catalunya

Antoni Barbosa Heredia
Centre de Càlcul de Sabadell, S.A.

Miquel Barceló
Institut Català de Tecnologia

Manuel Bardàvio i Novi
OPS. Factoria de Serveis

Jordi Bartrolí i Molins
Universitat Autònoma de Barcelona

Jordi Bastida
Ibermática, S.A.

Artur Bladé i Font
Comissionat per a Universitats i
Recerca Generalitat de Catalunya

Gonçal Bonhome Telefónica de España, S.A.	Josep I. Cuervo Hospitals Vall d'Hebron	Manel Martí Recober Col·legi Oficial d'Enginyers Industrials de Catalunya
Xavier Buysé Grupo SB	Anton M. Checa i Torres Institut de Tecnologia de la Construcció de Catalunya (Itec)	Antonio Martín i Godoi Unió General de Treballadors
Lluís Cabrera Taller de Músics	Glòria Deulofeu i Monraba Consell Formació Professional i Ocupacional de l' Ajuntament de Barcelona	Carles Martínez i Riba Ajuntament de Molins de Rei
Adela Cabrera Domínguez Sistemes, Estratègies i Gestió,S.L.	Miquel Devesa Vilalta Consell de Gremis de Comerç i Serveis de Barcelona	Carme Martínez Unió Sindical de Comissions Obreres del Barcelonès
José M. Cacho Herrero Delegació de Govern. Area Funcional de Fomento	Francesc M. Domènech i Torné Col·legi Oficial de Metges de Barcelona i Província	Joan Masarnau Universitat Politècnica de Catalunya
Lluís Calvo Consell Superior d'Investigacions Científiques	Sergi Erill Laboratorios Dr. Esteve, S.A.	Ramon Maspons Universitat Politècnica de Catalunya
Jordi Camós Grau Universitat de Barcelona	Teresa Ferrer i Domingo Col·legi Oficial de Doctors i Llicenciats en Filosofia i Lletres i en Ciències de Catalunya	Xavier Mateu Parc Tecnològic del Vallès, S.A.
Enric Canals Mercuri, Societat General de Producció, S.A.	Ernest Giralt Facultat de Química de la Universitat de Barcelona	Santiago Medina Unió Sindical de Comissions Obreres del Barcelonès
Isidre Canals Cabiró Ajuntament de Barcelona	Ramon Gomis Hospital Clínic de Barcelona	Carles Mendieta Fundació Bosch i Gimpera de la Universitat de Barcelona
Antoni Capdevila Cirera Barcelona Centro Médico (Cetir Grup Mèdic)	Joan J. Guinovart Departament Bioquímica i Biologia Molecular de la Universitat de Barcelona	Pedro Mier Albert Mier Comunicaciones, S.A.
Xavier Carbonell Cambra Oficial de Comerç, Indústria i Navegació de Barcelona	Octavi Iglesias	Carles Miravittles i Torras Consell Superior d'Investigacions Científiques
Àngel Cardama Departament de Teoria del Senyal i Comunicacions de la Universitat Politècnica de Catalunya	Núria Jené Consell Formació Professional i Ocupacional de l' Ajuntament de Barcelona	Elizabeth Monfort Barcelona Activa
Carles Carreras Verdagué Universitat de Barcelona	Joan Jofre Departament de Microbiologia de la Universitat de Barcelona	Josep Munné Projecte Barça 2000, S.L.
Juan José Casado Peña Unió General de Treballadors	Jordi Julià Sort Barcelona Regional, S.A.	Juan Manuel Nieto Ibáñez Inca. Ingeniería y Arquitectura
Josep Casanovas Facultat d'Informàtica de la Universitat Politècnica de Catalunya	Noemí Lareo C.E.D.E.L.	Francesc Noguera Universitat Oberta de Catalunya
Josep Catllà Fòrum Universal de les Cultures Barcelona 2004	Blanca Lázaro Fundació Barcelona Promoció. Cambra Oficial de Comerç, Indústria i Navegació de Barcelona	Xavier Obradors Consejo Superior de Investigaciones Científicas
Emili Clavell Cabot IOR Consulting, S.A.	Pedro Lecuona	Lluís Olivella i Cunill Institut Municipal d'Informàtica de l' Ajuntament de Barcelona
Òscar Coduras Escuela de Administración de Empresas	José López Alcaraz Unió General de Treballadors	Esteve Oroval Facultat Ciències Econòmiques de la Universitat de Barcelona
Xavier Cubeles Universitat Pompeu Fabra	Jordi Martí Grau Institut de Cultura de Barcelona	Josep Pacreu
Víctor Cucurull Fundació Societat i Cultura (FUSIC)		Manuel Palacín Departament de Bioquímica i Biologia Molecular de la Universitat de Barcelona
		David Parcerisas Eada

Bernardino Pardo Del Río
Col·legi d'Enginyers de Camins, Canals
i Ports

Ramon Pascual
Institut de Física d'Altes Energies de la
Universitat Autònoma de Barcelona

Pere Pascual De Sans
Facultat de Física de la Universitat de
Barcelona

Josep M. Pascual i Esteve
Estratègies de Qualitat Urbana, S.L.

Joan Prat Puig
Santacana Group

Helios Prieto
Ajuntament de Viladecans

Ramon Puig i Soler
Col·legi d'Aparelladors i Arquitectes
Tècnics de Barcelona

Josep M. Raventós Santamaría
S.P.B. Fòrum, S.L.

Lluís Reales
Periscopi de Prospectiva i Estratègia,
S.L.

Daniel Resines i Creus
Consell Formació Professional i
Ocupacional de l' Ajuntament de
Barcelona

Josep Roig
Mancomunitat de Municipis de l'Àrea
Metropolitana de Barcelona

Jaume Royo
Universitat Politècnica de Catalunya

Joan Sánchez Solsona
SBSS Consulting, S.A.

Pol Santacana
Institut Català de Tecnologia

Humberto Sanz García
Caixa de Catalunya

Ricard Serlavos
Esade

Artur Serra
Universitat Politècnica de Catalunya

Teresa Serra i Majem
Comissionat per a la impulsió de la
Societat de la Informació de
l'Ajuntament de Barcelona

Francesc Serra Mestres
Escola Tècnica Superior d'Enginyeria de
la Universitat Autònoma de Barcelona

Joan Sogues Pibernat
Caixa d'Estalvis i Pensions de
Barcelona "La Caixa"

Francesc Solé Parellada
Universitat Politècnica de Catalunya

Josep M. Surís
Fundació Empresa i Ciència

Rolf Tarrach
Facultat de Física de la Universitat de
Barcelona

Xavier Testar Ymbert
Fundació Bosch i Gimpera de la
Universitat de Barcelona

Jordi Torres
Facultat d'Informàtica de la
Universitat Politècnica de Catalunya

Albert Triola
Sun Microsystems

Joan Trullén i Thomas
Universitat Autònoma de Barcelona

Joaquim Uriach Torellón
J. Uriach i Cia.

Eduard Valentí
Laboratorios Dr. Esteve, S.A.

Antoni Ventura
Societat General d'Aigües de
Barcelona, S.A.

Pau Verrié
Institut d'Educació Contínua de la
Universitat Pompeu Fabra

Comissió Tècnica núm. 3
“El finançament de la ciutat. Noves
fòrmules per al finançament dels
serveis i de les infraestructures”

President:

Carles Tusquets
Fundació Cercle d'Economia

Secretària Tècnica:

Núria Bosch
Universitat de Barcelona

Membres:

Eduard Albors
Ajuntament de Barcelona

Jordi Alcover
Banco Central Hispano

Enrique Alsina
Grupo Popular

Josep M. Antúnez
Borsa de Barcelona

Joan Manuel Bermúdez Prieto
Banco Bilbao Vizcaya

Rosend Bosch
Institut Ildefons Cerdà

Antonio Cárdenas Jiménez
Ente Público Empresarial Correos y
Telégrafos

Joaquim Clusa Oriach
Barcelona Regional, S.A.

Juliana Esquerra i Ribas
Institut Municipal d'Assistència
Sanitària

Francesc Esteve Ribalta
Banca Catalana

Jesús Fábregas Bacardit
Argentaria

Joaquim M. Fenollosa
Muelles y Espacios Portuarios, S.A.

Antoni Fernández
Ajuntament de Barcelona

Montserrat Filomeno Martí
Ajuntament de Barcelona

Joan Font Alegret
Societat d'Aparcaments de Barcelona,
S.A. (Saba)

Xavier Fort
Taller de Músics

Juan Antonio García
Unió General de Treballadors

Francesc Gómez Pujol
Col·legi Oficial d'Enginyers Industrials
de Catalunya

Joan Grau i Sociats
Hospital Clínic de Barcelona

Sr. Jorge Harmat
Société Générale

Jorge Irigaray
Escuela de Administración de
Empresas

Joan B. Isart
Federació d'Associacions de Veïns de
Barcelona

Eusebi Jarauta Bragulat
Departament de Matemàtica Aplicada
III de la Universitat Politècnica de
Catalunya

Hermilo Larumbe
Transcalit

Antonio Lluch
Associació de Càmpings de Barcelona

Emili Mas
Mancomunitat de Municipis de l'Àrea
Metropolitana de Barcelona

Enric Mayolas
Cambra Oficial de Comerç, Indústria i Navegació de Barcelona

Manuel Monleón i Anton
Unió General de Treballadors

Cristina Muñoz Gardeñas
OPS Factoria de Serveis

Pilar Ordàs
Ajuntament de Barcelona

Bernardino Pardo Del Río
Col·legi d'Enginyers de Camins, Canals i Ports

José Luís Pinto Barroso
Once

Amadeu Juan Prat
Gas Natural SDG, S.A.

Rosa Ramírez
Unió Sindical de Comissions Obreres del Barcelonès

Alfons Rodríguez Bayraguet
Molbay, S.A.

Jordi Romeu i Nicolau
Ajuntament de Molins de Rei

Jorge Sabata
Grupo Popular

Guillem Sánchez i Juliachs
Ajuntament de Barcelona

Albert Serra
Ajuntament de Barcelona

Rosa M. Serrano Salleras
Consell de Gremis de Comerç i Serveis de Barcelona

Xavier Sisternas
Fundació Carles Pi i Sunyer

Teresa Torns Martín
Universitat Autònoma de Barcelona

Romà Torrents
Unió Sindical de Comissions Obreres del Barcelonès

Alfred Vernís Domènech
Esade

**Comissió Tècnica núm. 4:
"Ciutadania i participació"**

President:

Josep M. Mendiluce

Secretari Tècnic:

Óscar Rebollo
Universitat Autònoma de Barcelona

Membres:

Xavier Amorós
Mancomunitat de Municipis de l'Àrea Metropolitana de Barcelona

Iván Arcas i Blanch
Ajuntament de Molins de Rei

Albert Batlle i Bastardas
Ajuntament de Barcelona

Joan Botella Corral
Universitat Autònoma de Barcelona

Josep Casals Rubiés
Futbol Club Barcelona

Àngel Castiñeira Fernández
Esade

Xavier Coll i Olalla
Consell de Gremis de Comerç i Serveis de Barcelona

Nicolás Cortés i Rojano
Unió General de Treballadors

Marisa Fernández i Fernández
Unió General de Treballadors

Juán Fortes Gutiérrez
Unió General de Treballadors

Paco Galán
Col·legi de Doctors i Llicenciats en Ciències Polítiques i Sociologia de Catalunya

Blanca Gallo
Taller de Músics

Jaume Gatell
Patronat Flor de Maig de la Diputació de Barcelona

Francesc Gómez Pujol
Col·legi Oficial d'Enginyers Industrials de Catalunya

Jaume Guàrdia Maduell
Guàrdia Urbana

Jesús Husillos i Gutiérrez
Unió General de Treballadors

Jordi Jover
Associació Pla Integral del Casc Antic

Ginés Martínez
Unió Sindical de Comissions Obreres del Barcelonès

Àngel Merino
Patronat Flor de Maig de la Diputació de Barcelona

Faustino Miguélez
Universitat Autònoma de Barcelona

Joaquim Millán i Alegret
Europa Sóm Tots

César Muñoz Jiménez
Comissió Ciutat Amiga i Qualitat de l'Ajuntament de Barcelona

Isabel Muntaner
ProEixample, S.A.

Andreu Naya
Federació d'Associacions de Veïns de Barcelona

Pilar Ordàs
Ajuntament de Barcelona

Francesc Osan i Tort
Ajuntament de Barcelona

Ramon Palació
Alcatel España, S.A.

Joan Parpal Marfa
Mancomunitat de Municipis de l'Àrea Metropolitana de Barcelona

Joan Paz i Sánchez
Unió General de Treballadors
Fernando Pindado
Associació de Veïns de Trinitat Nova

Antoni Puig Picart
Agència Municipal de Serveis per a les Associacions de Barcelona

Josep Oriol Pujol Humet
Fundació Pere Tarrés d'Educació en l'Esplai

Montserrat Rubí
Fundació Bosch i Gimpera de la Universitat de Barcelona

Luis Rueda
Grupo Popular

Ghassan Saliba
Unió Sindical de Comissions Obreres del Barcelonès

Artur Serra
Departament d'Arquitectura de Computadors de la Universitat Politècnica de Catalunya

Jordi Serra
Periscopi de Prospectiva i Estratègia, S.L.

Xaviert Tort
Consell de la Joventut de Barcelona

Carme Turró
Ajuntament de Barcelona

Josep M. Vallès
Universitat Autònoma de Barcelona

David Vilalta
Coordinadora de Solidaritat per Kosovo. Mestres per Bòsnia

Tamyko Ysa
Fundació Carles Pi i Sunyer

Comissió Tècnica núm. 5:
“Sostenibilitat social. No exclusió social”

Presidenta:

Marina Subirats
Universitat Autònoma de Barcelona

Secretari Tècnic:

Sebastià Sarasa
Universitat Pompeu Fabra

Membres:

Montserrat Álvarez
Institució Balmes

Pablo Amieiro
C.E.D.E.L.

Manuel Andreu
Federació d'Associacions de Veïns de Barcelona

Josep Bertrán
Escuela de Administración de Empresas

Lluís Cabrera
Taller de Músics

Salut Camps
Amics de la Gent Gran

Núria Carreres
Creu Roja de Barcelona

Antoni M. Cervera Alemany
Institut Municipal d'Assistència Sanitària

Emili Clavell
IOR Consulting, S.A.

Marta Colomer
Institut Municipal de Disminuïts de l'Ajuntament de Barcelona

Guillermo Coll
D'Aleph

Joaquim Costa
Ajuntament de Barcelona

Salvador Curcoll
Cambra Oficial de Comerç, Indústria i Navegació de Barcelona

Miguel De Quadras
Grupo Popular

Jordi Estivill
Gabinet d'Estudis Socials

Joan Estruch Gibert
Universitat Autònoma de Barcelona

Núria Gispert
Càritas Diocesana de Barcelona

Francesc Gómez Pujol
Col·legi Oficial d'Enginyers Industrials de Catalunya

Montserrat León Ramos
Fundació Privada President Torres Falguera

José López i Alcaraz
Unió General de Treballadors

Pilar Malla
Centre Català de Solidaritat

Isabel Martínez i Abril
Unió General de Treballadors

Carles Martínez i Riba
Ajuntament de Molins de Rei

Pilar Mercader
Prisba

Josep Miralles Massanes
Fundació Esade

Jaume Obrador i Cugat
Unió General de Treballadors de Catalunya

Damià Oliveres
Unió Sindical de Comissions Obreres del Barcelonès

Pilar Ordàs
Ajuntament de Barcelona

Josep M. Pascual
Estratègies de Qualitat Urbana,S.L.

Lucia Peregrin
Taller de Músics

Joan Pi de la Serra
Planificació Territorial i Promoció de la Ciutat de l'Ajuntament de Viladecans

Fran Pont
Frapont

Rosa Ramírez
Unió Sindical de Comissions Obreres del Barcelonès

Anna Ramón i Llopart
Ajuntament de Barcelona

Mariona Ribalta
Ajuntament de Barcelona

L. Humbert Ruiz Gil
Institució Balmes

Francisco Sánchez
Coordinadora Catalana d'Empreses d'Inserció

Rosa M. Serrano Salleras
Consell de Gremis de Comerç i Serveis de Barcelona

Carlota Solé
Universitat Autònoma de Barcelona

Joan Soler Martí
Associació per a les Nacions Unides

Roser Torrentó Sanjust
Ajuntament de Barcelona

Pilar Torres Egea
Universitat de Barcelona

Albert Ubia i Aguiló
Mercabarna

Joaquim Vergés i Jaime
Facultat de Ciències Econòmiques de la Universitat Autònoma de Barcelona

Germà Vidal

Josep Xercavins Valls
Universitat Politècnica de Catalunya

Comissió Tècnica núm. 6
“Millorar el posicionament i la jerarquia de Barcelona Post-Maastricht”

President:

Enric Lacalle
Consorci de la Zona Franca de Barcelona

Secretari Tècnic:

Juan A. March

Membres:

Josep M. Arboledas
Ibermàtica, S.A.

Neus Arqués
Fundació Barcelona Promoció. Cambra Oficial de Comerç, Indústria i Navegació de Barcelona

Judith Astelarra Bonomi
Universitat Autònoma de Barcelona

Oriol Balaguer
Barcelona Activa

Maria Bordonau Aluja
Cambra Oficial de Contractistes d'Obres de Catalunya

Miquel Botella
Consorci de la Zona Franca de Barcelona

Albert Bramona
Gremi d'Hotels de Barcelona

Luis Ciudad
Grupo Husa

Alfredo Clemente
Unió Sindical de Comissions Obreres
del Barcelonès

Ramon Clotet
Grupo Gallina Blanca

Joaquim Clusa Oriach
Barcelona Regional, S.A.

Jaume Collboni i Cuadrado
Unió General de Treballadors

Pierre Charasse
Consulat General de França

Miguel De Quadras
Grupo Popular

Carlos Delgado
Deutsche Bank Seguros

Miquel Devesa Vilalta
Consell de Gremis de Comerç i Serveis
de Barcelona

Mai Felip
Fundació BCD

M. Pilar Fuster
Unió Sindical de Comissions Obreres
del Barcelonès

José Antonio García
Unió General de Treballadors

Juan B. Lanaspá
Estrategic Management

Blanca Lázaro
Fundació Barcelona Promoció. Cambra
de Comerç, Indústria i Navegació de
Barcelona

Valentí Llagostera
Escola Superior d'Administració i
Direcció d'Empreses

Tona Mascareñas
Centro Iberoamericano de Desarrollo
Estratégico Urbano

Joan A. Mateu
Banc Sabadell

Josep Pons
Barcelona Meeting Point

Josep M. Prat Forga
Col·legi Oficial d'Enginyers Industrials
de Catalunya

Beatriz Puig
Barcelona Centro Médico

Jordi Romeu i Nicolau
Ajuntament de Molins de Rei

Mario Rubert
Barcelona Activa

Ignacio Santín
Telefónica de España, S.A.

Ramón Seró
Mancomunitat de Municipis de l'Àrea
Metropolitana de Barcelona

Jaume Sodupe
Fòrum Universal de les Cultures
Barcelona 2004

Jordi Toboso
Consorci de la Zona Franca de
Barcelona

Santiago Uzal
Comissió Ciutat Amiga i Qualitat de
l'Ajuntament de Barcelona

Maria Valdés
Taller de Músics

Antoni Ventura
Periscopí de Prospectiva i Estratègia,
S.L.

Abelard Vilardell
Universitat Politècnica de Catalunya

Jordi Villarroya i Tarrés
ProEixample, S.A.

Comissió Tècnica núm. 7
“Valoritzar la regió metropolitana
de Barcelona”

Presidenta:
Mercè Sala
Fundació Politècnica de Catalunya

Secretari:
Xavier Marcet
Universitat Politècnica de Catalunya

Membres:
Mª José Albaladejo Albaladejo
Ajuntament del Prat de Llobregat

Enrique Alsina
Grupo Popular

Mariano Aragón
Unió Sindical de Comissions Obreres
del Barcelonès

Frederic Arànega Álvarez
Federació Empresarial Catalana
d'Autotransport de Viatgers "Fecav"

Inés Balaguer i Nadal
GFE Associats, S.A.

Lluís Bordas
Mancomunitat de Municipis de l'Àrea
Metropolitana de Barcelona

Maria Bordonau
Cambra Oficial de Contractistes
d'Obres de Catalunya

Jordi Borja
Urban Technology Consulting

Albert Bramona
Gremi d'Hotels de Barcelona

Lydia Bros
Taller de Músics

José M. Cacho Herrero
Delegació del Govern. Àrea Funcional
de Fomento

José Ángel Carcelén
Ajuntament de Sant Boi de Llobregat

Juan José Casado Peña
Unió General de Treballadors

Genoveva Català i Bosch
Ajuntament de Molins de Rei

Xavier Coll i Olalla
Consell de Gremis de Comerç i Serveis
de Barcelona

Jaume Collboni i Cuadrado
Unió General de Treballadors

Guillem Díaz
D'Aleph

Rosa M. Durán
Pla Estratègic de Granollers

Juli Esteban i Noguera
Gabinet d'Estudis Urbanístics de
l'Ajuntament de Barcelona

Josep M. Esteve
Enher

Maria Rosa Fiol Fernández
Associació Empresarial de l'Hospitalet i
Baix Llobregat

Santiago Font
Pierre Fabre Ibérica

Josep D. Gallego i Laredo
Federació Empresarial Catalana
d'Autotransport de Viatgers "Fecav"

Alfons Garcia Martínez
Ajuntament de Barcelona

Jordi Garriga i Puig

Josep M. Guillumet i Anes
Col·legi d'Arquitectes de Catalunya

Ciriaco Hidalgo
Unió General de Treballadors de
Catalunya

Santiago Juárez
Mancomunitat de Municipis de l'Àrea
Metropolitana de Barcelona

Jordi Julià Sort
Barcelona Regional, S.A.

Josep Lladós Masllorens
Comissió Ciutat Amiga i Qualitat de
l'Ajuntament de Barcelona

Antonio Lluch
Associació de Càmpings de Barcelona

Joan Carles Mas i Bassa
Ajuntament de Santa Coloma de
Gramenet

Manuel Mas i Estela
Ajuntament de Mataró

Jordi Maymó i Asses
Mercabarna

Albert Miralles
Unió Sindical de Comissions Obreres
del Barcelonès

Oriol Nel·lo i Colom
Institut d'Estudis Metropolitans de
Barcelona
Universitat Autònoma de Barcelona

Bernardino Pardo del Río
Col·legi d'Enginyers de Camins, Canals
i Ports

Josep M. Prat Forga
Col·legi Oficial d'Enginyers Industrials
de Catalunya

Pere Puig Bastard
Esade

Ignasi Ragàs
Ajuntament de Barcelona

Manuel Ribas i Piera
Estudi Manuel Ribas i Piera

Oriol Rius i Camps
Badalona Centre Internacional de
Negocis, S.A.

Josep Roca Cladera
Departament de Construccions
Arquitectòniques I de la Universitat
Politécnica de Catalunya

Rafael Romero Fernández
Cambra Oficial de Contractistes
d'Obres de Barcelona

Josep Lluís Rovira
Institut Ildefons Cerdà

Maurici Rovira
Cambra Oficial de Comerç, Indústria i
Navegació de Barcelona

L. Humbert Ruiz Gil
Institució Balmes

Carles Ruiz Novella
Ajuntament de Viladecans

Jorge Sabata
Grupo Popular

Narcisa Salvador
Ajuntament de Barcelona

Ramón Sanahuja i Vélez
Estratègies de Qualitat Urbana,S.L.

Josep Lluís Solé i Úbeda
Ajuntament de St. Just Desvern

Marçal Tarragó
Marçal Tarragó i Associats, SRL

Joan Torres
Fundació RACC

Robert Vergés Fernández
Universitat Politècnica de Catalunya

Plan Estratégico Económico y Social de Barcelona (en la perspectiva 1999-2005)

ASSOCIACIÓ
PLA ESTRATÈGIC
DE BARCELONA

Índice

■	Declaración de las instituciones miembros del Comité Ejecutivo de la Asociación Plan Estratégico Económico y Social de Barcelona	67
■	La misión y las cinco líneas estratégicas del III Plan	71
■	Línea 1 Barcelona, región metropolitana cohesionada, activa y sostenible	75
■	Línea 2 Aumentar la tasa de ocupación global y la relativa de los diferentes colectivos, al tiempo que se crean condiciones para conseguir las tasas de actividad de las regiones líderes de la Unión Europea	79
■	Línea 3 Ciudad del conocimiento, al alcance de los ciudadanos, y capital de sectores de nuevas actividades y de servicios en un marco de eficiencia y de calidad	83
■	Línea 4 La región que garantiza la cohesión social y que estimula una cultura participativa de sus ciudadanos	89
■	Línea 5 Una región que impulsa el posicionamiento en España y en el exterior como factor multiplicador del atractivo interno y que quiere jugar un papel activo en el proceso de consolidación de la Unión Europea	95
■	Palabras clave	100
■	Instituciones y personas que han elaborado el III Plan Estratégico Económico y Social de Barcelona (en la perspectiva 1999-2005)	47

Consejo General

Presidente:

Joan Clos
Alcalde de Barcelona

Vicepresidentes:

Maravillas Rojo
Regidora del Ayuntamiento de Barcelona

Antoni Negre
Presidente de la Cámara de Comercio,
Industria y Navegación de Barcelona

Salvador Gabarró
Presidente del Círculo de Economía

Joan Coscubiela
Secretario General de la Comisión Obrera
Nacional de Cataluña

Enric Lacalle
Delegado Especial del Estado en el Consorcio
de la Zona Franca de Barcelona

Antoni Negre
Presidente del Comité Ejecutivo de la Feria de
Barcelona

Joan Rosell
Presidente del Fomento del Trabajo Nacional

Didac Pestaña
Vicepresidente Primero de la Mancomunidad
de Municipios del Área Metropolitana de
Barcelona

Joaquim Tosas
Presidente de la Autoridad Portuaria de
Barcelona

Josep M. Àlvarez
Secretario General de la Unión General de
Trabajadores de Cataluña

Antoni Caparrós
Rector de la Universidad de Barcelona

Comité Ejecutivo

Presidente:

Francesc Raventós
Delegado del Alcalde

Miembros:

Maravillas Rojo
Regidora del Ayuntamiento de Barcelona

Carles Castells
Director Gerente de la Cámara Oficial de
Comercio, Industria y Navegación de Barcelona

Rosa Nonell
Secretaria Técnica del Círculo de Economía

Rosa Rodrigo
Directora de Márketing y Comunicación del
Consortio de la Zona Franca de Barcelona

Adolf Cabruja
Director General de la Feria de Barcelona

Joan Pujol
Secretario General del Fomento del Trabajo
Nacional

Joan Carles Mas
Vicepresidente Tercero de la Mancomunidad de
Municipios del Área Metropolitana de Barcelona

Santiago Bassols
Consejero Delegado del Centro Intermodal de
Logística, S.A. – Autoridad Portuaria de
Barcelona

Albert Miralles
Secretario General de la Unión Sindical de
Comisiones Obreras del Barcelonés

Ciriaco Hidalgo
Secretario de Política Institucional de la Unión
General de Trabajadores de Cataluña

Martí Parellada
Representante de la Universidad de Barcelona

Francesc Santacana
Coordinador General

Joan Campreciós
Coordinador Adjunto

Manuel de Forn
Experto – Asesor

El Consejo General de la Asociación Plan Estratégico de Barcelona aprobó el pasado día 18 de Mayo de 1999 el III Plan Estratégico Económico y Social de la Ciudad, en una perspectiva que nos ha de situar en el horizonte del año 2005.

Esta publicación recoge su contenido expresado en una Misión u Objetivo General, cinco Líneas Estratégicas, veinticinco objetivos y ochenta y dos medidas.

Fundamentalmente, recoge el resultado de una ya larga experiencia metodológica –más de 10 años– pero también el trabajo de más de quinientas personas que durante el proceso de elaboración han aportado sus conocimientos y su dedicación para diseñar una visión de futuro de nuestra ciudad y proponer aquellas medidas más adecuadas para hacerla realidad.

Con la experiencia acumulada durante los dos planes anteriores, se ha contribuido decisivamente a los grandes cambios que han convertido Barcelona en una de las capitales más importantes de Europa. Pero, más allá de enumerar el gran número de medidas que han facilitado este cambio, quería hacer mención de tres hechos que me parecen especialmente relevantes por su incidencia en los planteamientos futuros de Barcelona.

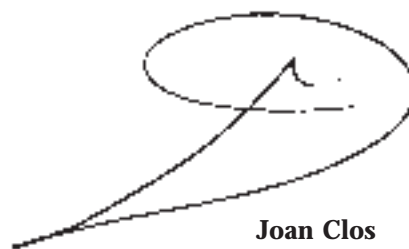
Barcelona se ha dotado de una cualificada y activa estructura de participación. Creo que pocas ciudades pueden ver como numerosos grupos de ciudadanos se reúnen para hablar de su futuro sin más vínculos que la complicidad conseguida después de diez años de trabajo conjunto. Esto no era evidente en 1988 cuando el Plan Estratégico inició su camino.

Se ha conseguido convertir en propuestas naturales o evidentes cuestiones que años atrás se consideraban verdaderas utopías, como la gestión del aeropuerto o la importancia del puerto como elementos esenciales para garantizar el futuro.

Y nos hemos acostumbrado a un lenguaje común. A un lenguaje que nos permite entendernos en aquello que es fundamental para la ciudad y que otorga un mensaje único frente a otros interlocutores. Esto garantiza más eficacia para nuestras propuestas.

Con este bagaje estamos muy bien posicionados para afrontar el futuro. Un futuro que, en el contexto de la Unión Europea y de la globalización, nos ha de permitir consolidarnos como una de las regiones metropolitanas más importantes de la red europea de ciudades, por la vía de impulsar la nueva transformación económica, social y urbana que pide la sociedad de la información y del conocimiento del siglo XXI.

El III Plan nos expone las estrategias más adecuadas para conseguir este gran objetivo.

Joan Clos
Alcalde de Barcelona y
Presidente del Consejo General

Ciertamente es una gran satisfacción participar y vivir en una ciudad que desde hace más de once años dispone de una experiencia acumulada en la planificación estratégica y de una voluntad, ahora renovada, para el futuro de Barcelona, que nos la sitúa en la perspectiva del nuevo período 2005-2010. De esta experiencia quiero destacar, en primer lugar, y como uno de los activos más importantes para la ciudad y para todas aquellas instituciones y personas que trabajan en ella, la capacidad y voluntad de gestionar su futuro.

Este III Plan debía ser y es un Plan ambicioso que quiere situar nuestra ciudad en las mejores posiciones para afrontar con garantías de éxito los nuevos retos que nos señala el nuevo siglo. El Plan Estratégico hace su aportación con el fin de incrementar las oportunidades del nuevo entorno y asegurar que los ciudadanos y ciudadanas y todas las instituciones que en ella se encuentran, hagan de Barcelona una ciudad de progreso, innovadora, con cohesión social y con mejores oportunidades de bienestar y de proyección internacional.

A través de su lectura encontraremos su misión, sus estrategias, sus objetivos y sus propuestas de acciones. Quiero sólo destacar algunos de los elementos que de él se desprenden.

Una ciudad europea conectada al mundo, una ciudad abierta y con voluntad de incrementar esta comunicación como uno de los elementos más vinculados a su desarrollo y a las nuevas actividades.

La ciudad que está dispuesta a afrontar los retos que representa el cambio económico y las nuevas actividades vinculadas al conocimiento como base para la generación de nuevas empresas, para un renovado espíritu emprendedor y para una mayor capacidad de atracción de actividades de todo el mundo.

Una ciudad en la que las personas se convierten en sus actores principales y la base para el diseño del bienestar y el modelo de ciudad para la convivencia y donde la formación de sus recursos humanos se convierte en uno de los ejes prioritarios para la adaptación a los nuevos cambios económicos y sociales.

Y una ciudad configurada por ciudades, una región de ciudades que se convierte en el ámbito natural para la movilidad, la formación, la cultura, la actividad económica, etc. Un territorio que es el activo a potenciar a la vez que a preservar. El III Plan hace especial énfasis en la protección del medio y en la concreción de un modelo que asegure la viabilidad y la sostenibilidad de sus recursos y de sus usos.

Con esta ambición y realismo, el conjunto amplísimo de instituciones que conforman el Plan proponen el progreso de Barcelona para este inicio de siglo, con el convencimiento de que esto será posible con la implicación y la participación de todos.

Francesc Raventós
Presidente del Comité Ejecutivo

**Declaración de las instituciones
miembros del Comité Ejecutivo
de la Asociación Plan Estratégico
Económico y Social de Barcelona**

Barcelona, 18 de mayo de 1999

“En el marco de la globalización y de la Unión Europea, Barcelona, como Región Metropolitana y capital de Cataluña, tiene que impulsar los procesos de su progreso social, económico y urbano para situarse en el grupo de las regiones urbanas líderes de la nueva sociedad del conocimiento y de la información del siglo XXI, tal como ya hizo en las revoluciones comerciales de los siglos XII y XIII y en la revolución industrial del siglo XVIII”.

Esta es la propuesta que las instituciones económicas y sociales de Barcelona nos comprometemos a llevar a cabo, desde cada uno de nuestros ámbitos de actuación e influencia, con el fin de garantizar el bienestar de todos los ciudadanos y ciudadanas en una perspectiva que situamos alrededor del 2005.

Identificamos la Región Metropolitana de Barcelona como un **territorio de innovación constante**. Como la región del conocimiento al alcance de todos, y a la vez como estrategia que tiene que completar nuestro importante tejido industrial con todas aquellas actividades propias de la nueva sociedad del siglo XXI. En este sentido, la potenciación de los espacios de investigación, de formación e innovación, se convierte en el instrumento que debe asegurar el dinamismo necesario para consolidar Barcelona como **región abierta y emprendedora**.

Entendemos que el progreso hacia una mayor **cohesión social** constituye una parte indisoluble de nuestra misión. Es por ello que el aumento de la **tasa de empleo** y la mejora de la **calidad del trabajo**, junto con la potenciación de los esquemas de **participación ciudadana** y de todo el conjunto del **sistema educativo** deben considerarse objetivos principales en el marco de un modelo de **ciudad para las personas**.

La configuración de una **Región Metropolitana** como la de Barcelona, constituida por una red de ciudades, se nos aparece como una buena oportunidad para el logro de nuestro proyecto que se desarrolla en el marco citado de la economía global. La aplicación de los criterios básicos de la **sostenibilidad**, el acento en el **transporte público** sobre el privado, y la **coordinación de los servicios** del conjunto de ciudades tienen que ser los ejes estructurales de esta Región Metropolitana de Barcelona.

La **conectividad** de todo este ámbito territorial, entre si y con el exterior, lo entendemos como uno de los condicionantes que es necesario superar para convertirse en una de las regiones metropolitanas de la red europea de ciudades, con una vocación clara de **vincularse a la red más amplia de las ciudades mundiales** por la vía de sus especificidades y de su propia identidad. Y ello implica, como es lógico, infraestructuras, pero también gestión.

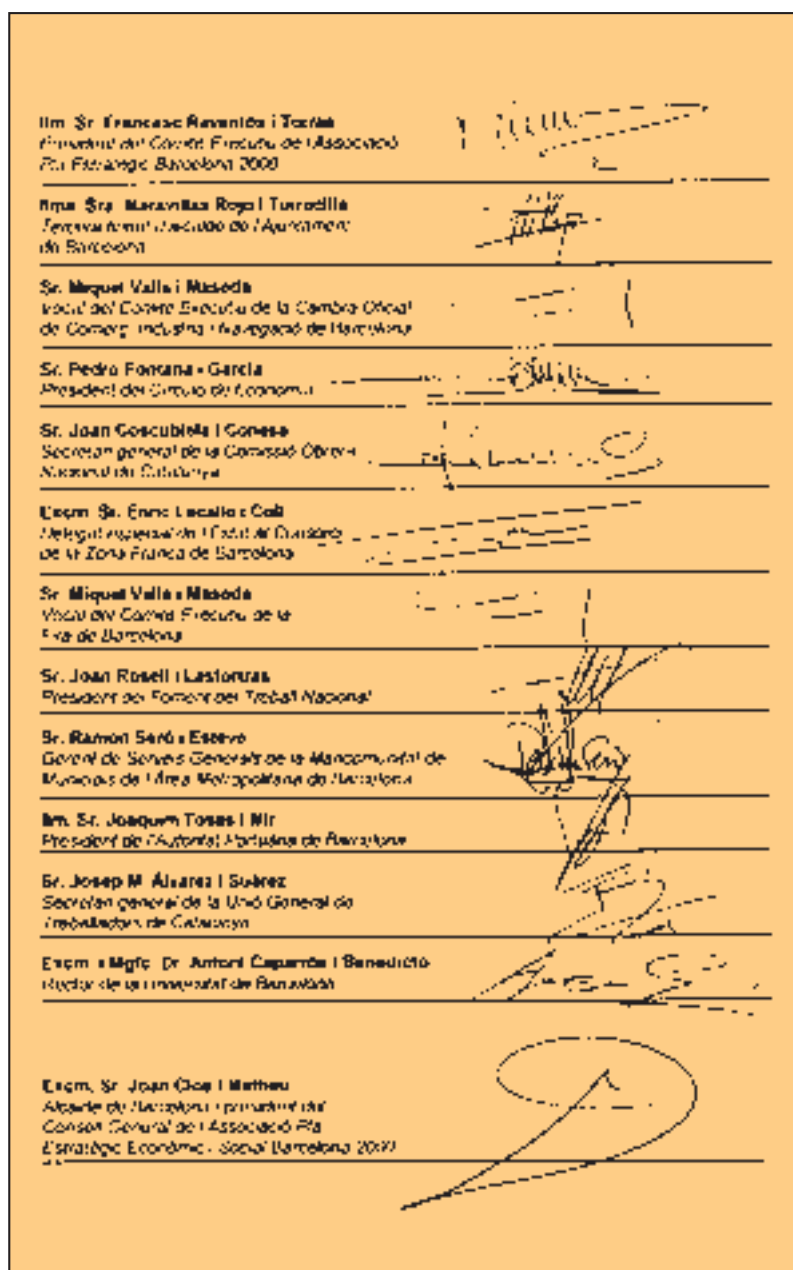
El Comité Ejecutivo en el acto de aprobación del III Plan Estratégico, 18 de mayo de 1999

Esta vocación tiene que permitirnos acentuar y mejorar la posición de la Región Metropolitana de Barcelona en los espacios internacionales con el fin de garantizar nuevas oportunidades económicas y una mayor proyección de la ciudad, especialmente en Europa, en el Mediterráneo, y en Latinoamérica.

Las instituciones miembros del Comité Ejecutivo nos planteamos todos estos retos del III Plan con una **visión ambiciosa** que nos permita aprovechar las grandes oportunidades que se nos presenten en el marco de una nueva sociedad que queremos contribuir a consolidar. La celebración del **Foro Universal de las Culturas** es uno de los elementos clave para facilitar la consecución de la misión del Plan.

La experiencia de más de 10 años de planificación estratégica urbana se ha configurado como una de las bases esenciales de lo que denominamos Modelo Barcelona, y que se ha consolidado como uno de los puntos fuertes y de referencia de nuestra Región, tanto en relación con los ámbitos internacionales como también con los más cercanos. Durante este período se ha ido configurando un verdadero pensamiento estratégico ciudadano que, al ser interiorizado por sus actores, facilita una toma de decisiones mucho más ágil, fluida y orientada hacia los objetivos del Plan y hacia la superación de los constantes retos que nos envía una sociedad en permanente cambio. En este sentido, se puede afirmar que **la metodología que hemos ido aplicando no se ha mantenido estática** sino que ha ido transformándose desde sus esquemas iniciales hasta los actuales, más propios de lo que denominamos una **sociedad que piensa estratégicamente**. En consecuencia, además de felicitarnos por el esfuerzo realizado, consideramos como parte integral de este III Plan, el **Plan Estratégico de la Cultura**, el de **Barcelona Ciudad Educadora**, y los objetivos que se han fijado otras instancias como, por ejemplo, el **Pacto Industrial Metropolitano** y la **Red Barcelona Calidad**.

Por todo ello, las **instituciones miembros del Comité Ejecutivo** de la Asociación Plan Estratégico de Barcelona, junto con las instituciones y las personas que forman parte de su Consejo General, nos **corresponsabilizamos de la aplicación de este III Plan** integrado por su misión, cinco líneas estratégicas, 25 objetivos y 103 medidas. Y entendemos que, con su aprobación, hoy 18 de mayo de 1999, nos comprometemos igualmente a desplegar las acciones necesarias de **comunicación, sensibilización y proyección** con el fin de **darlo a conocer al conjunto social de la Región Metropolitana de Barcelona**.

La misión y las cinco líneas estratégicas del III Plan

La misión

Barcelona, Región Metropolitana y capital de Cataluña, debe impulsar los procesos de su transformación económica, social y urbana para situarse en el grupo de las regiones urbanas líderes de la nueva sociedad de la información y del conocimiento del siglo XXI, tal como ya hizo en las revoluciones comerciales de los siglos XII-XIII y en la revolución industrial del siglo XVIII.

La Región Metropolitana de Barcelona debe consolidar su posición como una de las regiones metropolitanas más importantes de la red europea de ciudades y ha de vincularla a la red más amplia de las ciudades del mundo por la vía de sus especificidades y de su identidad propia.

- Es necesario impulsar la transformación económica de Barcelona con el fin de **completar su tejido industrial mediante las actividades económicas propias de la nueva sociedad del siglo XXI y que aportan un alto componente de innovación científica y tecnológica**. El territorio de la Región Metropolitana de Barcelona debe convertirse en una vía de acceso y de participación para la creación y para la generación de conocimientos de todo un entorno económico y social, cuya dimensión y competitividad dependerá de la eficiencia con que funcione esta vía. **Barcelona ha de identificarse como un territorio de innovación constante. Como ciudad del conocimiento** al alcance de todos los ciudadanos.
- En el terreno social, Barcelona debe impulsar la interculturalidad, como aspecto fundamental de la nueva sociedad, la **participación, la calidad de vida y la educación** como instrumento esencial para evitar la marginación y para garantizar el objetivo de progresar hacia una mayor cohesión social. En este sentido, el aumento de la tasa de ocupación debe constituir uno de los objetivos fundamentales del conjunto del Plan.
- Los planteamientos urbanos del siglo XXI no son los del siglo XX. Los **esquemas de planificación urbana se deberán reformular** para garantizar la acomodación a las nuevas demandas sociales y la ubicación de las nuevas actividades económicas relacionadas con la ciudad del conocimiento. Se deberán aplicar los **criterios básicos de la sostenibilidad y el transporte público deberá ser privilegiado** respecto al privado.
- Barcelona se plantea todos estos retos en el III Plan Estratégico con una **visión ambiciosa** que nos permita aprovechar las grandes oportunidades que se nos presentan en el marco de esta nueva sociedad que queremos contribuir a consolidar. La celebración del Foro Universal de las Culturas es en este sentido un acontecimiento fundamental para facilitar la consecución de la misión de este III Plan, que se propone en cinco grandes líneas estratégicas:

Las cinco líneas estratégicas

línea Continuar avanzando en el posicionamiento de la Región Metropolitana de Barcelona como una de las áreas urbanas más activas y sostenibles de la Unión Europea.

línea Priorizar las políticas que estimulen un incremento en la tasa de ocupación. De una manera especial, en relación a los colectivos menos favorecidos: mujeres, jóvenes y mayores de 45 años. Esta política deberá complementarse con otras que también estimulen un incremento en la tasa de actividad.

línea Facilitar la evolución hacia la ciudad del conocimiento promoviendo nuevos sectores de actividad en un marco de eficiencia y de participación para garantizar una calidad de vida estable y el progreso de sus ciudadanos.

línea Garantizar la cohesión social de sus habitantes profundizando en la cultura participativa de la ciudad y creando los espacios de participación que sean necesarios.

línea Tener un papel importante en la evolución de Europa y desarrollar un posicionamiento específico, en España y en el exterior, en especial, con el Mediterráneo y con Latinoamérica, como factor multiplicador de su atractivo interno. Respecto a estos últimos países, promover una capacidad solidaria para favorecer su desarrollo.

Como se verá a continuación, las medidas que se integran en estas cinco líneas se pueden constituir, en algunos casos, en **grupos de actuación transversal** que no hacen más que definir una serie de submodelos implícitos en este III Plan.

❑ ***Ciudad conectada***

Las infraestructuras se configuran como el gran déficit de la ciudad (entre otras, el aeropuerto, ancho de vía, el puerto,...). El gran obstáculo que se debe superar para conseguir la misión asignada a este Plan. Las medidas que se refieren a las infraestructuras se distribuyen básicamente en tres líneas: RMB (línea 1), el posicionamiento internacional (línea 5) y, obviamente, la consecución de la ciudad del conocimiento (línea 3). Las telecomunicaciones son también uno de los obstáculos clave a superar.

❑ ***Ciudad abierta y emprendedora***

Para conseguir una ciudad abierta y emprendedora, la educación, la formación y la investigación son el gran reto de la Barcelona del siglo XXI. De un buen sistema educativo, de investigación y de innovación depende la ocupación, la no exclusión social y el posicionamiento de la ciudad. Por descontado, el carácter emprendedor de los ciudadanos es una condición indispensable para garantizar el dinamismo necesario para abrirse continuamente hacia las nuevas actividades económicas. (Líneas 2 y 3).

❑ ***Región de ciudades***

La configuración de una región metropolitana de Barcelona como conjunto compacto de ciudades que, si sumamos las potencialidades y coordinamos los servicios, aporta un valor añadido importante susceptible de aprovechar las oportunidades que la economía global otorga a este tipo de aglomeraciones urbanas.

❑ ***Ciudad para las personas***

Ciudad que, con la aplicación global del III Plan, pretende garantizar una calidad elevada de vida a todos los ciudadanos, especialmente por lo que se refiere al empleo, a la cultura, a la movilidad, etc. De una manera especial este III Plan quiere incidir en una apuesta por el transporte público que mejore las condiciones de la movilidad de las personas.

Con estas ideas, el III Plan se configura como un conjunto constituido por su misión, las 5 líneas estratégicas y sus 25 objetivos.

Después de un amplio proceso participativo estamos convencidos de que el contenido de este III Plan Estratégico configura las bases del **pensamiento estratégico de la ciudad**. De una ciudad que ha aprendido a pensar anticipadamente frente a los cambios y que diseña su futuro. La frecuencia de estos cambios aconseja el establecimiento de objetivos anuales más concretos.

Con la aprobación de este III Plan debe desarrollarse la **dimensión necesaria de su comunicación, sensibilización y proyección** para darlo a conocer en el conjunto social de la Región Metropolitana de Barcelona.

Línea 1

**Barcelona, región metropolitana
cohesionada, activa y sostenible**

Bases del pensamiento estratégico

- ❑ **El planeamiento estratégico ha perdido mucho sentido como actividad cerrada en los límites de unos municipios que presentan sinergias funcionales muy elevadas.** Las reflexiones y las propuestas estratégicas ganan potencial desde una visión más global. Las inversiones en infraestructuras y en prestación de servicios van más allá de los límites estrictos de la ciudad de Barcelona. Se valora, por tanto, la **capacidad de colaborar con otras administraciones locales para obtener niveles de servicios equivalentes para todos los ciudadanos en el marco de una participación global en su financiación.**
- ❑ Las regiones metropolitanas bien organizadas se verán favorecidas por la globalización y por los requerimientos de la sociedad de la información y del conocimiento.
- ❑ En Europa, las jerarquías urbanas nacionales se ven substituidas por **sistemas europeos de regiones urbanas y las redes** son las estructuras organizativas más adecuadas para desarrollar las nuevas actividades económicas y para afrontar las nuevas necesidades sociales.
- ❑ El factor competitivo fundamental de la RMB –quinta región metropolitana de la Unión Europea– radica en el hecho de producirse en un entorno metropolitano, que cuenta con elevadas y genéricas economías de aglomeración, sobre la base de diferentes ciudades con actividades industriales muy especializadas y con economías de localización específicas. Hay, pues, **grandes oportunidades para una región bien organizada, capaz de producir un acuerdo estratégico regional.**
- ❑ En este contexto, la competencia intrametropolitana es un elemento destructivo de la potencialidad del conjunto. Desde un punto de vista estratégico debe partirse de **las economías de aglomeración** y de localización, con el objetivo de obtener un **desarrollo sostenible** del conjunto del territorio. Entre 1972-1992 el consumo de suelo per cápita en la RMB se ha doblado. En las 50.000 ha. de suelo urbano se han de añadir 28.000 ha. de suelo urbanizable. Esto es aún inferior a las otras grandes ciudades del norte de Europa, pero es insostenible.
- ❑ La sostenibilidad de la RMB ha de venir acompañada de una **atención especial al medio ambiente** y, en concreto, deberá tenerse en cuenta la contaminación atmosférica y acústica, así como los recursos energéticos, el tratamiento de residuos, de los ríos y de las playas.
- ❑ La mejora de la conectividad intrametropolitana –con **transporte público**— se convierte en una prioridad absoluta, teniendo en cuenta que la mitad de la población de Cataluña vive y trabaja en este territorio. Entre 1986 y 1996 los viajes al trabajo habían aumentado cerca de 500 millones de km. equivalentes a unos 26 millones de horas anuales adicionales invertidas en desplazamientos. Los costes de esta mayor movilidad laboral afecta básicamente a las mujeres y a los niveles de renta más bajos. La falta de transporte público suficiente comporta que la movilidad se sirva del vehículo privado. Esta tendencia no es sostenible.

Medidas

▣ **Una visión global de la Región Metropolitana de Barcelona**

1. **Crear una red de municipios de la RMB** para incrementar la cultura del acuerdo estratégico. De una manera especial se destaca la necesidad de coordinar los trabajos de la planificación estratégica de la RMB, en la línea ya ensayada del Pacto Industrial Metropolitano. Este acuerdo debería extenderse hacia otros ámbitos como la cultura, la promoción económica, la sociedad del conocimiento, la sociedad educativa, el urbanismo y el mercado de trabajo.
2. Disponer de un **Plan Territorial de la RMB** que valore las economías de aglomeración, frente a la tendencia a la diseminación de la población, y las economías de localización que se necesitan para promover las actividades económicas de este territorio y el equilibrio social y territorial.

▣ **Una RMB sostenible**

3. **La cultura del acuerdo metropolitano ha de garantizar el crecimiento en un marco de sostenibilidad integral** (es decir, económico, social y ambiental) y de una manera especial es necesario:
  - Afrontar íntegramente el suministro y la calidad del agua.
  - Garantizar una disminución en la contaminación ambiental, en especial de la contaminación acústica y atmosférica. Aplicar en el transporte público aquellas tecnologías que permitan un uso energético más racional y menos contaminante.
  - Afrontar íntegramente el tratamiento, el reciclaje, la reducción y la reutilización de residuos y promover el cumplimiento del Plan Metropolitano de Gestión de Residuos.
  - Proteger los sistemas de espacios libres de la RMB con un tratamiento urbanístico adecuado de la mencionada “tierra de nadie” y con un urbanismo al servicio de las personas y del entorno.
  - Aplicar criterios de sostenibilidad en la construcción.
  - Promover una gestión energética más racional y eficiente.
  - Elaborar unos indicadores de calidad ambiental (ruido, contaminación atmosférica, etc.) que tengan en cuenta, también, el territorio y la realidad social, equiparables a las regiones avanzadas de la Unión Europea.
  - Mejorar la calidad ambiental de los ríos y de las playas.

❑ **Priorizar el transporte público y garantizar una movilidad metropolitana eficiente, sostenible y flexible de las personas y de las mercancías**

Transporte público

4. Potenciar y priorizar las infraestructuras del **transporte público metropolitano** con el fin de facilitar la movilidad de los ciudadanos como **elemento de cohesión social** del mercado de trabajo de la RMB. En este sentido se debería tener presente, entre otras, la plena funcionalidad de la **Autoridad del Transporte Metropolitano** en el conjunto de ciudades que integran la RMB, establecer una red de **park & rides** en los nodulos del transporte público y **rediseñar la red de autobuses metropolitanos** para garantizar la mejora de la intermodalidad entre los sistemas de transporte y reducir el tiempo de intercambio.

Para estimular el uso del transporte público extender el **billete único válido para todos los medios de transporte: metro, autobús, Ferrocarriles de la Generalitat, Renfe y tranvías.**

Red viaria

5. Garantizar las infraestructuras que han de permitir una **mayor conectividad en la RMB**: aumento de la capacidad de las rondas, construcción de las vías de conexión entre el sistema de ciudades metropolitanas, liberación del peaje de la B-30 y reorganización de los otros.

Red ferroviaria

6. Reforzar un **esquema ferroviario** regional que prevea adecuarlo a un marco global de ordenación del territorio y **que asegure la intermodalidad y la rapidez en los transbordos**. Construir las nuevas líneas con un concepto de respeto al entorno, ya sea urbano o rural, dando prioridad al soterramiento en los cascos urbanos.

Este esquema implica una **inversión de casi 400.000 millones de pesetas** e incluye, entre otras actuaciones, la prolongación de las líneas de metro, el metro ligero o tranvía del sur, la mejora de la red de los Ferrocarriles de la Generalitat, la entrada a Barcelona por los corredores del Mediterráneo y del Vallès, la mejora de los cercanías de Renfe y los intercambiadores metro-cercanías.

7. Construir el **eje de conexión intermodal entre la nueva estación de la Sagrera** (como un proyecto dinamizador de la reconversión de una de las grandes áreas del futuro de la ciudad), **la estación de Sants y el aeropuerto.**

❑ **Generar la capacidad financiera necesaria para garantizar la realización de los proyectos de la RMB**

8. Conseguir de la Administración central un **nivel de recursos públicos necesarios** no inferior a la media española de recursos per cápita, de manera que se asegure la financiación de los proyectos de la RMB.
9. Establecer mecanismos necesarios para facilitar que la financiación **público-privada asegure la financiación de los proyectos** previstos en este Plan Estratégico.
10. Favorecer la participación de las instituciones económicas y sociales del Plan, como *lobby*, en las actividades de promoción y de captación de inversiones en la RMB.

Línea **2**

Aumentar la tasa de ocupación global y la relativa de los diferentes colectivos, al tiempo que se crean condiciones para conseguir las tasas de actividad de las regiones líderes de la Unión Europea

Bases del pensamiento estratégico

- **Todo el III Plan Estratégico** se focaliza en la obtención de dos grandes objetivos que se encuentran en el substrato de cada una de las medidas propuestas: **la calidad de vida de los ciudadanos** –ciudad para vivir– y **la creación de una oferta de puestos de trabajo amplia y variada** –ciudad para el progreso y para el desarrollo de las personas–.
- El objetivo estratégico que se propone es el de **igualar la tasa de empleo de la RMB a la media europea a medio plazo y conseguir la de los países más avanzados a largo plazo** (tasa de empleo **media de la provincia de Barcelona 1998=55%**; media europea=60'5%). No obstante, mientras que el diferencial entre Barcelona y Europa es de sólo 2 puntos en las tasas de empleo masculinas, es de siete puntos en las tasas femeninas. Se desprende, por tanto, que la equiparación de nuestras tasas de empleo con las medidas europeas pasa, en gran medida, por reducir la importante diferencia de la tasa de ocupación femenina.
- El papel que se quiere para la Región Metropolitana de Barcelona es el de una ciudad del conocimiento y la información. Eso quiere decir de comunicación y de cerebros. Barcelona ha de convertirse en uno de los polos europeos para la creación y la aplicación del mencionado capital intelectual. De un capital que se forma desde la **escuela primaria hasta los estudios profesionales y universitarios, así como en los centros de investigación**. De la **calidad de este capital intelectual dependerá nuestra capacidad para superar las fluctuaciones temporales del empleo** por la vía de estar presentes en las actividades punteras y de la rápida adaptabilidad a los cambios.
- Además, en este sentido se constata la existencia de **cinco condiciones para crear empleo**:
  - La primera es la capacidad de la Región para estar conectada a la red mundial de intercambios de mercancías, de personas y, cada vez más, de informaciones: **infraestructuras**.
  - La segunda es la adecuación de los **perfiles profesionales** de las personas a los nuevos requerimientos del desarrollo económico, tecnológico, de la organización del trabajo y de la empresa y de las actividades económicas emergentes.
  - La tercera es la ampliación del tejido de **pequeñas y medianas empresas** que son fundamentales para la creación de empleo, para optimizar la flexibilidad de respuesta a los cambios en los mercados y como red complementaria para las grandes empresas. También es importante promover el establecimiento de **redes de cooperación entre las PYMES y favorecer su internacionalización**.
  - La cuarta condición —especialmente en el contexto de la internacionalización— es la **universalización del acceso a la telemática** por parte de las personas y de las empresas, para que identifiquen las oportunidades que les ofrece, conozcan sus aplicaciones en el campo profesional y empresarial y aprendan a utilizarla.
  - La quinta es la **cohesión social**. En este sentido, la salud económica y social de la región depende de nuestra capacidad para profundizar en una estabilidad social duradera.

- Evidentemente, todos los procesos de transformación de la actividad económica tienen un reflejo en el mercado laboral. Si no somos capaces de estimular un clima favorable para el nacimiento de nuevas actividades económicas, crearemos desempleo. Un tipo de desempleo determinado. Por otro lado, admitiendo que se cree suficiente actividad económica, los requisitos del desarrollo tecnológico pueden aumentar el desempleo en aquellos colectivos que por motivos de formación, u otros, no puedan seguir los fuertes ritmos de las demandas actuales del mercado. En este sentido, las nuevas tecnologías han de ser un instrumento para la creación de nuevas ocupaciones.
- Nos encontramos, por tanto, delante de dos tipos de problemas. Uno, favorecer la creación de empresas y del espíritu empresarial como prerequisite para la creación de suficientes puestos de trabajo. Dos, facilitar la inserción laboral para paliar el mencionado desempleo técnico. Además, por circunstancias socioculturales cuatro colectivos –jóvenes, mujeres, mayores de 45 años y minorías étnicas– se encuentran especialmente afectados por las dificultades para acceder al mercado laboral. Sistemáticamente los niveles de empleo de estos colectivos tienden a situarse en el lado más bajo.
- Otro tema estratégico que debe considerarse es el ámbito del mercado de trabajo. Los mercados locales de trabajo tienen ámbitos que varían no tan sólo con la coyuntura económica, sino que aumentan tendencialmente con el tiempo. La descentralización progresiva de la población, el desplazamiento de los habitantes por toda la Región para buscar viviendas más accesibles, la generalización del automóvil,... refuerzan la idea de que nuestro mercado local de trabajo es de alcance metropolitano. Es sólo desde estos niveles que se pueden detectar y tratar los desequilibrios entre oferta y demanda.
- Debe tenerse presente, finalmente, la necesidad de relacionar nuestras estrategias para el desarrollo económico de la Región Metropolitana de Barcelona con los grandes proyectos que se vinculan al Foro Universal de las Culturas, a las inversiones en las infraestructuras y a los sectores que se pretende potenciar en el marco de la ciudad del conocimiento.

Medidas

■ **Consolidar el mercado de trabajo de ámbito metropolitano**

1. Establecer los mecanismos de cooperación entre las instancias responsables de las diferentes medidas que operan en el mercado de trabajo de la Región Metropolitana de Barcelona y promover un acuerdo para la eficiencia y la eficacia social del mercado de trabajo dentro del Pacto Industrial Metropolitano. En este pacto habría de considerarse, de una manera especial, una mayor eficiencia de los servicios públicos de ocupación y del observatorio metropolitano del mercado de trabajo; una planificación de la formación profesional (mapa, etc.); establecimiento de un marco de buenas prácticas de ocupación y el desarrollo de nuevos yacimientos de empleo.

❖ **Potenciar el espíritu emprendedor y la creación de nuevas actividades económicas**

2. **Promover el espíritu emprendedor**, desarrollando entornos pedagógicos y/o de acogida que difundan las enseñanzas necesarias para ampliar la creación de empresas de calidad, la interrelación entre las empresas y la valorización del perfil emprendedor.
3. Potenciar la red de empresas de capital riesgo, en todas sus variantes, especialmente las de **capital semilla**. También las actividades de los **business angels**. Conformar, al mismo tiempo, una **red de expertos que valoren y otorguen la garantía de calidad científica** y/o la viabilidad de los proyectos que se vayan presentando.
4. Establecer una **red de creación de empresas** que coordine las actividades de todas aquellas instituciones que intervienen en los diferentes escalones del ciclo de creación de empresas: centros de formación u otros centros viveros de empresas-capital riesgo.
5. Elaborar una tabla de **proyectos relacionados con el Foro Universal de las Culturas** y de necesidades concretas susceptibles de transformarse en proyectos empresariales de interés socioeconómico.
6. **Identificar las necesidades de los perfiles profesionales y actividades económicas y sociales** que requieran el desarrollo de las actividades estratégicas para el futuro de la ciudad –logística, infraestructuras, biomedicina, medio ambiente, turismo, información, aeronáutica, gestión de acontecimientos y de organización y servicios de proximidad–. A partir de ellos, establecer convenios específicos de colaboración con la mencionada red de creación de empresas.

❖ **Facilitar la inserción laboral de los desempleados y, en especial, de los colectivos menos favorecidos**

7. Impulsar acciones para **reducir el diferencial entre la tasa de ocupación femenina y la masculina**, como uno de los factores fundamentales para conseguir unos niveles de ocupación global equiparables con los de la mediana de países de la Unión Europea.
8. Focalizar un esfuerzo importante en las **políticas activas de empleo** dirigidas a las personas desempleadas mayores de 45 años, a los jóvenes, a los colectivos con riesgo de exclusión mediante planes específicos.
9. **Facilitar a los desempleados la búsqueda activa de trabajo**, con los medios de acompañamiento y facilitar los trámites administrativos de esta búsqueda (entre otros, estudiar el acceso gratuito al transporte público por motivos de búsqueda de trabajo, soporte a la tramitación de formularios y a la gestión de entrevistas...).

❖ **Potenciar la calidad del empleo**

10. Impulsar la aprobación definitiva de un marco legal para las empresas de inserción laboral y otras medidas que favorezcan la incorporación al trabajo de un mayor número de personas en actividades públicas y privadas.
11. Universalizar las buenas prácticas contractuales en empresas, sectores y territorios que impulsen la calidad de la ocupación, la mejora de los horarios, la jornada, la estabilidad, la seguridad, la contratación, la participación, etc.

Línea 3

Ciudad del conocimiento, al alcance de los ciudadanos y capital de sectores de nuevas actividades y de servicios en un marco de eficiencia y de calidad

Bases del pensamiento estratégico

- Las últimas décadas han sido escenario de **cambios radicales en las sociedades** que denominábamos industriales. La **preparación de las personas está en el centro del desarrollo económico de toda sociedad**. En este sentido, se debería garantizar los derechos de los ciudadanos a acceder y a participar en la sociedad del conocimiento con el fin de evitar una nueva vía de marginalidad social.
- En este nuevo contexto, **las ciudades**, como lugar donde se concentran gran parte de los conocimientos, pueden jugar un **papel decisivo en los nuevos procesos de desarrollo**. Esta nueva función no está ni mucho menos garantizada. Han de aprender a **crear y a dinamizar los entornos** aptos para el desarrollo de las actividades basadas en el conocimiento (**creatividad e innovación, capacidades de producción y de consumo adecuadas y relaciones privilegiadas con el mundo global**). Se trata de crear **ambientes urbanos de calidad** donde los recursos del conocimiento tengan valor.
- Las ciudades han de ser **más proactivas**, y se ha de proteger la ciudad como un **valor cultural** y la **región como un valor ecológico**. Se necesitan **nuevas zonificaciones urbanísticas** que den respuesta a las nuevas necesidades de las actividades de la sociedad del conocimiento.
- Se ha de cuestionar **la imagen del territorio** como una reserva de recursos genéricos, apropiables en unos mercados abiertos, imitables y transferibles sin límites. Ahora ha de verse **como una estructura compleja implicada, de manera permanente, en la construcción activa de recursos/competencias específicos**. El territorio es él mismo un **factor condicionante de la capacidad competitiva** de un determinado sistema socioeconómico local. Los factores de localización tradicionales ya no son significativos.
- Las actividades basadas en las nuevas tecnologías están muy concentradas en el ámbito de la Unión Europea y el proceso económico de integración puede favorecer aún más esta tendencia a la concentración. Por eso, **las ciudades no sólo han de impulsar y favorecer sus actividades de conocimiento sino que han de saber anclarlas en su territorio**.
- **Las universidades, las interficies con los sectores productivos y el arraigo de las empresas en los mercados internacionales** son elementos esenciales para fortalecer la capacidad de acumulación tecnológica. La **formación continuada** es la base de la mejora de los recursos humanos.
- El acceso insuficiente a la **financiación externa** (capital riesgo), las dificultades **para acceder a las informaciones**, los déficits de **recursos humanos cualificados** y la **integración** insuficiente dentro de **redes de innovación** nacionales e internacionales constituyen restricciones importantes en el desarrollo fluido de las nuevas actividades empresariales y sociales.
- Barcelona ha de **continuar desplegando iniciativas innovadoras concretas, como hizo con el Plan Cerdà y posteriormente con la organización de los Juegos Olímpicos, que sea identificada de inmediato con las ciudades europeas de vanguardia, alineada con las ciudades del siglo XXI**. De cara a la Europa central y nórdica, la identificación de Barcelona como **ciudad marítima con historia y a la vez implicada con la modernidad** tiene, sin duda, un atractivo especial. En este sentido, el Foro Universal de les Culturas Barcelona 2004 ha de ser otra iniciativa crucial para la ciudad.

Medidas

❖ **Establecer las bases para el seguimiento de la ciudad del conocimiento**

1. Crear un **observatorio permanente para impulsar y coordinar** aquellas acciones dirigidas a conformar la ciudad del conocimiento. De una manera específica se debería **estudiar y poner a debate el mapa de los recursos, las infraestructuras de soporte**, y la identificación de las *core competences* y proponer el establecimiento de un **pacto social para la sociedad del conocimiento**.

❖ **Un diseño urbano para el siglo XXI**

2. Crear una área de **nueva polaridad científico-técnica en el eje Sagrera/Mar/Poblenou** de 500 ha relacionadas y conectadas con las otras áreas de Barcelona y de la RMB.
3. Estudiar **modificaciones en los conceptos de la planificación y la zonificación urbana** para mejorar la continuidad entre las partes de un barrio y su cohesión espacial y social. En este sentido, debería estudiarse la posibilidad de establecer una nueva zona -22@- para las actividades del conocimiento que asegure la competitividad en términos de costes en el ámbito europeo (sin que ésto signifique una reducción del suelo industrial actualmente vigente), que facilite claramente la ubicación de nuevas actividades y, que en definitiva, favorezca la aparición de nuevos yacimientos de empleo.

❖ **Mejora de los recursos humanos de la ciudad**

4. En la línea del **Proyecto Educativo de Ciudad**, favorecer el reconocimiento de la dimensión social y comunitaria de la educación e impulsar proyectos educativos de la ciudad en la línea de las estrategias propuestas en el Congreso “La educación es la llave” celebrado en Barcelona los días 7, 8 y 9 de abril de 1999.
  - Promover una escuela pública de calidad, con medios y prestigio social que a la vez que asegura una auténtica igualdad de oportunidades, mejora el aprovechamiento de todos los recursos humanos de la región.
  - Establecer un acuerdo social en relación con los diferentes agentes educativos, sus competencias y sus responsabilidades.
  - Dar soporte y reforzar el capital humano implicado en tareas educativas para conseguir una mayor calificación intelectual y cultural del conjunto de la ciudadanía.
  - Animar una formación permanente de calidad para el conjunto del profesorado.
  - Establecer relaciones entre el conjunto del sistema educativo, de la enseñanza no universitaria hasta la universidad, con la finalidad de aumentar el conocimiento y el resultado de la investigación científica y tecnológica.

5. Debido a la importancia de garantizar las respuestas del capital humano a la demanda de un mercado en constante cambio, la **formación continuada** se convierte en un elemento clave de la sociedad del siglo XXI. En este sentido, se propone establecer los mecanismos necesarios de planificación y de calidad de la red de formación continuada.
6. Garantizar con los medios necesarios que **todos los ciudadanos estén abiertos al mundo**.
  - Campañas de alfabetización digital.
  - Promoción de las bibliotecas como nodulos públicos de acceso a la información.
  - Campañas de alfabetización lingüística (idiomas).
  - Garantizar la conexión electrónica. Cable para todo el mundo.
  - Dotar de dirección de correo electrónico todos aquellos ciudadanos que lo soliciten y hacer que sea un medio aceptado para comunicaciones o trámites con la Administración y que ésta la utilice con los ciudadanos.

❖ ***Unas universidades del siglo XXI y un plan de investigación que potencien la sociedad del conocimiento***

7. Llegar a un **pacto político y social** para impulsar la **modernización y la eficiencia de las universidades de la RMB** por lo que se refiere a los servicios que prestan y a la gestión óptima de sus recursos.
8. Aumentar, tanto como sea necesario, la disponibilidad de **recursos públicos y privados (instituciones financieras, corporaciones y empresas) destinados a I+D** para que los recursos empleados en la región metropolitana de Barcelona sean equivalentes a la media de la Unión Europea.
9. Encargar la elaboración de un plan de acción para **atraer instituciones líderes en el ámbito mundial**, especializadas en el campo científico-técnico.

❖ ***Una infraestructura de transferencia de tecnología sólida, con una orientación emprendedora clara***

10. Promover los **centros de transferencia tecnológica de la Región Metropolitana de Barcelona**, públicos y privados, y vincularlos a **programas de creación de empresas de base tecnológica**, con el fin de canalizar los esfuerzos de generación del conocimiento hacia su transformación en innovaciones tecnológicas.
11. Impulsar los proyectos para **facilitar las aplicaciones científicas y tecnológicas en las actividades económicas de la RMB** en la línea de Nexus, Parque Científico y Tecnológico de Pedralbes, Parque Industrial del Poblenou, Vivero Virtual de Barcelona Activa, S.A., Parque Tecnológico del Vallès, Fundación Industrias de la Información de la UAB en Sabadell, Nuevo Campus UPC en Castelldefels, Laboratorio de Luz de Sincrotrón, entre otros.

❖ **Potenciación de nuevas actividades económicas**

12. Garantizar que todas aquellas **actividades que se consideren más estratégicas** en cada momento dispongan de una **agencia o de una institución específica** y establecer unos mecanismos de seguimiento y de evaluación de sus actividades.
- Barcelona ciudad del conocimiento (en este caso, la Asociación del Plan Estratégico podría asumir el seguimiento de la medida).
  - Sector cultural, multimedia y editorial.
  - Sectores relacionados con la logística.
  - Turismo.
  - Industrias digitales.
  - Formación.
  - Industria medioambiental.
  - Industria biomédica.
  - Actividades aeroportuarias.
13. Merece una consideración especial un programa que podríamos denominar **Barcelona Digital** por su carácter horizontal:
- Poner en común los planes de inversión y de nuevos servicios de los diferentes operadores y potenciar las infraestructuras técnicas.
  - Crear servicios de valor añadido innovadores en diferentes sectores, de manera que todos ellos confluyan en su puesta en funcionamiento en la misma fecha, el año 2002, en una gran jornada.
  - Potenciar en Barcelona centros comerciales virtuales.
  - Facilitar la mejor infraestructura de conexión y un uso al usuario para el desarrollo de actividades digitales con el mejor precio y con los menores costes: **ESTÁNDARES DE INSTALACIONES Y DE SERVICIOS**.
  - Facilitar la realización de acontecimientos digitales en Barcelona (ferias, congresos, jornadas...): **PLATÓ DIGITAL**.
  - Identificar sistemáticamente las iniciativas digitales más interesantes que se hacen en el mundo para analizar sus posibilidades: **OBSERVATORIO DIGITAL**.
  - Detectar y estimular las iniciativas digitales de las administraciones públicas, con el fin de que actúen como correa de transmisión para el resto de la sociedad: **ADMINISTRACIÓN DIGITAL**.

14. Focalizar la atención sobre una área con grandes oportunidades de futuro: **Barcelona biomédica**.
  - A partir del Parque Científico de Pedralbes y del Instituto de Investigación Biomédica Pi i Sunyer y de otras potencialidades de la ciudad, deben salir nuevas iniciativas de creación de empresas vinculadas a este sector de la biotecnología y de la biomedicina.
15. Estimular la cultura como un elemento que, además de ser clave en los esquemas de cohesión y de participación social, sea capaz de generar y de crear empresas locales susceptibles de fabricar contenidos de calidad, tal como promueve el **Plan Estratégico de Cultura**.
16. Acentuar e intensificar las actuaciones urbanísticas y de imagen para reforzar la posición de Barcelona como ciudad que utiliza y explota **su patrimonio monumental, arquitectónico y natural** como uno de los factores principales de atracción internacional.

❖ ***Un proyecto clave: Foro Universal de las Culturas Barcelona 2004***

17. Apoyar al proyecto del **Foro Universal de las Culturas Barcelona 2004** en la medida que ha de significar uno de los retos susceptibles de hacer avanzar decisivamente la ciudad hacia nuevos objetivos. Además de su significado infraestructural, debe destacarse sobre todo los aspectos cualitativos que consagran el carácter culturalmente abierto de nuestra ciudad.

❖ ***Una ciudad de calidad***

18. Apoyar la **Red Barcelona Calidad** e impulsarla en la medida en que contribuye a mejorar la eficiencia y las condiciones de vida de la ciudad.

Línea 4

La Región que garantiza la cohesión social y que estimula una cultura participativa de sus ciudadanos

Bases del pensamiento estratégico

- Los estudios más recientes sobre exclusión en la sociedad española y catalana ponen de manifiesto que los principales factores que influyen son: a) **el desempleo de larga duración y la precarización** de la ocupación; b) **la disparidad creciente de la renta** entre grupos sociales; c) la existencia de **vacíos importantes en la red de protección social** que dejan desprotegidos a determinados grupos; e) los **cambios en las formas de convivencia** que erosionan las funciones protectoras de la familia tradicional sobre las que se ha apoyado en buena medida el Estado del Bienestar español (acceso de la mujer al mercado laboral, nuevas formas de convivencia,...); f) el riesgo de **“guetización” de determinados grupos sociales** (segregación en algunos centros de enseñanza,...); y g) ciertas formas de **discriminación étnica**. La búsqueda de soluciones a todos estos problemas constituye una premisa básica para garantizar la igualdad de oportunidades de todos los ciudadanos.
- De entre todos estos factores de exclusión social hay tres que parecen los más estratégicos para Barcelona: la atención a la **gente mayor**, la **inserción laboral** de los colectivos con más dificultades y **el acceso a la vivienda**.
- Debería pensarse en **una ciudad donde el coche ya no sea el protagonista**. El crecimiento de la industria de la información y del conocimiento, basada en el movimiento de bits, tiene una ubicación difícil en un entorno diseñado para el movimiento de bienes físicos. Deben plantearse soluciones a la movilidad del ciudadano, no como individuo sino como factor social determinante del funcionamiento de la ciudad. No es necesario alcanzar la cifra 1:1 coche/habitante.
- La cultura de la **participación**, como proceso que canaliza el conflicto social, se ha considerado, por parte de las instituciones miembros del Consejo General del Plan, como **uno de los valores importantes de la ciudad** que debe preservarse y potenciarse. En este sentido, los procesos participativos desarrollados por el mismo Plan y seguidos por muchas otras instituciones y administraciones (Plan Estratégico de la Sociedad de la Información, Plan Estratégico de la Cultura, Plan Integral de Servicios Sociales, Proyecto Educativo de Ciudad, Consejo Económico y Social,...) constituyen ejemplos claros del camino que debe seguirse.
- La historia de nuestra ciudad nos lleva a afirmar que **Barcelona es un ejemplo de participación y de asociacionismo en función de grandes retos**. En consecuencia, si queremos conseguir una confluencia de la actuación de las empresas, de las entidades y de las asociaciones de la ciudad para potenciar la dimensión internacional, la clave se encuentra en saber cómo movilizar a la gente y, en nuestro caso, **los ciudadanos se movilizan en función de objetivos concretos de gran envergadura**, es decir, de grandes retos. En este contexto, **deben identificarse nuevos proyectos** que estimulen a las entidades de la ciudad a ponerse a trabajar de manera conjunta, conscientes de que individualmente serían incapaces de conseguirlo.
- En Europa, **el futuro de cada ciudad dependerá, en gran parte, de su capacidad de generar unas señas de identidad propias** y una ventaja comparativa determinada por lo que se refiere a otras ciudades. En este sentido, el valor de la participación y de la cultura de consenso son valores propios de esta identidad de Barcelona, de la misma manera que lo es una distribución equilibrada de la ciudad entre todos sus barrios. En el concierto internacional estas prácticas de participación en la gestión de la ciudad gozan de gran credibilidad y es uno de los **elementos principales del know-how de Barcelona**.

Medidas

❖ **La ciudad para la gente mayor**

1. Poner al alcance del ciudadano **redes de servicios de atención a la gente mayor**, como elemento que asegure una mejor calidad de vida de estas personas en la línea que plantea el reciente III Congreso de la Gente Mayor del Ayuntamiento de Barcelona.
2. Incrementar las **plazas de residencias para la gente mayor** —situándolas al nivel medio de Cataluña, de acuerdo con la demografía de la ciudad— como factor que permita una mayor incorporación de las personas mayores en un entorno urbano de calidad y socialmente integrador.
3. **Mejorar la atención sociosanitaria a domicilio**. Garantizar más cobertura en las necesidades de los servicios de atención domiciliaria, en especial para gente mayor, y promover el establecimiento de una red de estas nuevas actividades que cubra estas necesidades crecientes. Para hacer posible la máxima permanencia de la gente mayor en su entorno habitual, se deberá tener presente los niveles de calidad y unos costes que no sean excluyentes. El porcentaje de la gente mayor que vive sola es aún uno de los más bajos de Europa pero se sitúa ya alrededor del 25% de esta franja de edad. Sobre un colectivo de 118.000 personas, más de 5.000 son usuarios del servicio a domicilio.
4. Potenciar los centros de día para asegurar una **continuidad de asistencia entre el domicilio, los centros de día y los establecimientos hospitalarios y residenciales en la RMB** como sistema que permita una calidad en los diferentes estadios de la vida de las personas y que cubra sus necesidades sociosanitarias.
5. Crear un observatorio de información de la gente mayor, para facilitar y recoger informaciones sobre necesidades y políticas relativas al envejecimiento y a la vejez.
6. Incrementar el nivel de gasto en protección social para acercar progresivamente las pensiones más bajas al salario mínimo interprofesional, tal como viene definido en la Carta Social Europea.

❖ **Fomento de la vivienda social**

7. Facilitar el **acceso de los jóvenes a la vivienda**, de compra y de alquiler a precios asequibles, a través de promociones inmobiliarias adecuadas a los requerimientos de este colectivo.
8. Disponer de una **red de viviendas** a precios asequibles destinada a cubrir necesidades de alojamiento temporal **para colectivos con dificultades de inserción social y laboral**.
9. Promover **viviendas asistidas** para la gente mayor que prevea la cobertura mínima de los servicios necesarios y la plena accesibilidad física.

10. En la línea de lo que prevé el Plan Integral de Desarrollo de Servicios Sociales de Barcelona, extender a toda la RMB **una oferta de viviendas asequible**, tanto en régimen de alquiler como de propiedad, promoviendo la **cesión de suelo público** para la construcción de viviendas sociales y promover una mejor utilización del parque de viviendas desocupadas.

❖ ***La formación base para la no exclusión social***

11. Establecer los mecanismos necesarios para alcanzar una **disminución** significativa en las **tasas actuales del fracaso escolar**. Garantizar una política educativa que evite la concentración de este sector de discriminación en unos determinados barrios de la ciudad.
12. Crear nuevos espacios de participación y de **coordinación entre los centros de enseñanza y los servicios sociales de la RMB** de cara a la prevención de situaciones de riesgos sociales derivados del fracaso escolar. Esta coordinación debería prever, al mismo tiempo, programas formativos específicos destinados a población excluida de los sistemas formativos que faciliten la inserción laboral, con la búsqueda de recursos y los servicios necesarios.
13. **Revalorizar el papel social de la educación** como factor que asegure a medio y largo plazo la no exclusión social. **Reconocimiento social de los profesionales de la educación**, en la línea de lo que prevé el Proyecto Educativo de Ciudad.

❖ ***Barcelona, ciudad de peatones***

14. Potenciar una **red de transporte público** de manera que permita la reordenación del tráfico en la ciudad, un mejor equilibrio entre vehículos y ciudadanos, un mayor espacio público para los peatones y una conexión fácil con las nuevas áreas centrales de la Región Metropolitana de Barcelona.
15. Intensificar las políticas encaminadas a la **eliminación de las barreras arquitectónicas** en los espacios y en los transportes públicos, que faciliten la accesibilidad a la ciudad para la gente mayor, las personas con minusvalía y los colectivos que precisan una atención especial.

❖ ***La ciudad que participa***

16. Fomentar y promover la participación ciudadana a través de consultas y otras fórmulas que impulsen nuevas experiencias para participar en el progreso de las ciudades de la RMB. En este sentido, estimular y garantizar el uso de las **nuevas tecnologías como vehículo para incentivar y facilitar la participación del ciudadano** en la ciudad.
17. Promover la creación de consejos que permitan estimular un **urbanismo participativo** a través de los cuales se facilite información previa sobre los proyectos de renovación urbana y se promuevan consultas para conocer la opinión de los ciudadanos.

18. En la línea de lo que prevé el Plan Integral de Desarrollo Social del Ayuntamiento de Barcelona, **reforzar los proyectos de dinamización integral de los barrios** como medio para coordinar las diferentes actuaciones que desarrollen las administraciones en un barrio concreto y promover los esquemas de participación en la concreción de estas actuaciones.
19. Potenciar medios de conciliación, mediación y arbitraje para potenciar el diálogo y el conocimiento entre partes, para la resolución de los conflictos.
20. Impulsar consejos participativos de distrito de intervención y de consulta previa en la línea de las experiencias iniciadas.
21. Como elemento dinamizador de la democracia participativa, proponer los mecanismos de iniciativa popular a las administraciones locales de la RMB, tal como está regulado en los parlamentos del Estado y de Cataluña.

Línea 5

Una región que impulsa el posicionamiento en España y en el exterior como factor multiplicador del atractivo interno y que quiere jugar un papel activo en el proceso de consolidación de la Unión Europea

Bases del pensamiento estratégico

- Barcelona ha tenido tradicionalmente, además de España, **tres ejes de conexión exterior: Europa, Latinoamérica y el sur del Mediterráneo.**
- Con el ingreso en la Comunidad Europea y la implantación de la moneda única, **Europa ha dejado de ser una realidad exterior** y ha asumido una dimensión interna fundamental. Europa es ahora el marco supranacional de referencia y se impone organizarse internamente para influir sobre su propia evolución. Es en este sentido donde adquiere un **gran valor el capítulo de las alianzas interciudades** en el seno de la Unión, para conseguir la aprobación de políticas de mejora de las ciudades y de fondos a favor de nuestro progreso.
- La existencia de **una política urbana de envergadura por parte de la Unión Europea sólo podrá existir si los líderes urbanos y el conjunto de entidades ciudadanas** se organizan para exigir su creación. Los líderes de las ciudades más dinámicas de la Unión tienen la responsabilidad histórica de organizar este movimiento y de ir construyendo una propuesta de políticas y de medidas que vayan mucho más allá de obtener devoluciones de las líneas actuales. Se debe, pues, **impulsar un movimiento *lobbista* de gran envergadura e imaginativo**, y Barcelona puede jugar un rol importante dentro de este reto.
- Además de esta vertiente importante de orden interno, **la Unión nos da un plus cualitativo en nuestras relaciones tradicionales con el Mediterráneo y Latinoamérica**, ya que la información y los paradigmas que en ella absorbemos constituyen una aportación adicional que debe transmitirse a nuestros contactos con las dos áreas geográficas antes mencionadas.
- Garantizar e incrementar las actividades en el terreno de la solidaridad y de la cooperación, de acuerdo con la experiencia de Barcelona, como uno de los valores que identifican nuestra ciudad. Es decir, el posicionamiento de Barcelona se ha de contemplar desde una vertiente amplia que prevea los elementos sociales y económicos.
- Las infraestructuras de conexión para ciudadanos y para mercancías se convierten en un elemento clave para consolidar el posicionamiento estratégico de la RMB. Esto se refiere tanto a los elementos físicos como a los elementos relacionados con su gestión.

Medidas

❖ Estrategias de posicionamiento con España y el exterior

Con España y con la Unión Europea

1. Consolidar la RMB como un **espacio de referencia** en la dinámica social y económica de España.
2. Coordinar las **estructuras y los organismos de relaciones internacionales** con presencia en la RMB con el objetivo de mejorar los vínculos de colaboración con las ciudades más dinámicas de Europa y contribuir a una **tarea de lobby** operativa y continuada encaminada a la formación de una **política europea de las ciudades**. En esta línea, garantizar una **presencia más activa de la RMB en Bruselas** y promover la participación de todas las instituciones del Plan Estratégico en la promoción de la Región y en la captación de inversiones.

Con Latinoamérica

3. Dar un apoyo especial al desarrollo del **Centro Iberoamericano de Desarrollo Estratégico Urbano** (CIDEU), centro privilegiado para exportar el mencionado “modelo Barcelona” y para tejer una red de conexiones entre ciudades que tenga Barcelona como eje central. Reforzar la participación en este centro del sector privado y de las instituciones para aprovechar las oportunidades de este gran proyecto urbano de las cumbres iberoamericanas.
4. Crear entre el Consorcio de la Zona Franca, el Puerto, la Feria y otras instituciones, un **gran centro de negocios iberoamericano** que refuerce nuestra dimensión de puente entre Latinoamérica y Europa. Este centro de negocios actuaría identificando las posibilidades para los productos latinoamericanos en Europa y asesoraría a los productores para favorecer su penetración en los mercados europeos y a la vez, identificaría oportunidades para los productos europeos en Latinoamérica. De una manera especial, orientar este centro a las necesidades de las pequeñas y medianas empresas industriales.

Con el sur del Mediterráneo

5. Crear una **red de conexión universitaria** que permita una mayor proyección de los recursos universitarios de Barcelona en programas de asistencia técnica a través de programas de intercambios de estudiantes y de profesores.
6. Favorecer el **posicionamiento empresarial** en esta área con el objetivo de dotarse de bases para efectuar operaciones de tráfico comercial en el marco de los programas de la Cámara Oficial de Comercio, Industria y Navegación de Barcelona.
7. Dar apoyo a los **programas de solidaridad**, que evidencian nuestra voluntad de ayudar a la región a salir adelante y a preservar su identidad cultural.

8. Dar apoyo a las **redes mediterráneas de ciudades** y fortalecerlas, en la línea ya iniciada del CIDEU, para establecer vías de cooperación y de asesoramiento y disponer de una fuente de conocimiento respecto a las estrategias y proyectos de renovación urbana.

▣ **Las infraestructuras de conexión internacional básicas**

Hacer un Aeropuerto internacional que actúe como hub del Mediterráneo noroccidental

9. Finalizar el Plan Director del Aeropuerto para una capacidad de 40 millones de pasajeros. Mejorar la gestión y las infraestructuras para poder aumentar las conexiones directas a las principales ciudades del mundo. Potenciar la terminal de carga y desarrollar una zona de servicios alrededor del Aeropuerto en la línea de su dimensión internacional (área hotelera, etc.).

Hacer el Puerto del siglo XXI que actúe como gran puerto de la Europa mediterránea

10. Intensificar el esfuerzo para **consolidar el Puerto de Barcelona como la gran plataforma logística y marítima del sur de Europa.**
11. Garantizar la **expansión del Puerto** según su Plan Director, garantizar la intermodalidad entre los diferentes sistemas de transporte y **concretar el modelo de financiación** para garantizar los proyectos relacionados con el crecimiento y la ampliación del Puerto.

Barcelona Centro Logístico

12. **Consolidar el área logística de Barcelona** configurada por: el Puerto, el Polígono de la Zona Franca, la Zona de Actividades Logísticas (ZAL) y el Aeropuerto; garantizar la ampliación de la ZAL y consolidar el parque logístico de la Zona Franca.

Garantizar una red ferroviaria adecuada

13. Concretar el calendario para **garantizar la conexión ferroviaria con Francia** y la red europea de nueva generación para el año 2004 y garantizar la conexión Sagrera-Sants-Aeropuerto.
14. Prever la **conexión adecuada con Europa** del conjunto logístico Puerto, Zona Franca y Aeropuerto con ancho de vía europeo. En el desarrollo de este proyecto deberá tenerse especial atención a los impactos ambientales negativos.

▣ **Actividades de apoyo**

Ferias y congresos

15. Construir un gran **Palacio de Congresos** como una nueva infraestructura emblemática de Barcelona para garantizar el posicionamiento internacional. Esta infraestructura debería preverse en el proyecto del Foro Universal de las Culturas del 2004.

16. **Adecuar** la infraestructura del recinto de **Montjuïc 1**, facilitar la **ampliación del recinto de Montjuïc 2**, preveyendo la reserva de terrenos para la segunda fase, de manera que Barcelona disponga, a medio plazo de 120.000 m² netos de exposición, así como del espacio necesario para aparcamientos, y **garantizar una comunicación rápida en transporte público, entre los dos recintos y el Aeropuerto.**
17. **Promover** la organización de **ferias específicas** que refuercen el posicionamiento internacional de Barcelona en ámbitos como: el conocimiento, la cultura, el comercio electrónico, la ciudad digital, la ciudad plató,...

Internacionalización de las PIMES

18. A partir de la transversalidad de muchas de las medidas de este III Plan Estratégico, **garantizar la proyección y la presencia de las pequeñas y medianas empresas en los mercados internacionales**, garantizar el acceso a la información y facilitar las oportunidades de negocios para que progresen en una economía global.

Atracción turística de Barcelona

19. **Sostener el crecimiento del Puerto en el tráfico de turismo de cruceros** –más de 500.000 personas el año 1998– y garantizar la realización de las infraestructuras de acogida y de los servicios necesarios.
20. **Garantizar la capacidad de acogida** de un turismo en crecimiento que permita la oferta suficiente de establecimientos hoteleros con el nivel y la calidad que precisa el movimiento de personas que visitan la ciudad por motivos comerciales, turísticos y profesionales.

❖ Ciudad abierta y solidaria

21. Potenciar los programas de solidaridad internacional que se realizan desde la Región Metropolitana de Barcelona, a la vez que se aseguran temas de coordinación entre las diferentes entidades vinculadas a este sector.
22. Aprovechar el impulso del Foro Universal de las Culturas Barcelona 2004 para estimular las actividades de cooperación internacional y de ayuda al desarrollo de otras ciudades y territorios.

Palabras clave

- Región Metropolitana
- Economías de aglomeración
- Desarrollo sostenible
- Transporte público
- Ciudad del conocimiento al alcance de los ciudadanos
- Entornos creativos y de innovación
- El territorio, factor de competitividad
- Universidades e interfaces
- Formación continuada
- Capital riesgo
- Redes de innovación
- Urbanismo de calidad
- La ciudad como valor cultural
- Urbanismo participativo
- La región, valor ecológico
- Potenciación del centro histórico
- Barcelona, ciudad europea líder
- Barcelona, ciudad conectada
- El aeropuerto como valor estratégico
- Nivel de ocupación
- Gente mayor
- Inserción laboral
- Participación ciudadana
- Financiación de infraestructuras y servicios
- Cooperación público/privada
- Modelos de gestión de infraestructuras
- Alianzas interciudades
- Política urbana europea
- Latinoamérica y el Mediterráneo
- Ciudad emprendedora
- Barcelona en red con las empresas
- Ocupación de calidad
- Acceso universal a la teleética
- Región abierta y solidaria
- Cohesión social
- Igualdad de oportunidades
- Vivienda social
- No exclusión social

Barcelona Economic and Social Strategic Plan (1999–2005 view)

ASSOCIACIÓ
PLA ESTRATÈGIC
DE BARCELONA

List of content

■ Declaration of the member-institutions of the Executive Committee of the Barcelona Economic and Social Strategic Plan Association	111
■ Mission proposal and the five strategic lines of III Plan	115
■ Strategic line no. 1 Barcelona, cohesive metropolitan region, active and sustainable	119
■ Strategic line no. 2 Increase the global occupation rate and the relative rate for the various social groups, and at the same time create the conditions for reaching the rates of activity of the leading regions of the E.U.	123
■ Strategic line no. 3 City of knowledge, within reach of the citizens, and a capital in sectors of new activities and services within a framework of efficiency and quality	127
■ Strategic line no. 4 The region that ensures social cohesion and stimulates a participative culture among its citizens	133
■ Strategic line no. 5 A region that gives impetus to its position within Spain and abroad as a multiplying factor of internal attraction and one that wishes to play an active role in the process of consolidating the European Union	139
■ Key words	144
■ Institutions and individuals that have compiled the III Barcelona Economic and Social Strategic Plan (1999-2005 view)	47

General Council

President:

Joan Clos
Mayor of Barcelona

Vice-Presidents:

Maravillas Rojo
Councillor Barcelona City Council

Antoni Negre
President of the Chamber of Commerce

Salvador Gabarró
President of the Economy Circle

Joan Coscubiela
General Secretary, Barcelona District of
“Comisiones Obreras” Trade Union

Enric Lacalle
Central Government Representative to the
Barcelona “Zona Franca” Consortium

Antoni Negre
President of the Executive Committee of the
Barcelona Trade Fair

Joan Rosell
President of “Fomento del Trabajo” (Catalan
Employer’s Organisation)

Didac Pestaña
First Vice-President of the Association of
Municipalities of the Barcelona Metropolitan
Area

Joaquim Tosas
President of the Port of Barcelona

Josep M. Àlvarez
General Secretary of the “General Workers
Union” of Catalonia. Trade Union

Antoni Caparrós
Rector of Barcelona University

Executive Committee

President:

Francesc Raventós
Delegate of the Mayor

Committee members:

Maravillas Rojo
Councillor Barcelona City Council

Carles Castells
Managing Director of the Chamber of
Commerce

Rosa Nonell
Technical Secretary of the Economy Circle

Rosa Rodrigo
Director of Marketing and Communication of
the Barcelona “Zona Franca” Consortium

Adolf Cabruja
General Director of the Barcelona Trade Fair

Joan Pujol
General Secretary of “Fomento del Trabajo”
(Catalan Employers Organisation)

Joan Carles Mas
Third Vice-President of the Association of
Municipalities of the Barcelona Metropolitan Area

Santiago Bassols
Director General of the Cilsa-Port of Barcelona

Albert Miralles
Secretary General, Barcelona District of
“Comisiones Obreras” Trade Union

Ciriaco Hidalgo
Secretary for Institutional Policy of the
“General Workers Union” of Catalonia

Martí Parellada
Representative of Barcelona University

Francesc Santacana
General Coordinator

Joan Campreciós
Assistant Coordinator

Manuel de Forn
Expert-Consultant

The General Council of the Economic and Social Strategic Plan for Barcelona Association approved the III Economic and Social Strategic Plan for the City with a view to the approach to the year 2005.

This publication brings together the content of this Plan which is presented as one Mission, one General Objective, five Strategic Lines, 25 objectives and 82 measures.

Fundamentally, it brings together the results of a long methodological experience - of more than 10 years - and also the work during the process of compiling the plan of more than 500 people who have contributed their expertise and their dedication to conceiving a vision of the future of our city and proposing those measures most suitable for making it a reality.

With the experience accumulated during the two previous plans, a decisive contribution has been made to the great changes that have converted Barcelona into one of the most important cities of Europe. But more than just listing the great number of measures that have facilitated this change, I would like to mention three facts that seem especially relevant to me because of their influence on matters in the future for Barcelona.

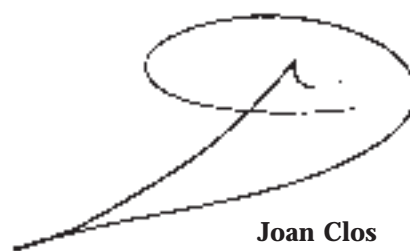
Barcelona has been provided with an active and qualified structure of participation. I believe that few cities can see how numerous groups of their citizens gather to talk about their future with no other connection between them than their partnership, achieved after ten years of working together. This was not evident in 1988 when the Strategic Plan began its life.

Matters that years ago were considered to be real utopias, such as the management of the airport or the importance of the port, as essential elements in assuring the future, have been converted into natural, self-evident proposals.

And we have grown accustomed to a common language. It is a language that allows us to understand each other on those matters that are fundamental to the city and that provides us with a single message to present before other interlocutors.

With this equipment we are in a good position to confront the future. It is a future that, in the context of the European Union and globalisation, must allow us to consolidate ourselves as one of the most important metropolitan regions of the European network of cities, by pressing forward with the new social, economic, and urban transformation that the information and knowledge society of the 21st century demands.

The III Plan puts forward the most suitable strategies for achieving this great objective.

A handwritten signature in black ink, consisting of a large, stylized 'J' followed by 'Clos'.

Joan Clos
Mayor of Barcelona and
President of the General Council

It certainly is a great satisfaction to live and participate in a city that for more than 11 years has had the accumulated experience of strategic planning available and the wish, once again renewed, for a future for Barcelona that will place us within the perspective of the period 2005-2010. As part of this experience I would like to point to, in first place and as one of the most important assets of the city and all those people and institutions that work within it, their will and ability to direct their future.

The III Plan should be, and is, an ambitious Plan that aims to place our city in the best position to confront the new challenges that the new century points towards with an assurance of success. The Strategic Plan makes its contribution with the purpose of increasing opportunities in the new situation and ensuring that the citizens and all the institutions present in the city, make of Barcelona a city of progress, innovation, and social cohesion with greater opportunities for well-being and international projection.

Reading the Plan we find its mission, its strategies, its objectives and its proposals for action. I would just like to point to some of the elements that follow from it.

A European city connected to the world; an open city with the will to increase this communication as one of its aspects most closely linked to development and new activities.

A city that is ready to face the challenges that economic change and new activities linked to knowledge represent, as a basis for the generation of new enterprises, for a new entrepreneurial spirit and for a greater ability to attract activities from all over the world.

A city in which people become the main actors and the basis for the conception of welfare and the model for the city of community where the training of human resources becomes one of the priorities in adapting to new social and economic change.

And a city made up of cities, a Region of cities that become the natural place for mobility, training, culture and economic activity. An area that is an asset to be strengthened at the same time as preserved. The III Plan places special emphasis on the protection of the environment and the defining of a model that ensures the viability and the sustainability of its resources and their use.

With this ambition and realism the very broad group of institutions that constitute the plan propose the progress of Barcelona at the beginning of this century, in the conviction that this will be possible with the commitment and participation of all.

Francesc Raventós
President of the Executive Committee

**Declaration of the member
institutions of the Executive
Committee of the Barcelona
Economic and Social Strategic
Plan Association**

Barcelona, 18 may 1999

“Within the framework of globalisation and the European Union, Barcelona, as a Metropolitan Region and as the capital of Catalonia, has to boost the processes of its social, economic and urban progress, in order to gain its place in the group of leading regions of the new knowledge and information society of the 21st century, as it did previously in the commercial revolutions of the 12th and 13th centuries and the industrial revolution of the 18th century”.

This is the proposal that the economic and social institutions of Barcelona are committed to accomplishing, each from our sphere of action and influence, in order to guarantee the wellbeing of all men and women citizens in a perspective which we situate around the year 2005.

We identify the Metropolitan Region of Barcelona as a **territory of constant innovation**. As the region of knowledge within everyone's reach, at the same time as a strategy that has to complete our significant industrial fabric with all those activities typical of the new society in the 21st century. In this respect, the promotion of spaces for research, training and innovation, becomes the instrument that will ensure the necessary dynamism to consolidate Barcelona as an **open and entrepreneurial region**.

We understand that advancing towards greater **social cohesion** constitutes an inseparable part of our mission. It is for this reason that the **rate of employment** and the improvement of the **quality of work**, together with the promotion of initiatives involving **citizen participation**, and of the entire **educational system** should be accepted as prime objectives within the framework of a model **city for people**.

The structure of a **Metropolitan Region** like that of Barcelona, made up of a network of towns, appears before us as a great opportunity for the success of our project, which comes within the framework of the global economy. The application of the basic criteria of **sustainability**, the accent on **public** instead of private transport, and the **coordination of services** between the towns must be the backbone of this Metropolitan Region of Barcelona.

We understand that the **connectivity** of this entire territorial sphere, both inside itself and with the outside, is one of the conditioning factors that needs to be overcome in order to make Barcelona one of the metropolitan regions of the European network of cities with a clear vocation to **link up with the wider network of world cities** via their specific attributes and their own identity. And that implies, logically, infrastructures. But it also implies management.

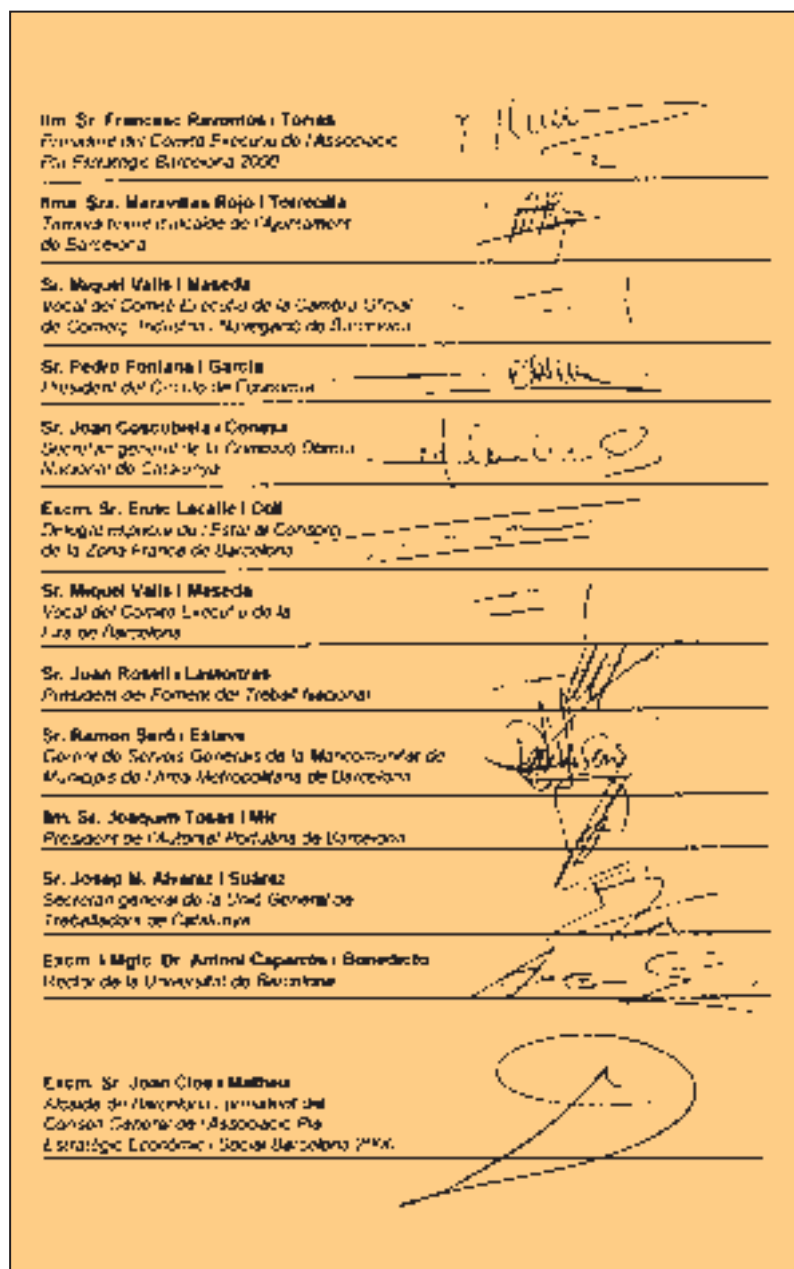
The Executive Committee during the ceremony of approval of the III Strategic Plan, 18 May 1999

This vocation should allow us to emphasise and improve the position of the Metropolitan Region of Barcelona in international spaces in order to guarantee new economic opportunities and better projection for the city, especially in Europe, the Mediterranean region and Latin America.

The member institutions of the Executive Committee are considering all, of these challenges of the III Plan with an **ambitious vision**, one which allows us to take advantage of the great opportunities that appear before us within the framework of a new society towards the consolidation of which we wish to contribute. The holding of the **Universal Forum of Cultures** is one of the key elements for facilitating the accomplishment of the Plan's mission.

More than 10 years of experience in urban strategic planning has formed one of the essential bases of what we call the Barcelona Model, which has consolidated as one of the strong reference points of our Region both in international spheres and those closer to home. During this period of time a true strategy of city planning has been formed, which, once accepted by those concerned, has facilitated a decision-making process which is much more agile, fluid and oriented towards the objectives of the Plan and towards overcoming the constant challenges that a society in a constant state of flux poses. It can be said, in this respect, that the **methodology that we have applied has not remained static** but rather that it has gone through continual transformations from its initial outlines to the current ones, which are more typical of what we call a **society that thinks strategically**. In consequence, in addition to congratulations on the effort made, we consider the **Strategic Plan for Culture**, the **Barcelona Educational City Plan**, and the objectives that other departments have set such as the Metropolitan Industrial Agreement and the **Barcelona Quality Network**, to be integral parts of this III Plan.

Considering all the above, we, the **member-institutions of the Executive Committee** of the Strategic Plan Barcelona Association, together with those institutions and persons that make up its General Council, **accept co-responsibility for the application of this III Plan** made up of one mission, five strategic lines, 25 objectives, and 103 measures. And we understand that with its approval, today 18 May 1999, we are equally committing ourselves to carry out the necessary action of **communication, raising public awareness and projection in order to make the plain known to the entire society of the Metropolitan Region of Barcelona**.

Mission proposal and the five strategic lines of III Plan

Mission proposal

In the new context of globalisation and the European Union, Barcelona, as the Metropolitan Region and capital of Catalonia, should press forward with a social and urban economic transformation process in order to place itself amongst the leading group of urban regions in the new information and knowledge society of the 21st century, as it once did in the commercial revolution in the 18th.

With this mission, the Metropolitan Region of Barcelona should consolidate its position as one of the most important metropolitan regions in the European city network to the broader network of cities of the world through its own particularities and identity.

- It is necessary to give impetus to the economic transformation of Barcelona with the purpose of **completing its industrial framework through industrial activities belonging to the 21st century that contain a high proportion of scientific and technological innovation**. The area of the Barcelona Metropolitan Region should be converted into an access route and a way to participate in the creation and generation of knowledge in all the economic and social environment, the dimension and competitiveness of which would depend on the efficiency with which this access route functions. **Barcelona must identify itself as an area of constant innovation. As a city of knowledge** within the reach of all citizens.
- In the area of society, Barcelona should promote intercultural relations as a fundamental aspect of the new society, and **participation, quality of life and education** as essential instruments in avoiding marginalisation, in order to ensure the objective of progressing towards greater social cohesion. In this respect, the increase in the **occupation rate** should constitute one of the fundamental objectives of the Plan.
- The urban approach of the 21st century is not that of the 20th. **Urban planning schemes should be reformulated** to ensure accommodation to new social demand and the location of new economic activities related to the city of knowledge. The basic **criteria of sustainability** should be **applied and public transport given priority** over private transport.
- Barcelona faces all these challenges in the III Strategic Plan in an ambitious vision that allows us to exploit the great opportunities that will be presented to us within the framework of this new society that we wish to consolidate. The holding of the Universal Forum of Cultures is, in this respect, a fundamental event in making possible the attainment of the mission of this III Plan, that is proposed along five broad strategic lines.

The five strategic lines

- line* To continue to advance in positioning the Barcelona Metropolitan Region as one of the most active and sustainable urban areas of the European Union.
- line* To prioritise policies that stimulate an increase in the occupation rate. This should be done especially with regard to less favoured groups: women, young people and those over 45 years old. This policy should be complemented by others that also stimulate an increase in the activity rate.
- line* Facilitate evolution towards the city of knowledge promoting new sectors of activity, within a framework of efficiency and participation, in order to ensure a stable quality of life and progress for its citizens.
- line* To ensure the social cohesion of the citizens by deepening the participative culture of the city and creating the spaces for participation that are necessary.
- line* To have a significant role in the growth of Europe and to develop a specific position, within Spain and especially abroad, with the Mediterranean and with Latin America, as a multiplying factor of the city's internal attraction. With regard to these latter areas, to promote a capacity for solidarity in order to favour their development.

As will be seen later, the measures contained within these five lines can constitute, in some cases, **transversal action groups** that do no more than define a series of sub-models implicit in the III Plan.

❖ *The connected city*

Infrastructures appear as the great deficiency of the city (among other things the airport, the gauge of the railways, the port ...). This is the great obstacle that has to be overcome to attain the mission assigned to this Plan. The measures concerned with infrastructures are distributed amongst three basic lines: BMR (Line 1), international placement (Line 5), and obviously, the attainment of the city of knowledge (Line 3). Telecommunications are also among the key obstacles to be overcome.

❖ *The open enterprising city*

To be an open, enterprising city, education, training and research are the great challenges to the Barcelona of the 21st century. On a good system of education, research and innovation depends occupation, the absence of social exclusion and the position of the city. Clearly, the enterprising nature of the citizens is an indispensable condition in ensuring the dynamism necessary to continually open up to new economic activities. (Lines 2 and 3).

❖ *A region of cities*

The configuration of a Barcelona metropolitan region as a compact group of cities that, if we combine potential and coordinate services, would contribute a significant added value that could be used to exploit the opportunities that the global economy provides for that type of urban agglomeration.

❖ *A city for people*

A city which, with the global application of the III Plan, attempts to ensure a high quality of life for all its citizens, especially with regard to employment, culture and mobility, etc. The III Plan especially wishes to influence support for a public transport system that improves people's mobility.

With these ideas in mind, the III Plan appears as an entity that consists of its mission, the five strategic lines and its 25 objectives.

After a broad participative process we are convinced that this III Strategic Plan establishes the bases for the **strategic thought of the city**. This is in a city that has learnt to think in advance, before change, and determine its future. The frequency of these changes makes the establishment of more definite yearly objectives advisable.

With the approval of the III Plan the **necessary dimension** should be given to **its communication, awareness and projection** in order that it is known in all society in the Barcelona Metropolitan Region.

line **1**

**Barcelona, cohesive
metropolitan region,
active and sustainable**

The bases of strategic thought

- ❑ **The strategic approach has lost a lot of its point as it is an activity closed within the limits of municipalities that present high levels of functional synergies.** The reflections and the strategic proposals gain strength from a more global vision. Investments in infrastructures and the provision of services go further than the strict limits of the city of Barcelona. Therefore **the capacity for collaboration with other local administrations in order to obtain equivalent levels of services for all the citizens within the framework of global participation in their finance** is valued.
- ❑ Well-organised metropolitan regions would be favoured by globalisation and the requirements of the information and knowledge society.
- ❑ In Europe, the national urban hierarchies are being substituted by **European systems of networks and urban regions.** These are the organisational structures most suitable for the development of new economic activities and to confront new social needs.
- ❑ The fundamental competitive factor of the BMR, -the fifth metropolitan region of the European Union- lies in the fact that it appears in a metropolitan environment that has high generic economies of agglomeration on the basis of several cities with highly specialised industrial activities and with specific economies of location. There are, therefore, **great opportunities for a well-organised region, capable of producing a regional strategic agreement.**
- ❑ In this context, intra-metropolitan competition is a destructive element for the potential of the whole. From a strategic point of view the starting point should be the **economies of agglomeration** and location, with the objective of obtaining **sustainable development** in the area as a whole. Between 1972 and 1992, the per capita consumption of land in the BMR doubled. To the 50,000 hectares of urban land must be added 28,000 hectares of building land. This is still below that of other great cities of the north of Europe, but is unsustainable.
- ❑ The sustainability of the BMR has to be accompanied by **special attention to the environment** and, specifically, air and noise pollution should be taken into account, as well as the energy resources, the treatment of waste, the rivers and the beaches.
- ❑ Improvement of intra-metropolitan connectivity -with **public transport**- has become an absolute priority, considering that half the population of Catalonia live and work within this area. Between 1986 and 1996, journeys to work increased by around 500 million kilometres, equivalent to some 26 million additional hours annually invested in travel. The costs of this greater mobility of labour basically affect women and those with the lowest levels of income. The lack of sufficient public transport means that this mobility makes use of private vehicles. This trend is not sustainable.

Measures

▣ *A global view of the Barcelona Metropolitan Region*

1. **Create a network of BMR municipalities** to help the **culture of strategic agreement** to grow. The need to coordinate the strategic planning work of the BMR, along the lines already tried out in the Metropolitan Industrial Agreement, is especially underlined. This agreement should be extended to other areas such as culture, economic promotion, the knowledge society, the educational society, urban planning and the labour market.
2. To have an **Area Plan for the BMR** available that values **economies of agglomeration**, as opposed to the distribution of the population, and the **economies of location** that are required to promote economic activities, and social and territorial balance, in this area.

▣ *A sustainable BMR*

3. **The culture of metropolitan agreement has to guarantee growth within a framework of integral sustainability** (that is economic, social and environmental) and it is especially necessary to:
  - Confront the supply and the quality of water as a whole
  - Ensure a reduction of environmental pollution, especially in noise and air pollution. Apply technologies that allow the rational use of energy with less pollution to public transport.
  - Confront the treatment, recycling, the reduction and reuse of waste as a whole and promote the fulfilment of the Metropolitan Plan for Waste Management.
  - Protect the open space systems of the BMR with a suitable planning treatment for the so-called 'no-man's land', and with development at the service of people and the milieu.
  - Apply sustainability criteria to construction.
  - Promote a more rational management of energy.
  - Compile environmental quality indicators (noise, air pollution, etc.) that also take account of the area and the social situation, equivalent to those of the advanced regions of the European Union.
  - Improve the environmental quality of the rivers and beaches.

❖ ***Prioritise public transport and ensure efficient metropolitan mobility for people and goods that is flexible and sustainable***

Public Transport

4. Strengthen and prioritise **metropolitan public transport** infrastructures with the purpose of facilitating the mobility of the population as an **element of social cohesion** in the labour market of the BMR. In this should be included, among other things, the full functioning of the **Metropolitan Transport Authority** in the group of cities that make up the BMR, the setting up of a network of **park and rides** at the nodes of public transport and the **redesigning of the network of metropolitan buses** to ensure improved intermodality between transport systems and to reduce the time spent on changes.

To stimulate the use of public transport, issue a **single ticket valid for all means of transport: metro, bus, the Autonomous Government Railways, the national railways (Renfe), and trams.**

The road network

5. Ensure infrastructures that allow **greater connectivity in the BMR**: the increased capacity of the ring roads, the construction of connecting roads between the systems of the metropolitan cities, freedom from tolls on the B-30 and the reorganisation of the others.

The railway network

6. Reinforce a regional **railway scheme** that envisages updating it within a global framework of land planning **that ensures intermodality and the rapidity of changeovers**. Construct some new lines with respect for the environment, whether urban or rural, giving priority to tunnels in built-up areas.

This scheme implies an **investment of almost 400.000 million pesetas** and includes, among other action, the lengthening of the lines of the metro, a light metro or tram in the south, the improvement of the Autonomous Government Railways, the entrance to Barcelona by the Mediterranean and Vallès corridors, the improvement of the Renfe suburban railways and the interchanges between the metro and the suburban railways.

7. Construct the **intermodal connection axis between the new station at Sagrera** (as a dynamising project in the renovation of one of the great future areas of the city), **Sants Station and the airport**.

❖ ***Generate the financial capacity necessary to ensure that the projects of the BMR are realised***

8. Achieve a **necessary level of public resources from the central administration** not below the Spanish average for resources per capita, in a way that the projects of the BMR are guaranteed.
9. Set up the mechanisms that are necessary to enable **public-private finance to ensure the finance of the projects** envisaged in the Strategic Plan.
10. Favour the participation of social and economic institutions in the Plan, as a lobby, in the activities of promotion and capture of investment in the BMR.

line 2

Increase the global occupation rate and the relative rate for the various social groups, and at the same time create the conditions for reaching the rates of activity of the leading regions of the E.U.

Bases for strategic thought

- All of the III Strategic Plan is focused on the achievement of important objectives that can be found behind each of the measures proposed: the **quality of life of the citizens** -a city to live in- and the **creation of a broad and varied supply of jobs** -a city for progress and for people to develop.
- The strategic objective proposed is **to equalise the employment rate in the BMR to that of the European average, in the medium term and to reach that of the more advanced countries in the long term (average employment rate of the Province of Barcelona 1998 = 55%; European average = 60.5%)**. Nevertheless, while the differential between Barcelona and Europe is only 2 percentage points in employment rates for men, it is 7 percentage points for the rates for women. It can be assumed, therefore, that equalising our employment rates with European figures should be done through the reduction of the significant difference in the female occupation rate.
- The role that is wanted for the Barcelona Metropolitan Region is that of a city of knowledge and information. This means of communication and brains. Barcelona must become one of the European poles for the creation and application of what is called intellectual capital. Of a capital that is formed from **primary school to professional and university studies, as well as in research centres. On the quality of this intellectual capital depends our capacity to overcome temporary fluctuations in employment** by being present in the most modern activities, and through the ability to adapt rapidly to change.
- In addition, in this way there can be said to exist **five conditions for the creation of employment**:
  - The first is the capacity of the Region to be connected to the world wide network of exchanges of goods, people and, more and more, information: **infrastructures**.
  - The second is the updating of the **professional profiles** of people to suit the requirements of economic and technological development and the development of the organisation of work and the firm, and emerging economic activities.
  - The third is the expansion of the network of **small and medium-sized companies** that are fundamental in the creation of employment, to optimise the flexibility of response to market changes and as a complementary network to large firms. It is also important to promote the establishment of **networks of cooperation among the SMEs and to support their internationalisation**.
  - The fourth condition -especially in the context of internationalisation- is **universal access to telematics** for people and for firms, in order to identify the opportunities that they offer, to know about their application in the fields of the professions and enterprise and to learn to use them.
  - The fifth is **social cohesion**. In this sense the economic and social health of the region depends on our capacity to deepen a lasting social stability.

- ❑ Evidently, **all the transformation processes of economic activity are reflected in the labour market.** If we are not capable of creating a favourable climate for the **birth of new economic activities**, we will create unemployment. A special type of unemployment. Accepting that sufficient economic activity is created, **the requirements of technological development can increase unemployment** in those groups that because of training or other reasons cannot follow the brisk pace of current market demands. The new technologies must be an instrument for the creation of new occupations.
- ❑ We find ourselves, therefore, confronted with two types of problems. One, to **favour the creation of firms and an entrepreneurial spirit** as a prerequisite for the creation of sufficient jobs. Two, to facilitate **entry to employment** to relieve the technical unemployment mentioned. In addition, for socio-cultural reasons, four groups -**young people, women, people over 45 and ethnic minorities**- find themselves especially affected by difficulties in entering the labour market. The levels of employment of these social groups tend to be systematically situated on the low side.
- ❑ Another strategic matter that should be considered is the range of the labour market. Local labour markets have ranges that vary not only with the economic conjuncture, but that tend to increase with time. The progressive decentralisation of the population, movements of the population all over the Region to find more affordable accommodation, the generalisation of the automobile ..., reinforce the idea that **our local labour market is metropolitan in extent.** It is only from these levels that disequilibrium between supply and demand can be detected and dealt with.
- ❑ Finally there should be an awareness that the need to **relate our strategies for the economic development of the Barcelona Metropolitan Region with the great projects connected with the Universal Forum of Cultures, to the investments in infrastructures and to the sectors that an attempt is being made to strengthen within the framework of the city of knowledge.**

Measures

- ❑ ***Consolidate a metropolitan area labour market***
  1. Set up the mechanisms for cooperation between the bodies responsible for the various measures that operate on the labour market in the Barcelona Metropolitan Region and promote **an agreement on the efficiency and the social effectiveness** of the labour market **within the Metropolitan Industrial Agreement.** The greater efficiency of public services in occupation and the metropolitan labour market observatory must be considered in this agreement; planning of professional training (map, etc.); establishment of a good practice framework for occupation and the development of new seams of employment.

⚡ *Strengthen the spirit of enterprise and the creation of new economic activities*

2. **Promote the spirit of enterprise**, developing pedagogical situations and/or places of acceptance that disseminate the education necessary to expand the creation of enterprises of quality, the interrelation of firms and the valuing of the entrepreneurial profile.
3. Strengthen the network of risk capital firms, of all types, especially those of **seed capital** and also the activities of **business angels**. Form, at the same time, a **network of experts that provided a guarantee of scientific quality** and/or viability to the projects that are presented.
4. Establish an **enterprise creation network** that coordinates the activities of all those institutions that intervene in the various steps on the route to the creation of companies: training centres or incubating centres for risk capital firms.
5. Compile a table of **projects related to the Universal Forum of Cultures** and the precise needs that could be transformed into business projects of socioeconomic interest.
6. **Identify the needs for professional profiles and social and economic activities** that are required by the development of the strategic activities for the future of the city –logistics, infrastructures, biomedicine, the environment, tourism, information, aeronautics, management of events, organisation and services of proximity–. Starting with these, to establish specific agreements on collaboration with the above-mentioned enterprise creation network.

⚡ *Facilitate the introduction to work of the unemployed and especially less favoured social groups*

7. Press forward with action to **reduce the differential between the rate of occupation for men and women**, as one of the fundamental factors in achieving global levels of occupation equivalent to the those of the average of countries in the European Union.
8. Focus a significant effort on **active employment policies** directed towards unemployed persons over 45 years old, young people, and towards groups at risk of being excluded, through specific plans for each.
9. **Facilitate an active search for work by the unemployed**, with the accompanying means and make administrative procedures easier in this search (among other things, study free access to public transport in order to search for work, support in dealing with forms and in the administration of interviews ...).

⚡ *Strengthen the quality of employment*

10. Press forward with the final approval of a legal framework for employment companies and other measures that favour the entry to work of a greater number of persons in public and private activities.
11. Make good employment contract practices universal in firms, sectors and areas that stimulate quality of occupation, improvements in working hours, the working day, stability, safety, employment and participation, etc.

line 3

City of knowledge, within reach of the citizens, and a capital in sectors of new activities and services within a framework of efficiency and quality

Bases for strategic thought

- Recent decades have been the scene of **radical change in the societies** we describe as industrialised. **The education and training of people is at the centre of the economic development of all society.** In this sense, the right of citizens to have access to and participate in the knowledge society should be ensured with the purpose of avoiding the creation of a new way to be a social outcast.
- In this new situation **cities**, as places where a great part of knowledge is concentrated, can **play a decisive role in the new processes of development.** This new function is not at all guaranteed. It is necessary to learn **to create and dynamise the environments** that are suitable for the development of activities based on knowledge (**creativity and innovation, adequate capacities for production and consumption and privileged relations with the world in general**). This means creating **quality urban environments** where the resources of knowledge have value.
- Cities have to be **more positively active.** The city must be protected as a **cultural value and the region as an ecological value.** **New urban zoning** is needed that responds to the new needs of the knowledge society's activities.
- The **image of the territory** must be questioned as a reserve of generic resources, that can be appropriated in open markets and that are imitable and transferable without limitation. Now they should be seen as a **complex structure permanently involved in the active construction of specific resources/competence.** The territory is itself a **conditioning factor in the competitive capacity** of a certain local socioeconomic system. The traditional factors of location are no longer meaningful.
- Activities based on the new technologies are highly concentrated in the area of the European Union and the economic process of integration could further this trend towards even greater concentration. Because of this, **cities not only have to press forward and support their knowledge activities but have to find out how to anchor them to their territories.**
- **The universities, the interfaces with the productive sectors and the penetration of firms into international markets** are essential elements in strengthening the capacity for technological accumulation. **Continuous training** is the basis for improving human resources.
- Insufficient access to **external finance** (risk capital), the difficulty of **access to information**, the lack of **qualified human resources** and insufficient **integration within** national and international **innovation networks** constitute significant restrictions to the fluid development of new social and entrepreneurial activities.
- Barcelona must **continue to deploy definite innovative initiatives, as it did in the Cerdà Plan and later with the organisation of the Olympic Games, that will be identified immediately with European cities in the vanguard, aligned with the cities of the 21st century.** Facing central and nordic Europe, the identification of Barcelona as a maritime city with a history, and at the same time involved in modernity has, without doubt, a special attraction. In this sense, the **Universal Forum of Cultures Barcelona 2000** must be another crucial initiative for the city.

Measures

❖ *Establish the basis for the monitoring of the city of knowledge*

1. Create a **permanent observatory to push forward and coordinate** those actions directed towards forming the city of knowledge. This should specifically **study and put to debate the map of resources, the support infrastructures**, and the identification of the core competence, and propose the establishment of a **social agreement for the knowledge society**.

❖ *An urban design for the 21st century*

2. **Create a new scientific-technical pole area along the Sagrera/Mar/Poblenou axis** of 500 hectares related to and connected with the other areas of Barcelona and the BMR.
3. Study **modifications in the concepts of planning and urban zoning** to improve continuity between the parts of a district and its spatial and social cohesion. In this sense, the possibility of establishing a new zone, **-22@-**, for knowledge activities that ensure competitiveness in terms of costs in the European area should be studied (without this meaning a reduction in the industrial land now in force), that would clearly facilitate the location of new activities and which, finally, would favour the appearance of new seams of employment.

❖ *Improvements in the human resources of the city*

4. Along the lines of the **City Educational Project**, favour the recognition of the social and community dimension of education and push forward educational projects in the city along the lines of the strategies proposed in the Education is the Key Congress, held in Barcelona on the 7th, 8th and 9th of April 1999.
  - Promote quality public schools, with resources and social prestige that at the same time as ensuring an authentic equality of opportunity, improve the use of all the human resources of the region.
  - Establish a social agreement in relation to the various educational agents, their competence and their responsibilities.
  - Give support to and reinforce the human capital involved in educational tasks to achieve a greater intellectual and cultural standard in the population as a whole.
  - Stimulate permanent training of quality for all teachers.
  - Set up relations among the whole of the educational system, from non-university education to the university, with the purpose of increasing knowledge about, and the results of, scientific research and technology.

5. Due to the importance of guaranteeing the response of human capital to the demands of a market in constant change, **continuous training** will become a key element in the society of the 21st century. It is proposed to establish the necessary mechanisms for planning and the quality of the continuous training network.
6. Ensure with the necessary resources that **all citizens are open to the world.**
  - Digital literacy campaigns
  - Promotion of libraries as public access nodes to information.
  - Linguistic literacy campaigns (languages).
  - Ensure electronic connection. Cable for everybody.
  - Provide an e-mail address for all those citizens that ask for one and make it an accepted means of communication or dealing with the Administration, and one that the Administration uses with the citizens.

⚡ ***Universities of the 21st century and a plan for research that strengthens the knowledge society***

7. Make a **political and social agreement** to press forward with the **modernisation and efficiency of the universities of the BMR** as regards the services they provide and the optimum management of their resources.
8. Increase, as much as is necessary, the availability of **public and private resources (financial institutions, corporations and companies) devoted to R+D** in order that the resources employed in the Barcelona Metropolitan Region are equivalent to the average in the European Union.
9. Commission the compiling of an action plan to **attract leading institutions on a world-wide level**, specialised in the scientific-technical field.

⚡ ***A solid technology transfer infrastructure, with a clear orientation towards enterprise***

10. Promote the **technology transfer centres of the Barcelona Metropolitan Region**, public and private, and connect them to the **programme of creating companies with a technological base**, with the purpose of channelling efforts in generating knowledge towards their transformation into technological innovation.
11. Press forward with projects to **facilitate the scientific and technological applications in the economic activities of the BMR** along the lines of Nexus, the Pedralbes Scientific and Technological Park, the Poblenou Industrial Park, The Virtual Incubator of Barcelona Activa S.A., the Vallès Technological Park, The Information Industries Foundation of the UAB in Sabadell, New Campus UPC in Castelldefels, The Light Laboratory of Sincrotrón, among others.

▣ *Strengthening of new economic activities*

12. Ensure that all those **activities that are considered most strategic** have an **agency or a specific institution available** at all times and establish monitoring systems to evaluate their activities.
  - Barcelona city of knowledge (in this case the Association of the Strategic Plan can assume responsibility for the monitoring of the measure)
  - Cultural, multimedia and publishing sector.
  - Sectors related to logistics.
  - Tourism.
  - Digital industries.
  - Training.
  - Environmental industry.
  - Biomedical industry.
  - Airport and port activities

13. A programme that we could call **Digital Barcelona** deserves special attention because of its horizontal nature.
  - Place the investment and new services plans of the various operators in common and strengthen the technical infrastructures.
  - Create added value services that are innovative in various sectors, in such a way that they all converge and are put into service on the same date, in 2002, on one important day.
  - Strengthen virtual commercial centres in Barcelona.
  - Facilitate improved connection infrastructures for the user in developing digital activities at the best prices and with the lowest costs: STANDARDS OF INSTALLATIONS AND SERVICES.
  - Facilitate the realisation of digital events in Barcelona (trade fairs, congresses, conferences ...): DIGITAL PLATFORM.
  - Systematically identify the most interesting digital initiatives that happen in the world to analyse their possibilities: DIGITAL OBSERVATORY.
  - Detect and stimulate digital initiatives in public administration, with the purpose of acting as a conveyor belt for the rest of society: DIGITAL ADMINISTRATION.

14. Focus attention on an area with great possibilities in the future: **Biomedical Barcelona**.
  - Starting with the Pedralbes Science Park and the Pi y Sunyer Biomedical Research Institute and other strengths of the city, new initiatives should arise in creating firms connected to the sector of biotechnology and biomedicine.
15. Stimulate culture as an element that, as well as being a key to schemes of cohesion and social participation, will be capable of creating local firms that can produce quality content, such as those promoted by the **Cultural Strategic Plan**.
16. Accentuate and intensify urban action and action concerning image to reinforce the position of Barcelona as a city that uses and exploits its **monumental, architectural and natural heritage** as one of the main factors in its international attraction.

❖ ***A key project: the Universal Forum of Cultures Barcelona 2004***

17. Support the **Universal Forum of Cultures Barcelona 2004** in as far as it must represent one of the challenges most capable of advancing the city decisively towards new objectives. As well as its infrastructural significance, the qualitative aspects should more than anything be underlined, as they consecrate the culturally open character of our city.

❖ ***A city of quality***

18. Support the **Barcelona Quality Network** and promote it in as far as it contributes to improving efficiency and the conditions of life in the city.

line 4

The region that ensures social cohesion and stimulates a participative culture among its citizens

Bases for strategic thought

- The most recent studies on social exclusion in Spanish and Catalan society show that the principal factors that have influence are: a) **long-term unemployment and the precarity of occupations**; b) the **growing disparity in incomes** between social groups; c) the existence of significant **gaps in the social safety net** that leave certain groups unprotected; e) **changes in ways of living together** that erode the protective functions of the traditional family on which the Spanish welfare state has in good measure depended (the entrance of women to the labour market, new ways of living together ...); f) the risk of **creating ghettos around certain social groups** (segregation in some educational centres ...); and g) some forms of **ethnic discrimination**. The search for solutions to all these problems constitutes a basic premise in ensuring equality of opportunity for all citizens.
- Amongst all these factors of social exclusion there are three that appear to be strategic for Barcelona: attention to **older people**, the **entry into work** of social groups with the most difficulties and **access to housing**.
- A city should be contemplated **in which the car no longer has the main role**. The growth of the information industry and knowledge, based on the movement of bits, would not fit in well in an environment designed for the movement of physical goods. Solutions must be found for the mobility of the population, not as individuals but as a determining social factor in the functioning of the city. It is not necessary to reach the 1:1 car/inhabitant ratio.
- The culture of **participation**, as a process that channels social conflict, was considered by the General Council of the Plan to be **one of the significant values of the city** that should be preserved and strengthened. In this sense the participative processes developed by the Plan itself and followed by many other institutions and administrations (Strategic Plan of the Information Society, Strategic Plan for Culture, Integral Social Services Plan, City Educational Project, Economic and Social Council ...) constitute clear examples of the path that should be followed.
- The history of our city leads us to state that **Barcelona is an example of participation and association in relation to great challenges**. As a consequence, if we wish to achieve convergence in the action of enterprises, entities and associations in the city to strengthen the international dimension, the key is to be found in knowing how to mobilise people. In our case, **the citizens mobilise in relation to concrete objectives of great scope**, that is great challenges. In this situation, **new projects should be identified** that stimulate the entities of the city to get to work together, conscious that individually they are incapable of managing them.
- In Europe, **the future of every city depends , to a great extent, on its capacity to generate the marks of its own identity** and a certain competitive advantage with regard to the other cities. The values of participation and the consensus culture are values that belong to the identity of Barcelona, in the same way as the even distribution of the city among all its districts. In the international field these practices of participation in the management of the city enjoy great credibility and are one of the **main elements of know-how in Barcelona**.

Measures

❖ *The city for older people*

1. Place service **networks of attention to older people** within reach of the citizens, as an element that ensures a better quality of life for these people along the lines recently put forward at the Third Congress of Older People of the Barcelona City Council.
2. Increase the number of **places in residences for older people** -placing them at the average level for Catalonia- as a factor that would allow greater incorporation of older people into a socially integrating quality urban environment.
3. **Improve social-health attention in the home.** Ensure greater coverage of the need for home attention services, especially for older people, and promote the establishment of a network of these new activities that cover these growing needs. To make it possible for older people to stay the maximum length of time in their habitual environment, levels of quality and costs that are not exclusive should be kept in mind. The percentage of older people that live alone is still one of the lowest in Europe but is already situated around 25% in that age range. Of a population of 118,000 people, more than 5,000 are users of services in the home.
4. Strengthen the day centres to ensure **continuity in assistance between the home, day centres and hospital and residential establishments in the BMR** as a system that allows quality at the various stages of the lives of people and that covers their social-health needs.
5. Create an observatory of information for older people, to gather and provide information about needs and policies related to aging and old age.
6. Increase the level of expenditure on social protection to bring the lowest pensions closer to the minimum salary, as defined in the European Social Charter.

❖ *The encouragement of social housing*

7. Facilitate **the access of young people to housing**, both owned and rented, at affordable prices, through suitable real estate promotion for the requirements of this social group.
8. Have a **network of housing** at affordable prices available reserved to cover the need for temporary housing for **groups with difficulties in entering society and work.**
9. Promote **serviced housing** for older people that envisages the minimum coverage of the services necessary and complete physical accessibility.

10. Along the lines envisaged in the Integral Social Services Plan of Barcelona, extend a **supply of affordable housing** to all of the BMR, rented as well as owned, promoting the **concession of public land** for the construction of social housing and promoting better use of the reserve of unoccupied housing

▣ *Basic training for no social exclusion*

11. Establish the necessary mechanisms to achieve a significant **reduction** in the **current rates of failure at school**. Guarantee an educational policy that avoids the concentration of this sector of discrimination in specific districts of the city.
12. Create new spaces for participation and **coordination between the educational centres and the social services of the BMR** in order to prevent social risk situations derived from failure at school. This coordination should envisage, at the same time, special training programmes directed towards the population excluded from the educational system that facilitate entry into work, with the necessary search for resources and services.
13. **Revalue the social role of education** as a factor that ensures the absence of social exclusion in the medium and long term. **Social recognition of the professionals in education**, along the lines envisaged in the City Educational Project.

▣ *Barcelona a city of pedestrians*

14. Strengthen the **public transport network** in such a way that it allows the reorganisation of traffic in the city, a better balance between vehicles and citizens, a better public space for pedestrians and easy connection with the new central areas of the Metropolitan Region of Barcelona.
15. Intensify policies directed towards the **elimination of architectural barriers** in spaces and on public transport, that facilitate access to the city for older people, disabled people, and groups that require special attention.

▣ *The city that participates*

16. Encourage and promote the participation of the citizens through consultations and other formulas that press forward with new experiences in participating in the progress of the cities of the BMR. For this reason, stimulate and ensure the use of the **new technologies as a vehicle to incentivate and facilitate the participation of the citizen** in the city.
17. Promote the creation of councils that allow **participative urbanism** to be stimulated and through which previous information can be provided about urban renovation projects and consultations are initiated in order to find out about the opinion of the citizens.
18. Along the lines foreseen in the Integral Social Development Plan of the Barcelona City Council, **reinforce the integral dynamisation projects in the districts** as a means of coordinating the various actions carried out by administrations in a specific district and promote participation schemes in determining these actions.

19. Strengthen the means for reconciliation, mediation and arbitration to strengthen dialogue and knowledge between the sides, and to resolve conflicts.
20. Press forward with participative councils for previous consultations in the districts of intervention along the lines of the experiences that have begun.
21. As a dynamising element in participative democracy, propose the mechanisms of popular initiative to the local administrations of the BMR, as is regulated in the Parliament of the State and of Catalonia.

line 5

A region that gives impetus to its position within Spain and abroad as a multiplying factor of internal attraction and one that wishes to play an active role in the process of consolidating the European Union

Bases for strategic thought

- ❖ Traditionally Barcelona, as well as Spain, has had **three axes of exterior connection: Europe, Latin America and the southern Mediterranean.**
- ❖ With entry into the European Community and the introduction of the single currency, **Europe has stopped being an exterior reality** and has assumed a fundamental internal dimension. Europe is now the supranational reference framework and it is necessary to organise internally to influence its development. Therefore the capital of **inter-city alliances acquires great value in the heart of the Union**, to achieve the approval of policies of improvement in the cities and funds to help our progress.
- ❖ The existence of **an urban policy of some scope on the part of the European Union can only occur if the urban leaders and the citizens entities as a whole are organised** to demand its creation. The leaders of the most dynamic cities of the Union have a historical responsibility to organise this movement and to construct a proposal for policies and measures that goes much further than obtaining devolution along current lines. **An imaginative lobby movement of great scope should therefore be promoted**, and Barcelona could play an important role within this challenge.
- ❖ As well as this important internal viewpoint, **the Union provides us with a qualitative addition in our traditional relations with the Mediterranean and Latin America**, as the information and the paradigms that we absorb in it constitute an additional contribution that should be transmitted to our contacts with the two geographical areas previously mentioned.
- ❖ Guarantee and increase activities in the area of solidarity and cooperation, according to the experience of Barcelona, as one of the values that identify our city. The positioning of Barcelona has to be envisaged from a broad viewpoint that includes the social and economic elements.
- ❖ The connection infrastructures for people and for goods become a key element in consolidating the strategic position of the BMR. This refers as much to physical factors as to factors related to its management.

Measures

▣ *Positioning strategies in Spain and abroad*

With Spain and with the European Union

1. Consolidate the BMR as a **space of reference** in the social and economic dynamics of Spain.
2. Coordinate the **structures and the organs of international relations** with a presence in the BMR with the object of improving collaborative connections with the most dynamic cities of Europe and contributing towards a operative and continual **lobby task** directed towards the formation of a **European policy for cities**. To this end **ensure a more active presences of the BMR in Brussels** and promote the participation of all the institutions of the Strategic Plan in the promotion of the region and the capture of investment.

With Latin America

3. Give special support to the development of the **Iberoamerican Urban Strategic Development Centre (CIDEU)**, a special centre for exporting the 'Barcelona model' and for knitting a network of connections between cities that have Barcelona as their central axis. Reinforce the participation of the private sector and the institutions in this centre in order to exploit the opportunities of this great urban project at the iberoamerican summits.
4. With the Zona Franca Consortium, the Port, The Trade Fair and other institutions, create a great **iberoamerican business centre** that reinforces our dimension as a bridge between Latin America and Europe. This business centre would act by identifying the possibilities for Latin American products in Europe and by advising the producers to help their penetration into European markets and at the same time identify opportunities for European goods in Latin America. This centre would be especially oriented towards the needs of small and medium-sized industrial companies.

With the south Mediterranean

5. Create a **network of university** connections that would allow a greater projection of the university resources of Barcelona in technical assistance programmes, through exchange programmes for students and teachers.
6. Favour **entrepreneurial positioning** in this area with the object of providing the basis to carry out commercial traffic operations within the framework of the programmes of the Official Chamber of Commerce, Industry and Navigation of Barcelona.
7. Give support to **solidarity programmes** that demonstrate our willingness to help the region to go forward and to preserve its cultural identity.

8. Give support to the **Mediterranean city networks** and strengthen them, along the lines already begun by CIDEU, and establish ways of cooperation and assistance and to have a source of knowledge available with regard to urban renovation strategies and projects.

❖ *The basic international connection infrastructures*

Create an international airport that acts as a the hub of the north-western Mediterranean

9. Finalise the Directive Airport Plan for a capacity of 40 million passengers. Improve the management of the infrastructures to be able to increase direct connections to the principal cities of the world. Strengthen the cargo terminal and develop a service zone around the airport in line with its international dimension (hotel area, etc.).

Create the port of the 21st century that acts as the great port of Mediterranean Europe

10. Intensify efforts to **consolidate the Port of Barcelona as a great logistic and maritime platform for the south of Europe.**
11. Ensure the **expansion of the Port**, according to its Directive Plan, ensuring intermodality between the various transport systems and **defining the model of finance** to guarantee the projects related to the growth and expansion of the Port.

Barcelona Logistic Centre

12. **Consolidate the logistic area of Barcelona** made up of: the Port, the Zona Franca Estate, the Logistic Activities Zone (ZAL) and the Airport; ensure the expansion of the ZAL and consolidate the logistic park of the Zona Franca.

Guarantee an adequate railway network

13. Define the calendar to **ensure the railway connection to France** and the new generation European network for the year 2004 and ensure the connection Sagrera-Sants-Airport.
14. Provide for **an adequate connection with Europe** for the whole logistic group of the Port, Zona Franca and Airport with a European gauge railway. The development of this project should pay special attention to negative environmental effects.

❖ *Support activities*

Trade fairs and congresses

15. Construct a large **Congress Hall** as a new infrastructure emblematic of Barcelona to ensure an international position. This infrastructure should be envisaged within the Universal Forum of Cultures 2004 project.

16. **Update** the infrastructure of the pavilion **Montjuïc 1**, and facilitate the **expansion of the pavilion Montjuïc 2**, envisaging the reservation of land for the second phase, so that Barcelona will have available, in the medium term, 120,000 m² net of exhibition, as well as the necessary space for car parks. Ensure rapid communication in public transport between the pavilions and the Airport.
17. **Promote** the organisation of **specific trade fairs** that reinforce the international position of Barcelona in areas such as: knowledge, culture, electronic commerce, the digital city, the studio city ... .

Internationalisation of the small and medium-sized companies

18. Departing from the transversal nature of the measures in the III Strategic Plan, **ensure the projection and the presence of small and medium-sized firms in international markets**, guarantee access to information and facilitate the opportunities for business in order that they progress in a global economy.

Tourist attraction of Barcelona

19. **Sustain the growth of the Port in the cruise ship traffic** -more than 500,000 people per year in 1998- and ensure the realisation of the reception infrastructures and necessary services.
20. **Ensure the capacity for reception** of a growing tourism that provides a sufficient supply of hotel establishments of a level and quality that the movement of people who visit the city for commercial, touristic or professional reasons demands.

❖ *Open city of solidarity*

21. Strengthen the international solidarity programmes that are carried out from the Barcelona Metropolitan Region, at the same time as ensuring matters of coordination between the various entities connected with this sector.
22. Exploit the momentum of the Universal Forum of Cultures Barcelona 2004 to stimulate international cooperation activities and development aid to other cities and areas.

Key words

- Metropolitan Region
- Economies of agglomeration
- Sustainable development
- Public transport
- City of knowledge within reach of the citizens
- Creative innovation environments
- The area a factor in competitiveness
- Universities and interfaces
- Continuous training
- Risk capital
- Innovation networks
- Quality urbanism
- The city as a cultural value
- Participative urbanism
- The region, an ecological value
- Strengthening the historical centre
- Barcelona, leading European city
- Barcelona, connected city
- The Airport as a strategic value
- Level of occupation
- Older people
- Entry into work
- Citizen participation
- Finance of infrastructures and services
- Cooperation public/private
- Models of infrastructure management
- Inter-city alliances
- European urban policy
- Latin America and the Mediterranean
- Enterprising city
- Barcelona in network with firms
- Quality occupation
- Universal access to telematics
- Open and solid region
- Social cohesion
- Equality of opportunity
- Social housing
- No social exclusion

ASSOCIACIÓ PLA ESTRATÈGIC DE BARCELONA

Ausiàs Marc, 7, 1r 08010 Barcelona
Tel. 93 318 70 51 - Fax 93 317 48 35
E-mail: barcelona.2000@bcn.servicom.es
Web: <http://www.bcn2000.es>

ASSOCIACIÓ
PLA ESTRATÈGIC
DE BARCELONA

Institucions membres del Comitè Executiu

AJUNTAMENT DE BARCELONA
ÀREA METROPOLITANA DE BARCELONA
CAMBRA OFICIAL DE COMERÇ, INDÚSTRIA I NAVEGACIÓ DE BARCELONA
CERCLE D'ECONOMIA
COMISSIONS OBRERES
CONSORCI DE LA ZONA FRANCA
FIRA DE BARCELONA
FOMENT DEL TREBALL NACIONAL
PORT DE BARCELONA
UNIÓ GENERAL DE TREBALLADORS
UNIVERSITAT DE BARCELONA

Institució promotora

Ajuntament de Barcelona

III Pla Estratègic Econòmic i Social de Barcelona (en la perspectiva 1999-2005)

Missió: Per assegurar el seu progrés econòmic i social, Barcelona, regió metropolitana i capital de Catalunya, ha d'impulsar els processos de la seva transformació econòmica, social i urbana i consolidar la seva posició com una de les regions capdavanteres del segle XXI tot vinculant-se a la xarxa més àmplia de ciutats mundials per la via de la seva especificitat i de la seva identitat pròpia

Línia estratègica 1

Barcelona, regió metropolitana cohesionada, activa i sostenible

Objectius

1. Una visió global de la RMB
2. Una RMB sostenible
3. Prioritzar el transport públic, i garantir una mobilitat metropolitana eficient, sostenible i flexible de les persones i de les mercaderies
4. Generar la capacitat financera necessària per garantir la realització dels projectes de la RMB

10 mesures

Línia estratègica 2

Augmentar la taxa d'ocupació global i la relativa dels diferents col·lectius, alhora, crear condicions per assolir les taxes d'activitat de les regions capdavanteres de la Unió Europea

Objectius

5. Consolidar un mercat de treball d'àmbit metropolità
6. Potenciar l'esperit emprenedor i la creació de noves activitats econòmiques
7. Facilitar la inserció laboral dels aturats i, en especial, dels col·lectius més desafavorits
8. Potenciar la qualitat de l'ocupació

11 mesures

Línia estratègica 3

Ciutat del coneixement, a l'abast dels ciutadans i ciutadanes, i capital de sectors de noves activitats i de serveis en un marc d'eficiència i de qualitat

Objectius

9. Establir les bases per al seguiment de la ciutat del coneixement
10. Un disseny urbà per al segle XXI
11. Millora dels recursos humans de la ciutat
12. Unes universitats del segle XXI i un pla de recerca que potenciï la societat del coneixement
13. Una infraestructura de transferència de tecnologia sòlida, amb una orientació emprenedora clara
14. Potenciació de noves activitats econòmiques
15. Un projecte clau: el Fòrum Universal de les Cultures Barcelona 2004
16. Una ciutat de qualitat

18 mesures

Línia estratègica 4

La regió que garanteix la cohesió social i que estimula una cultura participativa dels seus ciutadans i ciutadanes

Objectius

17. La ciutat per a la gent gran
18. Foment de l'habitatge social
19. La formació base per a la no exclusió social
20. Barcelona ciutat de vianants
21. La ciutat que participa

21 mesures

Línia estratègica 5

Una regió que impulsa el posicionament a Espanya i a l'exterior com a factor multiplicador de l'atractiu intern i que vol jugar un paper actiu en el procés de consolidació de la Unió Europea

Objectius

22. Estratègies de posicionament amb Espanya i l'exterior
  - Amb Espanya i Europa
  - Amb Amèrica Llatina
  - Amb el sud de la Mediterrània
23. Les infraestructures de connexió internacional bàsiques
  - Fer un aeroport internacional que actui com a *hub* del Mediterrani nord-occidental
  - Fer el port del segle XXI que actui com a gran port de l'Europa mediterrània
  - Barcelona Centre Logístic
  - Xarxa ferroviària adequada
24. Activitats de suport
  - Fires i congressos
  - Internacionalització de les PIMES
  - Atracció turística de Barcelona
25. Ciutat oberta i solidària

22 mesures

III Plan Estratégico Económico y Social de Barcelona (en la perspectiva 1999-2005)

Misión: Para asegurar su progreso económico y social, Barcelona, región metropolitana y capital de Cataluña, debe impulsar los procesos de su transformación económica, social y urbana y consolidar su posición como una de las regiones líderes del siglo XXI vinculándose a la red más amplia de ciudades mundiales por la vía de su especificidad y de su identidad propia

Línea estratégica 1

Barcelona, región metropolitana cohesionada, activa y sostenible

Objetivos

1. Una visión global de la RMB
2. Una RMB sostenible
3. Priorizar el transporte público, y garantizar una movilidad metropolitana eficiente, sostenible y flexible de las personas y de las mercancías
4. Generar la capacidad financiera necesaria para garantizar la realización de los proyectos de la RMB

10 medidas

Línea estratégica 2

Aumentar la tasa de ocupación global y la relativa de los diferentes colectivos, a la vez, crear condiciones para conseguir las tasas de actividad de las regiones líderes de la Unión Europea

Objetivos

5. Consolidar un mercado de trabajo de ámbito metropolitano
6. Potenciar el espíritu emprendedor y la creación de nuevas actividades económicas
7. Facilitar la inserción laboral de los desempleados y, en especial, de los colectivos menos favorecidos
8. Potenciar la calidad del empleo

11 medidas

Línea estratégica 3

Ciudad del conocimiento, al alcance de los ciudadanos, y capital de sectores de nuevas actividades y de servicios en un marco de eficiencia y de calidad

Objetivos

9. Establecer las bases para el seguimiento de la ciudad del conocimiento
10. Un diseño urbano para el siglo XXI
11. Mejora de los recursos humanos de la ciudad
12. Unas universidades del siglo XXI y un plan de investigación que potencien la sociedad del conocimiento
13. Una infraestructura de transferencia de tecnología sólida, con una orientación emprendedora clara
14. Potenciación de nuevas actividades económicas
15. Un proyecto clave: el Fórum Universal de las Culturas Barcelona 2004
16. Una ciudad de calidad

18 medidas

Línea estratégica 4

La región que garantiza la cohesión social y que estimula una cultura participativa de sus ciudadanos

Objetivos

17. La ciudad para la gente mayor
18. Fomento de la vivienda social
19. La formación base para la no exclusión social
20. Barcelona ciudad de peatones
21. La ciudad que participa

21 medidas

Línea estratégica 5

Una región que impulsa el posicionamiento en España y en el exterior como factor multiplicador del atractivo interno y que quiere jugar un papel activo en el proceso de consolidación de la Unión Europea

Objetivos

22. Estrategias de posicionamiento con España y el exterior
  - Con España y Europa
  - Con Latinoamérica
  - Con el sur del Mediterráneo
23. Las infraestructuras de conexión internacional básicas
  - Hacer un aeropuerto internacional que actúe como *hub* del Mediterráneo noroccidental
  - Hacer el puerto del siglo XXI que actúe como gran puerto de la Europa mediterránea
  - Barcelona Centro Logístico
  - Red ferroviaria adecuada
24. Actividades de soporte
  - Ferias y congresos
  - Internacionalización de las PIMES
  - Atracción turística de Barcelona
25. Ciudad abierta y solidaria

22 medidas